

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013

Opracował:
Departament Lubuskiego
Regionalnego Programu Operacyjnego
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego

PROJEKT II wersja robocza

Zielona Góra, 7 stycznia 2008 r.

Prezentowana wersja Uszczegółowienia może ulec zmianie ze względu na brak ostatecznych ustaleń Linii Demarkacyjnej opracowywanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. W szczególności dotyczy to wielkości dofinansowania projektów.

Informacje podstawowe	4
Wprowadzanie zmian do Uszczegółowienia Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	6
1. Opis Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013	7
2. Finansowanie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	9
3. Kwalifikowalność wydatków w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	11
4. Opis systemu wyboru projektów w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	12
5. Wykaz dokumentów służących realizacji Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	17
6. Szczegółowe informacje na temat Priorytetów i Działań Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	21
Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.	21
Działanie 1.1 Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie.	24
Działanie 1.2 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza.	29
Działanie 1.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego.	32
Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego	36
Działanie 2.1 Mikroprzedsiębiorstwa.	40
Działanie 2.2 Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje.....	45
Działanie 2.3 Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo i wsparcie działań marketingowych.	50
Działanie 2.4 Transfer badań, nowoczesnych technologii i innowacji ze świata nauki do przedsiębiorstw. ..	55
Działanie 2.5 Rozwój regionalnych i lokalnych instytucji otoczenia biznesu.	59
Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego	63
Działanie 3.1 Infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego	67
Działanie 3.2 Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	73
Działanie 3.3 Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym	78
Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej	81
Działanie 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.	84
Działanie 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej.	88
Działanie 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.	92
Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej	97
Działanie 5.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.	100
Działanie 5.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.	105
Priorytet VI. Pomoc techniczna	109
Działanie 6.1. Wsparcie zarządzania i wdrażania.	111
Działanie 6.2. Wsparcie informacji, promocji, badań, i oceny programu.	114
7. Załączniki	118
1. Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla LRPO	118
2. Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach LRPO przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej	121
3. Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Działań LRPO	123
4. Lista indywidualnych projektów w ramach Priorytetów LRPO.....	135
5. Propozycje kryteriów wyboru operacji i inwestycji finansowanych w ramach LRPO	136
6. Wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013	150
7. Pomoc publiczna w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego	170
8. Słownik	171

Informacje podstawowe

Z uwagi na ogólny charakter programów operacyjnych kierowanych celem akceptacji do Komisji Europejskiej, Instytucja Zarządzająca Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2007 – 2013, czyli Zarząd Województwa Lubuskiego, została zobowiązana do przygotowania dodatkowego dokumentu uszczegóławiającego zapisy regionalnego programu operacyjnego. Wymóg przygotowania „Szczegółowego opisu priorytetów Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013”, zwanego *Uszczegółowieniem Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013* został wprowadzony zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. Dz. U. 2006 nr 227 poz. 1658 o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 25 ust. 2 pkt 2 oraz art. 26 ust. 1 pkt 2).

W celu zachowania jednolitej formy przygotowania i wdrożenia wszystkich programów operacyjnych na lata 2007-2013, ogólne zasady przygotowania uszczegółowienia programu operacyjnego określone zostały w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego nr 2 z dnia 13.03.2007 r. w zakresie przygotowania szczegółowego opisu priorytetów Programu Operacyjnego.

Zgodnie z powyższym zakres Uszczegółowienia LRPO przedstawia się następująco:

- Informacje nt. Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013:
 - a. podstawowe informacje,
 - b. skrócony opis LRPO,
 - c. ogólne informacje dotyczące sposobu finansowania Programu,
 - d. informacje na temat kwalifikowalności,
 - e. opis systemu wyboru projektów w ramach LRPO,
 - f. wykaz dokumentów służących realizacji LRPO,
- Informacje nt. priorytetów i działań LRPO:
 - a. skrócony opis priorytetu,
 - b. szczegółowy opis działań realizowanych w ramach priorytetu,
- Załączniki:
 - a. Indykatorywna tabela finansowa zobowiązań dla LRPO w podziale na priorytety i działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz z uwzględnieniem cross-financingu.
 - b. Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach LRPO przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej.
 - c. Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie działania.
 - d. Lista kluczowych projektów w ramach priorytetu.
 - e. Propozycje kryteriów wyboru finansowanych operacji.

Projekt Uszczegółowienia LRPO poddawany jest konsultacjom społecznym. Ponadto IZ LRPO przekazuje projekt Uszczegółowienia LRPO, do Instytucji Koordynującej RPO (właściwej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego) celem weryfikacji jego zapisów, a następnie do Instytucji Koordynującej NSRO (właściwej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego) celem weryfikacji zgodności zapisów projektu Uszczegółowienia LRPO z wymogami prawa wspólnotowego i krajowego oraz wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego.

Po zatwierdzeniu Uszczegółowienia LRPO przez Instytucję Zarządzającą LRPO Uszczegółowienie LRPO jest podawane do publicznej wiadomości przez umieszczenie

na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej LRPO (www.lrpo.lubuskie.pl) oraz stronach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (www.mrr.gov.pl, www.fundusze-strukturalne.gov.pl).

Zatwierdzone Uszczegółowienie LRPO obowiązuje, po jego przyjęciu w drodze uchwały przez IZ LRPO, trzy lata od zamknięcia LRPO, chyba że IZ LRPO określi inny termin końcowy obowiązywania Uszczegółowienia LRPO.

Uszczegółowienie LRPO wynika bezpośrednio z zapisów Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 przyjętego decyzją Komisji Europejskiej 2 października 2007 r. oraz przyjętego przez Zarząd Województwa Lubuskiego w drodze Uchwały Nr 65/399/2007 z dnia 16 października 2007 r.

Dokument ten, ze względu na szczegółowość zawartych w nim informacji, stanowił będzie kompendium wiedzy dla Beneficjentów na temat typów i możliwości realizacji projektów w ramach LRPO. Głównym celem Uszczegółowienia LRPO jest przekazanie potencjalnym Beneficjentom LRPO informacji na temat zasad wdrażania poszczególnych priorytetów Programu oraz systemu oceny i wyboru projektów w ramach LRPO. Istotnym elementem dokumentu będą informacje na temat kryteriów wyboru projektów w ramach LRPO, zatwierdzanych przez Komitet Monitorujący LRPO.

Wprowadzanie zmian do Uszczegółowienia Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Zmiany w dokumencie zatwierdza Instytucja Zarządzająca (w tym również na wniosek Instytucji Pośredniczącej II stopnia) i przedstawia do zatwierdzenia w drodze uchwały Zarządowi Województwa. W przypadku zmian dotyczących kryteriów wyboru projektów zmiany analizuje i zatwierdza Komitet Monitorujący LRPO, po wcześniejszym zatwierdzeniu zmian przez IZ LRPO oraz w drodze uchwały przez Zarząd Województwa Lubuskiego. O zmianach w Uszczegółowieniu Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego każdorazowo informowane będzie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

1. Opis Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013

Lubuski Regionalny Program Operacyjny stanowił będzie narzędzie do ubiegania się o środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2007 – 2013 w województwie lubuskim. Podstawę prawną przygotowania Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 stanowi Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz. 1658).

Przedstawione w dokumencie priorytety odpowiadają wyzwaniom i celom postawionym w zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020 i są zgodne z zakresem interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego jest stworzenie warunków wzrostu konkurencyjności województwa poprzez wykorzystanie regionalnego potencjału endogenicznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności województwa.

Celami szczegółowymi LRPO 2007-2013 są:

- rozwój cywilizacyjny i wzrost konkurencyjności regionu przede wszystkim poprzez inwestycje w projekty infrastrukturalne o dużej wartości dodanej,
- rozwój gospodarczy województwa poprzez zintegrowanie działań dla tworzenia warunków sprzyjających wzrostowi inwestycji na poziomie regionalnym i lokalnym, prowadzących do wzrostu zatrudnienia,
- utrzymanie wysokich standardów ekologicznych przez poprawę funkcjonowania infrastruktury ochrony środowiska przyrodniczego,
- stworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych warunków życia w województwie lubuskim poprzez poprawę jakości i dostępności usług edukacyjnych oraz zdrowotnych oraz znoszenie dysproporcji między dynamicznymi centrami wzrostu, a terenami marginalizowanymi, w tym rozwój obszarów wiejskich,
- wzrost znaczenia turystyki i kultury jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy i społeczny województwa przez rozwój regionalnej oferty turystycznej oraz wykorzystanie potencjału kultury.

Założenia realizacji tak określonego celu głównego, celów szczegółowych oraz założenia zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego pozwalają wyznaczyć priorytetowe obszary realizacji LRPO.

Priorytety Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego:

- I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.
- II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.
- III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego.
- IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.
- V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej.
- VI. Pomoc techniczna.

Realizacja Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013 jest jednym z elementów realizacji wielu strategicznych dokumentów na poziomie regionu, kraju

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

oraz Unii Europejskiej: Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 roku, Narodowych Strategicznych ram Odniesienia, Krajowego Programu Reform, Strategii Rozwoju Kraju, Strategicznych Wytycznych Wspólnoty.

Zapisy LRPO w pełni wpisują się w kierunki rozwoju regionalnego uwzględniając dotychczasową linię strategicznych działań i politykę władz krajowych oraz samorządowych.

2. Finansowanie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Podstawowe zasady podziału środków publicznych na województwa w ramach polityki rozwoju regionalnego państwa w latach 2007-2013 określa algorytm wypracowany w ramach prac nad przygotowaniem programów operacyjnych. Sposób podziału jest kontynuacją algorytmu zastosowanego w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006 oraz w Programie wsparcia na lata 2001-2003, z uwzględnieniem zaktualizowanych danych statystycznych niezbędnych do jego przygotowania. Jest on wypadkową trzech kryteriów:

- liczba mieszkańców (80%)
- poziom PKB brutto na mieszkańca (10%)
- stopa bezrobocia (10%)

Według danych zamieszczonych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia pula środków UE dostępna dla 16 województwa na realizację regionalnych programów operacyjnych stanowi ok. 16,6 mld euro. Przyjęty w NSRO algorytm określa dla województwa lubuskiego wskaźnik alokacji środków EFRR w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 na poziomie 2,65%, co daje kwotę 439 173 096 euro na realizację celów programu.

Ogółem na realizację LRPO zaangażowanych zostanie 589 140 620 euro. Na kwotę tę składa się 439 173 096 euro z EFRR, 77 501 139 euro krajowego wkładu publicznego, który został oszacowany na poziomie minimalnym¹ - 15% oraz 72 466 386 euro wkładu prywatnego. Środki EFRR przeznaczone na realizację celów Strategii Lizbońskiej (*earmarking*) w LRPO wyniosą łącznie 158 432 524 euro, co stanowi 37,25% ogółu środków EFRR przeznaczonych na realizację LRPO (szczegóły przedstawia Załącznik Nr 2).

Podział środków LRPO na poszczególne priorytety wynika z założeń strategicznych rozwoju regionu zapisanych w zaktualizowanej **Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020**, z jednoczesnym uwzględnieniem:

- Doświadczeń podmiotów funkcjonujących w regionie zdobytych w trakcie realizacji programów przedakcesyjnych oraz programów finansowanych z funduszy strukturalnych.
- Szczegółowej analizy wykorzystania dostępnych dla regionu środków ZPORR w latach 2004 – 2006.
- Analizy list wysoko ocenionych projektów rezerwowych, które nie otrzymały dofinansowania w ramach ZPORR z powodu ograniczonych środków finansowych.
- Analizy SWOT zamieszczonej w LRPO.
- Analizy planowanych do realizacji przedsięwzięć przedstawianych przez jednostki samorządu terytorialnego województwa lubuskiego podczas konsultacji społecznych programu.
- Ramy finansowe programu wyznaczone zostały ponadto przez wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Ze względu na charakter województwa oraz liczbę ludności zamieszkująca obszary wiejskie (prawie 36% ludności województwa) wstępnie założono, że około 34% środków alokacji EFRR w ramach LRPO na lata 2007-2013 będzie przekazane na dofinansowanie projektów realizowanych na obszarach wiejskich. Jednocześnie warto zauważyć, że bardzo

¹ Zgodnie z art. 53 ust 1 pkt a *Rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące EFRR, EFS i FS* przyjęto, że wkład funduszy na poziomie Programu oblicza się w odniesieniu do całkowitej kwoty wydatków kwalifikowalnych, w tym wydatków publicznych i prywatnych.

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

często inwestycje realizowane na obszarach miejskich będą również w pozytywny sposób oddziaływały na rozwój społeczno-gospodarczy obszarów wiejskich.

3. Kwalifikowalność wydatków w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Ramy kryteriów kwalifikowalności wydatków określone zostały w *Krajowych wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013*.

Na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Instytucja Zarządzająca LRPO w oparciu o krajowe wytyczne określa szczegółowe kryteria kwalifikowalności wydatków objętych dofinansowaniem w ramach LRPO.

Instytucja Zarządzająca opracowała *Wytyczne Instytucji Zarządzającej LRPO w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*² które są dostępne na stronie www.lrpo.lubuskie.pl.

Powyższe dokumenty będą miały zastosowanie dla realizacji Priorytetów 1-5 Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013. Dla działań planowanych do realizacji w ramach Priorytetu 6. Pomoc techniczna stosowane będą *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie korzystania z pomocy technicznej*.

² Dotyczy wydatków ponoszonych w ramach Priorytetów 1-5 LRPO 2007-2013

4. Opis systemu wyboru projektów w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Lubuski Regionalny Program Operacyjny (LRPO) przewiduje realizację wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pośrednictwem ramach dwóch trybów:

- konkursowego,
- indywidualny indywidualnego.

4.1 Tryb konkursowy

Tryb konkursowy realizowany jest w formie publicznego zaproszenia do składania wniosków o dofinansowanie projektów, kierowanego do wszystkich potencjalnych Beneficjentów. Procedura konkursowa składa się z preselekcji oraz konkursu właściwego.

Preselekcja³

Procedura preselekcji jest pierwszym etapem oceny kwalifikowalności wniosku w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Jest ona obligatoryjna dla wszystkich Beneficjentów, którzy chcą ubiegać się o dofinansowanie z EFRR Priorytetu I, III, IV i V. Nie dotyczy natomiast ona Beneficjentów Priorytetu II. Preselekcja ma charakter informacyjny w odniesieniu do wyników oceny. Terminem przeprowadzania preselekcji jest IV kwartał roku budżetowego poprzedzającego rok, w którym ogłaszane są nabory wniosków.

Etapy konkursu właściwego

I. Ogłoszenie konkursu

IZ LRPO/IPH w celu wyłonienia wniosków do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (LRPO) informuje o konkursie na swojej stronie internetowej w formie ogłoszenia oraz zamieszcza informację w dzienniku o zasięgu regionalnym lub ogólnopolskim. Ogłoszenie o konkursie zawiera co najmniej: rodzaj projektów podlegających dofinansowaniu, rodzaj podmiotów mogących ubiegać się o dofinansowanie oraz kwotę środków przeznaczonych na dofinansowanie. Przed ogłoszeniem konkursu oraz w czasie jego trwania, Wydział Informacji i Promocji LRPO w DFR udziela potencjalnym Beneficjentom wszelkich informacji na temat warunków i zasad konkursu.

II. Nabór wniosków

Nabór wniosków jest przeprowadzany cyklicznie, w trybie zamkniętym oraz otwartym, czyli jedynie z terminem otwarcia naboru wniosków o dofinansowanie. IZ LRPO/IPH określa miejsce oraz wymogi dotyczące doręczenia i formy składania wniosków. Okres naboru wniosków wynosi 35 dni kalendarzowych. Wnioski są rejestrowane w systemie kancelaryjnym w Dzienniku Przyjęć w celu odnotowania faktu wpłynięcia dokumentów.

³ Ze względu na stan prawny przygotowań do wdrażania Programu w 2008 r. preselekcja dla projektów, składanych na konkursy w 2008 r., nie jest etapem oceny kwalifikowalności wniosku, w opisanym powyżej charakterze.

III. Ocena formalna i merytoryczna wniosków

Ocenię podlegają wnioski złożone w terminie i w prawidłowej formie, po zakończeniu każdego terminu naboru. Ocena wniosków obejmuje ocenę formalną i merytoryczną.

Ocena formalna

Ocena formalna dokonywana jest na podstawie kryteriów formalnych, w oparciu o kartę oceny formalnej wniosku i jest oceną „O-1”. Oznacza to, że niespełnienie jednego z warunków formalnych powoduje odrzucenie wniosku o dofinansowanie z dalszej procedury. Beneficjenci, którzy złożyli dokumenty na 7 dni kalendarzowych przed zakończeniem konkursu, mają możliwość, w ciągu 7 dni kalendarzowych od otrzymania pisma w tej sprawie, jednorazowego uzupełnienia lub poprawy oczywistych błędów pisarskich zawartych we wniosku (ewidentne braki, omyłki rachunkowe). Poprawne formalnie wnioski rejestrowane są w Systemie Informatycznym poprzez nadanie im numerów referencyjnych i poddane ocenie merytorycznej. IZ LRPO/IPII informuje Beneficjentów pisemnie o wynikach oceny formalnej. W przypadku odrzucenia wniosku podaje przyczyny oraz informuje o możliwości wniesienia protestu.

Ocena merytoryczna

Ocena merytoryczna polega na sprawdzeniu w jakim stopniu dokumentacja opracowana przez Beneficjenta spełnia kryteria merytoryczne zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Ocena merytoryczna jest oceną punktową. Dokonuje jej tzw. „grupa ekspercka”, składająca się z ekspertów będących specjalistami z rozpatrywanej dziedziny, wybranych według jasnych zasad w drodze otwartego naboru przez IZ LRPO. W ocenie merytorycznej bierze udział także pracownik IZ LRPO/IPII pełniący rolę sekretarza. W pracach oceny może również, jako obserwator, brać udział przedstawiciel Wojewody. W przypadku wniosku o poziomie dofinansowania powyżej 5 mln euro w ocenie merytorycznej bierze udział ekspert z Krajowej Listy Ekspertów, zaakceptowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Rezultatem oceny jest uszeregowanie wniosków w kolejności uwzględniającej stopień spełnienia kryteriów wyboru wniosków, czego wynikiem jest opracowanie zbiorczych list rankingowych. Na podstawie listy rankingowej Zarząd Województwa Lubuskiego podejmuje, w formie uchwały ostateczną decyzję o wyborze wniosków do dofinansowania, mając na uwadze ich znaczenie dla regionu, stopień realizacji celów i założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego oraz priorytetowy charakter zaplanowanej inwestycji.

IV. Ogłoszenie wyników konkursu

Po dokonaniu wyboru wniosków do dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (LRPO) IZ LRPO/IPII udostępnia opinii publicznej na swojej stronie internetowej dane dotyczące co najmniej: liczby wybranych wniosków do wsparcia w danym Priorytecie, nazwy Beneficjentów, tytuły projektów oraz wartości przyznanego dofinansowania. IZ LRPO/IPII informuje pisemnie każdego z Beneficjentów o wynikach oceny merytorycznej wniosku. Jeśli projekt został odrzucony, informacja ta musi zawierać dodatkowo przyczyny odrzucenia wniosku oraz adnotację o możliwości wniesienia odwołania.

V. Procedura odwoławcza

Podstawę prawną w zakresie procedury odwoławczej stanowi *art. 30 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.). W procesie naboru projektów można zastosować następujące „środki odwoławcze”: **protest oraz wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.**

Beneficjent ma możliwość odwołania się od decyzji podjętych w odniesieniu do złożonego przez niego wniosku o dofinansowanie realizacji projektu. Odwołanie może dotyczyć: wyniku oceny formalnej, wyniku oceny merytorycznej oraz kwestii proceduralnych na każdym etapie oceny i wyboru.

Beneficjent ma prawo do odwołania się od podjętych decyzji do Wojewody Lubuskiego jako instytucji rozpatrującej protest. W wyniku rozpatrzenia protestu Wojewoda Lubuski może: **rozpatrzyć protest pozytywnie lub rozpatrzyć protest negatywnie.**

Uwzględniając protest, Wojewoda Lubuski kieruje wniosek objęty protestem do ponownej oceny w ramach etapu oceny, której protest dotyczył. W przypadku powtórnej oceny dotyczącej etapu oceny formalnej Instytucja Zarządzająca LRPO/IP II, odpowiedzialna za jej przeprowadzenie, jest związana wynikami rozpatrzenia protestu. Natomiast w przypadku powtórnej oceny merytorycznej instytucja jej dokonująca, zobowiązana jest do zapoznania się z: wynikami pierwotnej oceny projektu, treścią protestu złożonego przez Beneficjenta oraz do wzięcia pod uwagę treści rozstrzygnięcia instytucji rozpatrującej protest wraz z jego uzasadnieniem, a w szczególności do wnikliwego przeanalizowania nieprawidłowości w prze-prowadzonej ocenie, które zostały przez Wojewodę Lubuskiego wskazane. Z uwzględnieniem powyższego, po dokonaniu ponownej oceny merytorycznej IZ LRPO/IP II podejmuje właściwe dla danego etapu oceny rozstrzygnięcia. W przypadku pozytywnego wyniku ponownej oceny projektu, podlega on dalszej procedurze wyboru. Wyniki ponownie przeprowadzonej oceny są wiążące i kończą procedurę odwoławczą na danym etapie oceny, w odniesieniu do określonego projektu. Beneficjentowi nie przysługuje dodatkowo żaden środek odwoławczy, a w przypadku ponownie negatywnego wyniku oceny projektu, procedura wyboru w odniesieniu do niego zostaje tym samym zakończona.

W przypadku nieuwzględnienia protestu Wojewoda Lubuski przekazuje Beneficjentowi pisemną informację w tym zakresie. Beneficjent po otrzymaniu informacji może wnieść wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy bezpośrednio do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (MRR). W związku z wnioskiem Beneficjenta, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego może: **rozpatrzyć wniosek pozytywnie lub rozpatrzyć wniosek negatywnie**

Uwzględniając wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, MRR kieruje wniosek o dofinansowanie projektu do ponownej oceny formalnej lub merytorycznej (w zależności od tego, której fazy dany wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczył). W przypadku powtórnej oceny dotyczącej etapu oceny formalnej IZ LRPO/IP II, odpowiedzialna za jej przeprowadzenie, jest związana wynikami rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Natomiast w przypadku powtórnej oceny merytorycznej instytucja jej dokonująca, zobowiązana jest do: zapoznania się z całością dokumentacji z przebiegu dotychczasowej oceny projektu oraz wynikami kolejnych etapów postępowania odwoławczego oraz do wzięcia pod uwagę treści rozstrzygnięcia instytucji rozpatrującej protest a następnie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, wraz z uzasadnieniem, a w szczególności, do wnikliwego przeanalizowania wskazanych przez ww. instytucję nieprawidłowości w przeprowadzonej ocenie. Z uwzględnieniem powyższego, po dokonaniu ponownej oceny merytorycznej IZ LRPO/IP II podejmuje właściwe dla danego etapu oceny rozstrzygnięcia. Wyniki ponownie przeprowadzonej oceny są wiążące i kończą procedurę odwoławczą w odniesieniu do określonego projektu – wnioskodawcy nie przysługują żadne środki odwoławcze, a w przypadku ponownie negatywnego wyniku oceny projektu, procedura wyboru w odniesieniu do niego

zostaje tym samym zakończona. W przypadku nieuwzględnienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy MRR przekazuje Beneficjentowi pisemną informację w tym zakresie wraz z uzasadnieniem.

VI. Podpisanie umów o dofinansowanie projektów

Procedura zawierania umów z Beneficjentami rozpoczyna się w dniu zaakceptowania/przyjęcia przez Zarząd Województwa Lubuskiego protokołu z posiedzenia, na którym podjęto stosowną uchwałę w sprawie wyboru projektów. Umowa jest sporządzana według wzoru opublikowanego na stronie internetowej IZ, na podstawie kompletnej dokumentacji projektowej. W przypadku braku przesłanek uniemożliwiających podpisanie umowy o dofinansowanie projektu, IZ LRPO/IP II przygotowuje umowę wraz z załącznikami i przekazuje do podpisu Beneficjentowi. Podpisana przez Beneficjenta umowa (dwa oryginalne egzemplarze, w tym jeden parafowany przez IZ) powinna zostać odesłana do IZ LRPO/IP II w wyznaczonym terminie jednak **nie dłuższym niż 7 dni kalendarzowych** od dnia otrzymania przesyłki. Przy czym, w szczególnych przypadkach, za zgodą IZ, termin ten może zostać wydłużony maksymalnie **do 21 dni kalendarzowych** od dnia otrzymania umowy. Przekroczenie terminu przez Beneficjenta, bez uzyskania wcześniejszej zgody IZ na jego przesunięcie, stanowi przesłankę do wycofania się IZ z podpisania przez nią umowy. Po sprawdzeniu, czy umowa została podpisana przez Beneficjenta lub osobę/osoby uprawnione do jego reprezentowania, umowa jest przekazywana (dwa oryginalne egzemplarze podpisane przez Beneficjenta, w tym jeden parafowany przez IZ) do podpisu Marszałkowi Województwa Lubuskiego lub (zgodnie z § 67 ust. 4 Statutu Województwa Lubuskiego) dwóm Członkom Zarządu Województwa Lubuskiego.

Jeden z dwóch oryginalnych egzemplarzy umowy jest odsyłany do Beneficjenta (za pokwitowaniem odbioru).

4.2 Tryb indywidualny

Tryb dotyczący indywidualnych projektów kluczowych ma zastosowanie do projektów inwestycyjnych o strategicznym znaczeniu dla realizacji Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Najważniejsze zamierzenia inwestycyjne na lata 2007-2013 zamieszczone są w formie wykazu indykatywnych projektów kluczowych. Zarząd Województwa Lubuskiego przyjmuje wykaz w formie uchwały. Wpisanie inwestycji do wykazu jest warunkową deklaracją ich realizacji i związane jest z zarezerwowaniem środków w ramach budżetu danego Priorytetu programu. Wiążące doprecyzowanie informacji następuje w momencie podpisania pre-umowy (umowy wstępnej) stanowiącej zobowiązanie Beneficjenta do prawidłowego i terminowego przygotowania indywidualnego projektu do realizacji. W możliwie najkrótszym czasie, po ogłoszeniu listy projektów indywidualnych, IZ LRPO podpisuje pre-umowy z Beneficjentami realizującymi zamieszczone w wykazie projekty.

Pre-umowa zawiera: podstawowe informacje dotyczące projektu, harmonogram opracowania projektu, informacje dotyczące planowanego bądź też udzielonego wsparcia dla przygotowania projektu, zobowiązanie Beneficjenta do prawidłowego i terminowego przygotowania projektu do realizacji oraz do przedstawienia w określonym terminie wniosku o dofinansowanie projektu wraz z wymaganymi załącznikami do oceny, inne informacje konieczne dla prawidłowego i terminowego przygotowania projektu.

Projekty indywidualne nie konkurują o środki z pozostałymi projektami i nie podlegają procedurze konkursowej. Uzyskanie dofinansowania jest uzależnione jednakże od spełnienia przez projekt wymogów formalnych i merytorycznych. Beneficjent składa wniosek o dofinansowanie indywidualnego projektu kluczowego, w terminie określonym w pre-umowie.

Procedura oceny formalnej jest analogiczna jak dla trybu konkursowego. Procedura oceny merytorycznej jest identyczna z procedurą oceny merytorycznej trybu konkursowego za wyjątkiem: możliwości uzupełnienia lub poprawy dokumentacji indywidualnego projektu kluczowego w przypadku negatywnego rezultatu oceny merytorycznej oraz braku możliwości złożenia pisemnego protestu przez Beneficjenta, którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania.

IZ LRPO zamieszcza wyniki przeprowadzonego postępowania na stronie internetowej, a także informuje pisemnie Beneficjentów o wynikach rozpatrzenia wniosku.

5. Wykaz dokumentów służących realizacji Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Wykaz dokumentów służących realizacji Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (dla Beneficjentów).

- a) Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na lata 2007 – 2013 (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- b) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- c) Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- d) Rozporządzenie Rady (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- e) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 r. (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- f) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (zamieszczona na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- g) Wytyczne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód.
 - Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007 – 2013.
 - Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych.
 - Wytyczne w zakresie trybu dokonywania płatności i rozliczeń.
 - Wytyczne w zakresie informacji i promocji.
 - Wytyczne dotyczące komitetów monitorujących.
 - Wytyczne nr 7 w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitoringu projektów indywidualnych zgodnych z art. 28 ust. 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
 - Wytyczne w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych.
 - Wytyczne w zakresie korzystania z pomocy technicznej.
 - Wytyczne w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym.
 - Wytyczne w zakresie wyboru projektów w trybie konkursowym.
 - Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007 – 2013.

- Wytyczne nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007 – 2013.
 - Wytyczne nr 4 w zakresie sprawozdawczości.
 - Wytyczne nr 2 w zakresie szczegółowego opisu priorytetów programu operacyjnego.
 - Wytyczne nr 1 dotyczące prowadzenia negocjacji programów operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007 – 2013 z Komisją Europejską.
- h) Strategie i dokumenty branżowe (dostępne na stronach internetowych),
- Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego - aktualizacja z horyzontem czasowym do roku 2020 r., przyjęta przez Sejmik Województwa Lubuskiego w dniu 19 grudnia 2005 r., (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005 – 2013, (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Strategia Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Strategia Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego do roku 2015, (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Lubuska Regionalna Strategia Innowacji, (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Lubuskim na lata 2006 – 2013, (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015 , (zamieszczony na stronie internetowej www.mz.gov.pl)
 - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (zamieszczony na stronie internetowej www.mos.gov.pl)
 - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (zamieszczony na stronie internetowej www.mos.gov.pl)
 - Program dla Odry 2006, (zamieszczony na stronie internetowej www.programodra.pl)
 - Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej (zamieszczona na stronie internetowej www.mos.gov.pl)
 - Polityka Energetyczna Polski do 2025 roku (zamieszczona na stronie internetowej www.mg.gov.pl)
 - Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2003 – 2010 (zamieszczony na stronie internetowej www.lubuskie.pl)
 - Program Małej Retencji Województwa Lubuskiego (program jest w opracowaniu)
 - Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2003-2010 (zamieszczona na stronie internetowej www.lubuskie.pl) (projekt)
- i) Lubuski Regionalny Program Operacyjny z dnia 13 września 2007 r. (zamieszczony na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- j) Uszczegółowienie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 (zamieszczone na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- k) Podręcznik Procedur Wdrażania Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 dla Beneficjentów (zamieszczony na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- l) Ramowy Plan Działania (treść zatwierdzonego RPD podaje się do publicznej wiadomości oraz zamieszcza na stronie internetowej www.lubuskie.pl oraz www.lrpo.lubuskie.pl),
- m) Regulamin konkursu (zamieszczony na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl oraz w siedzibie Departamentu Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego),

- n) Harmonogram ogłaszania konkursów (zamieszczony na stronie internetowej www.lubuskie.pl),
- o) Instrukcja wypełniania wniosku aplikacyjnego (zamieszczona na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- p) Karta preselekcji (zamieszczona na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- q) Wzór matrycy logicznej projektu (zamieszczona na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- r) Wzór ankiety dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej JST (zamieszczona na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- s) Wytyczne IZ LRPO w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (zamieszczona na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- t) Ogólne wytyczne dotyczące przygotowywania Studium Wykonalności w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (zamieszczone na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- u) Wytyczne do tworzenia Lokalnych Programów Rewitalizacji dla Województwa Lubuskiego na lata 2007-2013 (zamieszczone na stronie internetowej www.lrpo.lubuskie.pl),
- v) Ustawy i Rozporządzenia dotyczące pomocy publicznej
 - Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z dnia 12 października 2001 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy de minimis (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Rozporządzenie Ministra Rozwoju regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ra-

- mach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
- Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie publicznego transportu miejskiego w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na nabycie lub modernizację pasażerskiego taboru kolejowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie transportu multimodalnego w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie portów lotniczych w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (zamieszczone na stronie internetowej MRR www.mrr.gov.pl),
 - Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.
- w) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (zamieszczona na stronie Urzędu Zamówień Publicznych, www.uzp.gov.pl),
- x) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (zamieszczona na stronie www.mos.gov.pl),
- y) Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (zamieszona na stronie www.mos.gov.pl).

6. Szczegółowe informacje na temat Priorytetów i Działań Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.

Główny cel Priorytetu

Głównym celem realizowanym w ramach Priorytetu I jest rozwój cywilizacyjny i wzrost konkurencyjności gospodarczej regionu, przede wszystkim poprzez stworzenie warunków infrastrukturalnych, gwarantujących szybki wzrost ekonomiczny oraz podnoszących atrakcyjność gospodarczą województwa. Modernizacja i rozwój infrastruktury transportowej i komunikacyjnej mają obecnie największe znaczenie i w największym stopniu wpływają na szybkość i jakość zmian rozwojowych w województwie. Działania realizowane w ramach Priorytetu I przyczynią się do wzmocnienia konkurencyjności regionu poprzez inwestycje, dotyczące infrastruktury transportowej, tworzenie obszarów inwestycyjnych oraz niezwykle ważnego, z punktu widzenia realizacji celów Strategii Lizbońskiej, rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie lubuskim, w tym na obszarach wiejskich.

Cele szczegółowe Priorytetu

1. poprawa stanu infrastruktury transportowej w województwie,
2. zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa,
3. budowa społeczeństwa opartego na wiedzy.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013 w ramach Priorytetu

- 09** – Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP.
- 10** – Infrastruktura telekomunikacyjna (*w tym sieci szerokopasmowe*).
- 11** – Technologie informacyjne i komunikacyjne (*dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe, itp.*).
- 13** – Usługi i aplikacje dla obywateli (*e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.*).
- 16** – Kolej.
- 23** – Drogi regionalne/lokalne.
- 25** – Transport miejski.
- 29** – Porty lotnicze.
- 31** – Śródlądowe drogi wodne (*regionalne i lokalne*).
- 61** – Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich.

Opis i uzasadnienie Priorytetu⁴

Transport jest szczególnie ważnym sektorem gospodarczym ze względu na zadania, jakie spełnia we współczesnym życiu. Działania zmierzające w kierunku rozwoju transportu stają się priorytetowe. W ramach Priorytetu I przewidziano do realizacji inwestycje, dotyczące budowy oraz modernizacji infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym, modernizacji

⁴ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem I znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

infrastruktury transportu publicznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą, infrastruktury kolejowej, infrastruktury portów lotniczych oraz infrastruktury transportu wodnego.

Wszystkie projekty z obszaru infrastruktury transportu będą realizowane zgodnie z działaniami zaplanowanymi na poziomie kraju i Unii Europejskiej – sieć TEN-T tak, aby w wyniku realizacji przedsięwzięć w obszarze rozwoju infrastruktury transportowej, stworzyć w województwie lubuskim zrównoważoną i efektywną sieć transportową.

Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej regionu jest jednym z najbardziej istotnych elementów rozwoju całego województwa. W ramach Priorytetu I realizowane będą projekty związane z kompleksowym uzbrojeniem terenów pod inwestycje, zgodnie z pierwszym celem strategicznym rozwoju regionu, zapisanym w zaktualizowanej „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”.

W województwie lubuskim występują znaczne opóźnienia w budowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Istotną kwestią jest niedostateczne wykorzystanie technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy administracji samorządowej i instytucji publicznych, słaby rozwój elektronicznych usług dla ludności oraz niski poziom dostępności Internetu na obszarach wiejskich. Działania podejmowane w ramach Priorytetu I skierowane są przede wszystkim na budowę regionalnych sieci szkieletowych, budowę i wdrażanie platform usług elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym wraz z przygotowaniem instytucji publicznych do elektronicznego obiegu i archiwizacji danych oraz tworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP).

Beneficjenci Priorytetu

- jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- partnerzy społeczni i gospodarczy,
- szkoły wyższe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- jednostki naukowe,
- instytucje kultury,
- administracja rządowa (w tym parki narodowe i krajobrazowe),
- jednostki Lasów Państwowych,
- jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST) posiadające osobowość prawną,
- przedsiębiorcy.

Beneficjenci wyłączeni z ubiegania się o dofinansowanie

- Beneficjenci, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
- Beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);

- Beneficjenci, którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.

Główne kierunki wsparcia

- Rozwój regionalnej infrastruktury transportowej.
- Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej.
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu państwa, środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki prywatne.

Tabela 1. Alokacja środków finansowych EFRR w ramach Priorytetu I LRPO (EUR).

Priorytet I.	Działanie	Wkład EFRR	
		EUR	%
Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.	1.1 Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie.	110 588 695	25,18
	1.2 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza.	9 347 730	2,13
	1.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego.	26 927 549	6,13
Ogółem		146 863 974	33,44

Kryteria dostępności

- zgodność z celami „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”;
- zgodność z celami rozwoju oraz dokumentami planistycznymi obowiązującymi na poziomie województwa/powiatu/gminy;
- pozytywny (bądź neutralny) wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, polityka zatrudnienia, równość szans, rozwój obszarów wiejskich, społeczeństwo informacyjne);
- zgodność z celami Priorytetu;
- zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym.

Działanie 1.1 Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO/RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 1.1 Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	16 – Kolej, 23 – Drogi regionalne/lokalne, 25 – Transport miejski, 29 – Porty lotnicze, 31 – Śródlądowe drogi wodne
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	11 - Transport
	f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres zastosowania cross-financing (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a.	Typ Beneficjentów	- jednostki samorządu terytorialnego (JST), - związki, porozumienia i stowarzyszenia JST, - jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną, - inne niż JST jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną, - przedsiębiorcy,
	b.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	130 104 347,06 EUR	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	110 588 695,00 EUR	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych	19 515 652,06 EUR	

	na Działanie	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	0,00 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - max 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku projektów z zakresu publicznego transportu miejskiego, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej w przypadku pozostałych projektów objętych pomocą publiczną,
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁵
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	<ul style="list-style-type: none"> - 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną)
22.	Minimalna/Maksymalna wartość projektu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23.	Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financing (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania 1.1 jest poprawa stanu infrastruktury transportowej w województwie, umożliwiającej jego rozwój, w szczególności poprawa funkcjonowania i podniesienie poziomu technicznego infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej i wodnej oraz zapewnienie wysokiej jakości usług z zakresu transportu miejskiego.

Opis Działania

Transport jest szczególnie ważnym sektorem gospodarczym ze względu na zadania, jakie spełnia we współczesnym życiu społecznym i gospodarczym. W ramach Działania 1.1 będą realizowane przedsięwzięcia, dotyczące:

1. infrastruktury drogowej,
2. infrastruktury kolejowej,
3. infrastruktury transportu miejskiego,
4. infrastruktury transportu lotniczego,
5. infrastruktury transportu wodnego.

Transport drogowy

Spójna i dobrze rozwinięta sieć drogowa jest podstawowym wymogiem dla rozwoju województwa. Do najważniejszych inwestycji, warunkujących sprawne funkcjonowanie sieci komunikacyjnej województwa, zaliczyć należy budowę lub modernizację infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Ważne jest również

⁵ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

dostosowanie parametrów technicznych nawierzchni głównych dróg do nośności nawierzchni obowiązującej dla dróg międzynarodowych w Unii Europejskiej - 115 kN/oś (obecne drogi mogą przyjmować obciążenia 100 kN/oś).

Transport kolejowy

Ogólny stan techniczny eksploatowanej w województwie sieci kolejowej jest niezadowalający i wymaga modernizacji. Obecnie, tylko niektóre odcinki linii położone na terenie województwa są w dobrym stanie technicznym. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest niedoinwestowanie remontów linii, co bezpośrednio przekłada się na ich parametry techniczne, a w szczególności na zmniejszenie prędkości pociągów.

Zwiększenie spójności transportowej regionu oraz uzyskanie projektowanych parametrów standardów technicznych i obniżenie kosztów eksploatacyjnych modernizowanych linii kolejowych, pozwoli na podniesienie sprawności pasażerskich i towarowych przewozów kolejowych, co w konsekwencji przyczyni się do podniesienia konkurencyjności gospodarczej województwa.

W obszarze wsparcia infrastruktury kolejowej realizowane będą przedsięwzięcia związane z modernizacją linii kolejowych w regionie. Planowane jest wsparcie modernizacji trzech odcinków linii kolejowych o charakterze regionalnym. Łącznie zmodernizowanych zostanie około 160 km linii kolejowych.

Transport miejski

Transport jest szczególnie ważnym sektorem gospodarczym ze względu na zadania, jakie spełnia we współczesnym życiu. Działania zmierzające w kierunku rozwoju transportu stają się priorytetowe. Zrównoważony system transportowy zapewnia dostępność komunikacyjną w sposób bezpieczny, niezagrażający zdrowiu ludzi oraz środowisku przyrodniczemu, pozwala funkcjonować efektywnie, oferować możliwości wyboru środka transportowego. W ramach Działania 1.1 przewidziano do realizacji inwestycje, dotyczące modernizacji transportu publicznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Transport lotniczy i transport zintegrowany

W ramach Działania 1.1 przewidziano do realizacji inwestycję, dotyczącą rozbudowy i modernizacji infrastruktury ruchu pasażerskiego Regionalnego Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście.

Transport wodny

Województwo lubuskie ma korzystnie wykształconą sieć żeglownych dróg rzecznych. Inwestycje w infrastrukturę transportu wodnego umożliwią bardziej efektywne wykorzystanie transportu wodnego w regionie.

Wszystkie projekty z obszaru infrastruktury transportu będą realizowane zgodnie z działaniami zaplanowanymi na poziomie kraju i Unii Europejskiej – sieć TEN-T tak, aby w wyniku realizacji przedsięwzięć w obszarze rozwoju infrastruktury transportowej, stworzyć w województwie lubuskim zrównoważoną i efektywną sieć transportową.

Kwalifikujące się projekty

Transport drogowy

- budowa⁶ lub modernizacja⁷ połączeń drogowych o znaczeniu regionalnym: dróg wojewódzkich, gminnych i powiatowych (z wyłączeniem dróg krajowych w miastach na prawach powiatu) wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- budowa lub modernizacja obiektów mostowych, wiaduktów, estakad, tuneli drogowych i innych obiektów inżynieryjnych, obwodnic, obejść miast i miejscowości (w tym ich połączeń z sieciami dróg o znaczeniu regionalnym lub krajowym) wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Infrastruktura towarzysząca w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony środowiska lub przyczyniająca się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego (wyłącznie w przypadku realizacji jednego z wymienionych powyżej rodzajów projektów):

- budowa lub modernizacja dróg lub nawierzchni dróg o znaczeniu regionalnym i lokalnym oraz wyposażenie obiektów inżynieryjnych w zjazdy, zatoki autobusowe i inne urządzenia drogowe,
- budowa lub modernizacja urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym sygnalizacji świetlnej, barier ochronnych lub ogrodzeń,
- budowa lub modernizacja osłon przeciwośluniowych lub ekranów akustycznych,
- budowa lub modernizacja chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt,
- budowa lub modernizacja ciągów i ścieżek rowerowych,
- budowa lub modernizacja oświetlenia,
- budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej, przyczyniającej się do ochrony środowiska (urządzenia odwadniające, w tym: kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory do wód opadowych),
- budowa lub modernizacja kanalizacji teletechnicznej.

Transport kolejowy

- modernizacja regionalnej sieci kolejowej (bez zakupu taboru kolejowego dla regionalnych połączeń kolejowych) - projekty indywidualne ujęte w Indykatoryjnym Planie Inwestycyjnym LRPO na lata 2007-2013⁸, poz. 1-3:
 - modernizacja linii kolejowej nr 358 na odcinku Zbąszynek – Czerwieńsk wraz z budową łącznicy kolejowej Pomorsko – Przylep,
 - modernizacja linii kolejowej nr 203 Tczew – Kostrzyn na odcinku Krzyż – Kostrzyn (od km 297,000 do km 343,453),
 - modernizacja linii kolejowej nr 367 Zbąszynek – Gorzów Wlkp,

⁶ Zgodnie z art. 3 pkt 6 Ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.) pod pojęciem „budowa” należy rozumieć wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.

⁷ Pojęcie „modernizacja” mieści się w zakresie pojęciowym remontu, przebudowy albo rozbudowy.

⁸ Lista indywidualnych projektów w ramach Priorytetów LRPO została zamieszczona w Rozdziale 7.4., natomiast procedurę wyboru tego rodzaju projektów opisano w Rozdziale 4.

Transport miejski

- modernizacja publicznej infrastruktury transportu miejskiego (w tym sieci trakcyjne dla tramwajów) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym:
 - modernizacja linii tramwajowych oraz autobusowej (np. wymiana torowisk, uzupełnianie dotychczas istniejącego układu wydzielonych pasów dla autobusów),
 - modernizacja układu torowego na trasach, jak i pętlach oraz zajezdniach,
 - zakup taboru transportu miejskiego (autobus⁹, tramwaj), dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych¹⁰.

Infrastruktura towarzysząca w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony środowiska lub przyczyniająca się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego (wyłącznie w przypadku realizacji jednego z wymienionych powyżej rodzajów projektów):

- wyposażenie dróg lub ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu publicznego oraz pasażerów (np. zatoki autobusowe, podjazdy, zjazdy, pętle, bocznice, zajezdnie, przystanki, wysepki, stacje i węzły przesiadkowe oraz inne urządzenia drogowe dla potrzeb komunikacji miejskiej),
- budowa lub modernizacja infrastruktury służącej obsłudze pasażerów, w tym dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. miejsca postoju podróżnych),
- budowa lub modernizacja kanalizacji teletechnicznej.

Transport lotniczy

- rozbudowa i modernizacja Regionalnego Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście wraz z infrastrukturą towarzyszącą - projekt indywidualny ujęty w Indykatoryjnym Planie Inwestycyjnym LRPO na lata 2007-2013¹¹, poz. 4),

Transport wodny

- modernizacja systemu transportu wodnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą (np. przebudowa brzegów rzecznych wraz z robotami pogłębiarskimi),

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 1.1 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.¹²:

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Strategii Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego do roku 2015”,
- ✓ spójne z układem komunikacyjnym regionu oraz siecią TEN-T,
- ✓ mające wpływ na podniesienie jakości infrastruktury transportowej.

⁹ Tylko zakup autobusów zasilanych sprężonym gazem ziemnym, biopaliwami lub o napędzie hybrydowym.

¹⁰ Przekazanie środków z EFRR jednostkom samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na zakup taboru nie będzie stanowiło pomocy publicznej, jeśli samorząd nie wykonuje przewozów bezpośrednio (np. w formie układu budżetowego). Udostępnienie przez samorząd zakupionego taboru przewoźnikowi będzie podlegać ocenie pod kątem występowania pomocy publicznej

¹¹ Lista indywidualnych projektów w ramach Priorytetów LRPO została zamieszczona w Rozdziale 7.4., natomiast procedurę wyboru tego rodzaju projektów opisano w Rozdziale 4.

¹² Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Działanie 1.2 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO/RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 1.2 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a	Temat priorytetowy	09 - Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP, 61 - Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich.
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	Określi odpowiedni program pomocy publicznej
	f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres zastosowania cross-financing (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
14.	Beneficjenci		
	a.	Typ Beneficjentów	- jednostki samorządu terytorialnego (JST), - związki, porozumienia i stowarzyszenia JST, - MŚP zlokalizowane na terenach, które zostały uzbrojone pod inwestycje w wyniku realizacji tego typu projektów w ramach Działania 1.2 LRPO (tylko w przypadku projektów z zakresu promocji gospodarczej regionu),
	b.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	10 997 329,49 EUR	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	9 347 730,00 EUR	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	1 649 599,49 EUR	

18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	0,00 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	- max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), jednak decyzją IZ LRPO wartość dofinansowania z EFRR <u>nie może przekroczyć 50%</u> całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej w przypadku projektów objętych pomocą publiczną,
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ¹³
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	- 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną),
22.	Minimalna/Maksymalna wartość projektu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23.	Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financing (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania 1.2 jest stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych dla wzrostu aktywności podmiotów gospodarczych (MŚP), działających na obszarze województwa lubuskiego, jak również potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych.

Opis Działania

Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej regionu jest najistotniejszym elementem w kontekście rozwoju całego województwa. W związku z małą konkurencyjnością sektora MŚP w regionie, brakiem silnej sieci instytucji wsparcia biznesu oraz niskim poziomem innowacyjności, konieczne jest zaoferowanie przedsiębiorcom atrakcyjnych - pod względem infrastrukturalnym - terenów inwestycyjnych. Nakłady na rozwój i modernizację tej infrastruktury przyniosą pozytywne efekty na rynku pracy oraz poszerzą możliwości rozwoju całego regionu. Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej zwiększy napływ inwestycji krajowych i zagranicznych do województwa lubuskiego oraz wpłynie na szeroko pojętą promocję gospodarczą regionu.

Kwalifikujące się projekty

- projekty związane z kompleksowym uzbrojeniem terenów przeznaczonych pod inwestycje ujęte w Lokalnych Programach Rewitalizacji (z wyłączeniem terenów pod inwe-

¹³ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

stycje mieszkaniowe), w tym projekty rewitalizacyjne¹⁴ na obszarach zdegradowanych¹⁵ przeznaczonych pod inwestycje, polegające na dostarczeniu podstawowych mediów, w szczególności: kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych, przy czym Beneficjenci ubiegający się o dofinansowanie będą musieli załączyć do wniosku aplikacyjnego listy intencyjne od MŚP, zainteresowanych funkcjonowaniem na tworzonych obszarach aktywności gospodarczej;

- projekty z zakresu promocji gospodarczej regionu (na arenie ogólnopolskiej lub międzynarodowej) w celu zwiększenia inwestycji:
 - udział w krajowych lub międzynarodowych imprezach lub wydarzeniach o charakterze gospodarczym,
 - organizacja imprez lub wydarzeń o charakterze gospodarczym, przyciągających zewnętrznych inwestorów.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 1.2 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj. ¹⁶:

Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje

- ✓ wpływające na zwiększenie atrakcyjności obszaru, na którym realizowany jest projekt,
- ✓ wpływające na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru, na którym realizowany jest projekt,

Promocja gospodarcza regionu

- ✓ przyczyniające się do wzrostu zainteresowania potencjałem gospodarczym regionu.

¹⁴ Pod warunkiem, iż projekty te zostały ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji – wieloletnim programie przyjętym i koordynowanym przez gminę, mającym na celu rewitalizację określonego obszaru zdegradowanego.

¹⁵ Przez obszar zdegradowany należy rozumieć obszar spełniający warunki określone w art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz Rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

¹⁶ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Działanie 1.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmocniającej konkurencyjność regionu.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO/RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 1.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a	Temat priorytetowy	10 - Infrastruktura telekomunikacyjna (<i>w tym sieci szerokopasmowe</i>) 11 - Technologie informacyjne i komunikacyjne (<i>dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe, itp.</i>) 13 - Usługi i aplikacje dla obywateli (<i>e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja, itp.</i>)
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	10 - Infrastruktura telekomunikacyjna (<i>w tym sieci szerokopasmowe</i>)
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	22 – Inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres zastosowania cross-financing (jeśli dotyczy)	Wydatki objęte mechanizmem finansowania krzyżowego mogą być ponoszone na zadania związane z wdrożeniem infrastruktury społeczeństwa informacyjnego powstałej w wyniku realizacji projektu infrastrukturalnego, którego Beneficjentem będą: jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną.	
14.	Beneficjenci		
	a.	Typ beneficjentów	- jednostki samorządu terytorialnego (JST), - związki, porozumienia i stowarzyszenia (JST), - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - publiczne zakłady opieki zdrowotnej, - niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej nie spełniające kryteriów MŚP,

		<ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe, - kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, - partnerzy społeczni i gospodarczy, - publiczne i niepubliczne szkoły wyższe, - osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły, - placówki oświatowe, - jednostki naukowe, - instytucje kultury, - jednostki Lasów Państwowych, - jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną. 	
	b.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem		34 597 116,45 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie		26 927 549,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie		4 751 920,45 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie		2 917 647,00 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)		<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - max 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku projektów z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego dla celów dydaktycznych w szkołach wyższych, - max 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku projektów z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej nie spełniające kryteria MŚP, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną)
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)		1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ¹⁷
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków		<ul style="list-style-type: none"> - 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną)
22.	Minimalna/Maksymalna wartość projektu (jeśli dotyczy)		<ul style="list-style-type: none"> - w przypadku projektów, dotyczących digitalizacji dóbr kultury i ich udostępniania w Internecie <u>maksymalna wartość projektu wynosi 4 mln PLN</u>¹⁸, - dla projektów z zakresu monitoringu środowiskowego, mających na celu zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym

¹⁷ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

¹⁸ Podana wielkość wsparcia jest zgodna z Linią Demarkacyjną MRR, jednakże IZ LRPO dla konkretnego projektu może zmniejszyć podaną kwotę.

		awariom, <u>maksymalna wartość projektu wynosi 4 mln PLN¹⁹.</u>
23.	Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financing (%)	Na poziomie Priorytetu łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych ponoszonych w ramach priorytetu, natomiast na poziomie projektu łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych ponoszonych w ramach projektu.

Cel Działania

Głównym celem Działania 1.3 jest budowa regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

Opis Działania

W województwie lubuskim występują znaczne opóźnienia w budowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Szczególnie duże różnice występują w zakresie dostępności do sieci szerokopasmowych, a także w stopniu pozyskiwania i wykorzystywania nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) na terenach wiejskich i małych miast. Równie istotną kwestią jest niedostateczne wykorzystanie technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy administracji oraz instytucji publicznych, a także słaby rozwój elektro- nicznych usług dla ludności.

W ramach Działania 1.3 realizowane będą inwestycje zmniejszające koszty funkcjonowania administracji publicznej oraz wpływające na jej efektywność, podnoszące stopień dostępu do edukacji, również e-edukacji, projekty zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu, zwłaszcza na obszarach wiejskich i małych miast, zapewniające łatwiejszy dostęp do informacji dla ludności i przedsiębiorców, jak i projekty wpływające na zwiększenie atrakcyjności lokalizowania działalności gospodarczej na obszarach, pozbawionych dotąd rozwiniętych sieci teleinformatycznych.

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach Działania 1.3 skierowane są przede wszystkim na budowę regionalnych i lokalnych szerokopasmowych sieci oraz centrów zarządzania ww. sieciami wraz z wyposażeniem. Wspierane będą także przedsięwzięcia polegające na budowie i wdrażaniu platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym wraz z przygotowaniem instytucji publicznych do elektronicznego obiegu i archiwizacji danych oraz tworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP).

Efektywność działań, służących rozwojowi społeczeństwa informacyjnego może być zwiększona poprzez realizację kompleksowych przedsięwzięć oraz wdrożenie konkretnych projektów, umożliwiających praktyczne wykorzystanie inwestycji poczynionych w infrastrukturę i zasoby ludzkie, zarówno dla potrzeb instytucji oraz firm, jak i mieszkańców regionu.

¹⁹ Podana wielkość wsparcia jest zgodna z Linią Demarkacyjną MRR, jednakże IZ LRPO dla konkretnego projektu może zmniejszyć podaną kwotę.

Kwalifikujące się projekty

- budowa²⁰ regionalnych sieci szkieletowych,
- budowa sieci dostępowych do sieci szkieletowych oraz lokalnych sieci szerokopasmowych,
- budowa, przebudowa lub wyposażenie inwestycyjne regionalnych lub lokalnych centrów zarządzania sieciami,
- budowa i wdrażanie platform usług elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym,
- tworzenie systemów informacji przestrzennej (GIS)
- przygotowanie instytucji publicznych, w szczególności lokalnej i regionalnej administracji samorządowej, ochrony zdrowia, edukacji (z wyłączeniem e-ryнку pracy), do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów oraz rozwoju elektronicznych usług dla ludności,
- tworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu,
- infrastruktura społeczeństwa informacyjnego dla celów dydaktycznych w szkołach wyższych (e-edukacja),
- tworzenie interaktywnych systemów informacyjnych w tym m. in. z zakresu turystyki, kultury, środowiska przyrodniczego²¹,
- digitalizacja dóbr kultury i udostępnianie ich w Internecie (rozwój zasobów cyfrowych w dziedzinie zasobów bibliotecznych, archiwalnych, filmowych oraz zasobów wirtualnych muzeów, galerii, fonotek, fototek, filmotek, cyfrowych bibliotek itp.), przy czym maksymalna wartość projektu wynosi 4 mln PLN,
- realizacja kompleksowych projektów, obejmujących dwa lub więcej z wymienionych powyżej typów projektów,
- zadania związane z wdrożeniem infrastruktury społeczeństwa informacyjnego powstałej w wyniku realizacji projektu infrastrukturalnego, którego Beneficjentem będą: jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną (w ramach wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego).

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 1.3 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.²²:

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Strategii Informatyzacji Województwa Lubuskiego”,
- ✓ wpływające na zwiększenie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich,
- ✓ umożliwiające rozwój elektronicznych usług dla ludności.

²⁰ Zgodnie z art. 3 pkt 6 Ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.) pod pojęciem „budowa” należy rozumieć wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowę, rozbudowę, nadbudowę obiektu budowlanego.

²¹ W przypadku projektów z zakresu monitoringu środowiskowego, mających na celu zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom, maksymalna wartość projektu wynosi 4 mln PLN.

²² Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego

Cel główny Priorytetu

Głównym celem Priorytetu II jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego województwa poprzez zintegrowanie działań dla tworzenia warunków sprzyjających wzrostowi inwestycji na poziomie regionalnym i lokalnym oraz wzrostowi zatrudnienia.

Cele szczegółowe Priorytetu

1. wspieranie innowacyjnego²³ charakteru przedsiębiorczości,
2. wzmocnienie konkurencyjności lubuskich przedsiębiorców,
3. aktywizacja kooperacji podmiotów o charakterze naukowo – badawczym z MŚP²⁴,
4. wzmocnienie systemu wspierania przedsiębiorczości.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013

- 02** – Infrastruktura B+RT (*w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze*) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych.
- 03** – Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (*parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami, itd.*).
- 04** – Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (*w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych*).
- 05** – Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw.
- 06** – Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (*wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw*).
- 07** – Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (*innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa, itp.*).
- 08** – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.
- 09** – Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP.
- 14** – Usługi i aplikacje dla MŚP (*e-handel, edukacja i szkolenia, tworzenie sieci itp.*).
- 15** – Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK²⁵ i ich wydajne użytkowanie.

²³ Definicja zawarta w słowniku

²⁴ Definicja zawarta w słowniku

²⁵ Definicja zawarta w słowniku

Opis i uzasadnienie Priorytetu²⁶

Istotą Jednolitego Rynku Europejskiego jest konkurencja. Wobec tego należy podjąć działania umożliwiające przedsiębiorcom skuteczne konkutowanie w jego ramach. Szczególnie małe i średnie przedsiębiorstwa, dominujące w strukturze gospodarczej regionu, wymagają doinwestowania, pomocy w unowocześnianiu swoich parków maszynowych czy umożliwieniu spełnienia standardów europejskich.

Ważne jest stworzenie takich instrumentów finansowych i systemowych, aby przedsiębiorstwa mogły w pełni wykorzystać potencjał rozwojowy sektora MŚP. Wsparcie powinno obejmować działania bezpośrednie – inwestycje oraz pośrednie – poprzez rozwój instytucji otoczenia biznesu.

Innowacyjność przedsiębiorstw jak i całego województwa lubuskiego jest niewystarczająca. Poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową jest bardzo niski w porównaniu z innymi województwami. Stworzenie sprawnego systemu pozwalającego na transfer nowoczesnych technologii z ośrodków B+R do sektora małych i średnich przedsiębiorstw pozwoli na zwiększenie aktywności innowacyjnej zaś wykorzystanie wyników badań w produkcji będzie sprzyjać lepszej konkurencji i rozwojowi gospodarczemu regionu.

Promocja innowacyjności, budowanie świadomości o korzyściach stosowania nowoczesnych rozwiązań do zarządzania przedsiębiorstwem, wprowadzaniu nowych technologii i unowocześnianiu wytwarzanych produktów wymagać będzie nawiązania ściślejszej współpracy sektora MŚP i świata nauki. Konferencje, seminaria, publikacje najlepszych wyników tej współpracy pozwolą na stworzenie trwałej kooperacji świata nauki i biznesu.

Ważne jest aby wspólne działania środowiska naukowego oraz przedsiębiorców spowodowały wzrost konkurencyjności w regionie, rozwój technologii i całego sektora MŚP w województwie.

Działania realizowane w ramach drugiego Priorytetu mają charakter inwestycyjny oraz doradczy. Będzie mógł z niego korzystać wyłącznie sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Wsparcie skierowane jest także do podmiotów chcących realizować projekty związane z transferem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, produkcyjnych, z zarządzania, do przedsiębiorstw, instytucji w tym B+R. Pomoc uzyskają także inwestycje dotyczące rozwoju sieci instytucji otoczenia biznesu (kredytujących, doradczych, inkubatorów przedsiębiorczości, parków przemysłowych).

Realizacja wszystkich Działań w ramach Priorytetu przyczynić się ma do rozwoju i zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw, a tym samym regionu. Wzrostu gospodarczego i innowacyjnego podmiotów gospodarczych i mieszkańców województwa.

Beneficjenci

- mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa²⁷,
- związki, stowarzyszenia i porozumienia jednostek samorządu terytorialnego (JST),
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni i gospodarczy,
- instytucje otoczenia biznesu²⁸,

²⁶ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem II znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

²⁷ Definicje zawarte w słowniku

²⁸ Definicja zawarta w słowniku

- szkoły wyższe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- jednostki naukowe.

Beneficjenci wyłączeni z ubiegania się o dofinansowanie

- Beneficjenci, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
- Beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);
- Beneficjenci, którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.

Kierunki wsparcia

- Wsparcie mikroprzedsiębiorstw.
- Wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw.
- Transfer wyników badań, nowoczesnych technologii i innowacji do przedsiębiorstw.
- Rozwój instytucji otoczenia biznesu.

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki z budżetu państwa, środki prywatne.

Tabela 2. Alokacja środków finansowych EFRR w ramach Priorytetu II LRPO (EUR)

PRIORYTET II.	Działanie	wkład EFRR	
		EUR	%
Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.	2.1 Mikroprzedsiębiorstwa.	27 673 164	6,30
	2.2 Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje.	34 682 151	7,90
	2.3 Poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo i wsparcie działań marketingowych.	1 997 600	0,45
	2.4 Transfer badań, nowoczesnych technologii i innowacji ze świata nauki do przedsiębiorstw.	20 245 679	4,61
	2.5 Rozwój regionalnych i lokalnych instytucji otoczenia biznesu.	15 308 854	3,49
Ogółem		99 907 448	22,75

Kryteria dostępności

- zgodność z celami „Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 r.”;
- zgodność z celami rozwoju oraz dokumentami planistycznymi obowiązującymi na poziomie województwa/powiatu/gminy;
- pozytywny (bądź neutralny) wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, polityka zatrudnienia, równość szans, społeczeństwo informacyjne);
- zgodność z celem priorytetu;
- zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym.

Działanie 2.1 Mikroprzedsiębiorstwa.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Institucja Zarządzająca RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Institucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Institucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Institucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Institucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa działania	Działanie 2.1 Mikroprzedsiębiorstwa.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	06 - Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (<i>wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw</i>) 08 - Inne inwestycje w przedsiębiorstwa 14 - Usługi i aplikacje dla MŚP (<i>e-handel, edukacja i szkolenia, tworzenie sieci itp.</i>) 15 - Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK (Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych) i ich wydajne użytkowanie
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	W ramach kategorii interwencji przewidzianych dla Działania
	c	Forma finansowania	01- Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	01 – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo 04 – wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych 05 – wytwarzanie urządzeń transportowych 06 – nieokreślony przemysł wytwórczy 10 – poczta i telekomunikacja 11 – transport 12 – budownictwo 13 – handel hurtowy i detaliczny 14 – hotele i restauracje 15 – pośrednictwo finansowe 16 – obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie

			działalności gospodarczej 22 – inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres stosowania cross-financingu		W ramach realizowanych projektów inwestycyjnych dopuszcza się finansowanie specjalistycznych usług szkoleniowych ściśle związanych z zakresem projektu oraz niezbędnych do jego realizacji.
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	mikroprzedsiębiorcy z wyłączeniem osób podlegających ubezpieczeniu w KRUS
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na działanie ogółem (euro)		48 772 332,75 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie		27 673 164,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie		4 883 500,00 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie		16 215 668,75 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)		Zgodnie z decyzją IZ LRPO - 50% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu (dot. wydatków inwestycyjnych i wydatków poniesionych na prace przygotowawcze) ²⁹ 45% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu w ramach cross-financingu ³⁰ (intensywność może być zwiększona o dodatkowe 10 punktów procentowych brutto, jeżeli szkolenie jest przeznaczone dla pracowników w gorszym położeniu ³¹)
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)		25% wydatków kwalifikowalnych ³²
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków		Kwalifikowalność wydatków, wynikających z rozpoczęcia prac związanych z realizacją inwestycji, rozpoczyna się po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu i uzyskaniu od IZ LRPO pisemnego potwierdzenia, że projekt wstępnie kwalifikuje się do objęcia pomocą (potwierdzenie nie stanowi podstawy do roszczeń o przyznanie i wypłatę pomocy). Rozpoczęcie prac oznacza podjęcie prac budowlanych lub pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania do zamówienia ruchomych środków trwałych. Dokonanie wydatków związanych z przygotowaniem i opracowaniem dokumentacji projektowej nie jest rozpoczęciem prac ³³ .
22.	Minimalna / maksymalna wartość projektu		Nie dotyczy
23.	Minimalna / maksymalna kwota wsparcia		Typ I małe dotacje inwestycyjne - <u>do 200 tys. PLN</u>

²⁹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych, § 8 ust. 1 i 2 – maksymalna intensywność pomocy dla mikroprzedsiębiorców może wynosić do 70% (Dz. U. Nr 193, poz. 1399)

³⁰ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 185, poz. 1317 i 1318)

³¹ Definicja zawarta w słowniku

³² Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1399)

³³ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1399)

	(jeśli dotyczy)	Typ II duże dotacje inwestycyjne - <u>od 200 tys. PLN do 2 mln PLN</u>
24.	Forma płatności	Refundacja
25.	Wysokość udziału cross-financingu w %	Na poziomie priorytetu, łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego, nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych ponoszonych w ramach priorytetu, natomiast na poziomie projektu łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu.

Cel Działania

Celem Działania jest zwiększenie konkurencyjności lubuskich mikroprzedsiębiorstw przez zwiększenie zdolności inwestycyjnej, szczególnie w początkowym okresie ich działalności, a także unowocześnienie ich wyposażenia oraz sposobu funkcjonowania co w konsekwencji przyczyni się do dostosowania ich działalności do wymogów JRE.

Opis Działania

Działanie 2.1 „Mikroprzedsiębiorstwa” zostało ukierunkowane na podnoszenie zdolności inwestycyjnej mikroprzedsiębiorstw poprzez dokapitalizowanie projektów inwestycyjnych realizowanych w dwóch typach – „małe” i „duże” dotacje inwestycyjne. Wybór typu dotacji należy wyłącznie do Beneficjenta i powinien być uwarunkowany zakresem planowanej inwestycji oraz uzasadnionymi potrzebami inwestycyjnymi Beneficjenta.

Oba typy dotacji powinny przyczynić się do dostosowania mikroprzedsiębiorstw do konkurowania na Jednolitym Rynku Europejskim.

Projekty realizowane w ramach Działania powinny być inwestycjami w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne (nabycie lub tworzenie). Każda z tych inwestycji musi spełniać kryterium nowej inwestycji³⁴ (inwestycji początkowej), czyli takiej, która nie prowadzi do odtworzenia zdolności produkcyjnych. Dotacja nie może również zostać wykorzystana na bieżące wydatki przedsiębiorstwa (np. opłaty) oraz na środki obrotowe, jak również działalność operacyjną przedsiębiorstwa. Przyznane środki finansowe powinny zostać wykorzystane do wygenerowania wartości dodanej, a nie służyć jedynie bezpośredniemu czerpaniu korzyści.

Działania podejmowane w ramach projektów powinny posiadać znamiona innowacyjności³⁵, co najmniej na poziomie danego przedsiębiorstwa. Wykazanie innowacyjności na poziomie regionalnym lub ponadregionalnym zostanie uwzględnione podczas oceny merytorycznej.

Warunki kwalifikowania inwestycji

- Sektorami wyłączonymi z możliwości ubiegania się o pomoc inwestycyjną są: rybołówstwo, akwakultura, hutnictwo żelaza i stali, górnictwo węgla, budownictwo okrętowe oraz włókna syntetyczne;
- Pomoc inwestycyjna nie może być udzielona na działalność gospodarczą związaną z produkcją pierwotną produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu

³⁴ Definicja zawarta w słowniku

³⁵ Definicja zawarta w słowniku

- ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz związaną z wytwarzaniem i obrotem produktami mającymi imitować lub zastępować mleko i przetwory mleczne;
- Wsparcie inwestycyjne w ramach Działania nie będzie mogło być udzielone przed upływem ustalonego okresu karencji (2 lata – liczone od dnia podpisania umowy z Beneficjentem o dofinansowanie projektu z PO KL do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach LRPO) tym podmiotom, które rozpoczęły działalność gospodarczą uzyskując wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) – dotyczy to jedynie projektów realizowanych w perspektywie 2007–2013;
 - Wnioskowana wartość wsparcia nie może być wyższa niż 2 mln PLN;
 - Pomoc nie może być udzielana Beneficjentom pomocy:
 - na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
 - znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9-11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244, z 01.10.2004, str. 2),
 - którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu;
 - W ramach Działania możliwe jest wsparcie rozwoju istniejących mikroprzedsiębiorstw na obszarach objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) (w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, miejsko-wiejskiej z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców lub gminy miejskiej o liczbie mieszkańców mniejszej niż 5 tys.), polegające na dofinansowaniu projektów:
 - dotyczących zakresów działalności (określone PKD), które nie są wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)³⁶,
 - tworzących miejsca pracy:
 - gdy wartość projektu wynosi powyżej 300 tys. PLN,
 - Beneficjentów, którzy wykorzystali maksymalną wysokość wsparcia w ramach PROW;
 - W ramach Działania wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie 1 województwa;
 - W ramach Działania wsparcie może być udzielone na dofinansowanie projektów spełniających kryteria nowej inwestycji;
 - W ramach Działania o wsparcie projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, polegających na świadczeniu usług drogą elektroniczną i ewentualnym wytworzeniu produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług, mogą ubiegać się mikroprzedsiębiorcy działający minimum 12 miesięcy (liczone od dnia rejestracji działalności gospodarczej).

Przykładowe typy kwalifikujących się projektów

- rozbudowa przedsiębiorstwa,

³⁶ Projekt Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

- rozszerzenie zakresu działalności przedsiębiorstwa,
- realizacja zasadniczych zmian produkcji, procesu produkcyjnego lub zmiana w zakresie sposobu świadczenia usług poprzez racjonalizację, dywersyfikację lub modernizację,
- wprowadzanie nowych, dodatkowych produktów,
- inwestycje w czyste technologie,
- pomoc MŚP w promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wprowadzanie skutecznych systemów zarządzania środowiskiem oraz wprowadzanie i stosowanie technologii zapobiegających zanieczyszczeniom),
- unowocześnienie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej,
- unowocześnienie działalności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (w tym usługi i aplikacje dla MŚP, handel drogą elektroniczną, tworzenie sieci oraz inne działania służące dostępowi do TIK dla MŚP i ich wydajnemu użytkowaniu),
- inwestycje w aktywa niematerialne i prawne związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej i technologicznej.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący.

Działanie 2.2 Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Instytucja Zarządzająca RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 2.2 Poprawa konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje.
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych	
a	Temat priorytetowy	06 - Wsparcie na rzecz MŚP w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (<i>wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/ użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw.</i>) 08 - Inne inwestycje w przedsiębiorstwa. 14 - Usługi i aplikacje dla MŚP (<i>e-handel, edukacja i szkolenia, tworzenie sieci itp.</i>) 15 - Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie
b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	W ramach kategorii interwencji przewidzianych dla Działania
c	Forma finansowania	01- Pomoc bezzwrotna
d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
e	Działalność gospodarcza	01 – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo 04 – wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych 05 – wytwarzanie urządzeń transportowych 06 – nieokreślony przemysł wytwórczy 10 – poczta i telekomunikacja 11 – transport 12 – budownictwo 13 – handel hurtowy i detaliczny 14 – hotele i restauracje

		15 – pośrednictwo finansowe 16 – obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej 22 – inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja
		NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres stosowania cross-financingu	
	W ramach realizowanych projektów inwestycyjnych dopuszcza się finansowanie specjalistycznych usług szkoleniowych ściśle związanych z zakresem projektu oraz niezbędnych do jego realizacji.	
14.	Beneficjenci	
	a	Typ Beneficjentów
		małe i średnie przedsiębiorstwa z wyłączeniem mikroprzedsiębiorstw
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)
		Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem (euro)	
	61 125 261,79 EUR	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	
	34 682 151,00 EUR	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	
	6 120 379,63 EUR	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	
	20 322 731,16 EUR	
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	
	Zgodnie z decyzją IZ LRPO - 50% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu (dot. wydatków inwestycyjnych i wydatków poniesionych na prace przygotowawcze) ³⁷ 45% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu w ramach cross-financingu ³⁸ (intensywność może być zwiększona o dodatkowe 10 punktów procentowych brutto, jeżeli szkolenie jest przeznaczone dla pracowników w gorszym położeniu ³⁹)	
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	
	25 % wydatków kwalifikowalnych ⁴⁰	
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	
	Kwalifikowalność wydatków, wynikających z rozpoczęcia prac związanych z realizacją inwestycji, rozpoczyna się po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu i uzyskaniu od IZ LRPO pisemnego potwierdzenia, że projekt wstępnie kwalifikuje się do objęcia pomocą (potwierdzenie nie stanowi podstawy do rozszczeń o przyznanie i wypłatę pomocy). Rozpoczęcie prac oznacza podjęcie prac budowlanych lub pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania do zamówienia ruchomych środków trwałych. Dokonanie wydatków związanych z przygotowaniem i opracowaniem dokumentacji projektowej nie jest rozpoczęciem prac ⁴¹ .	
22.	Minimalna / maksymalna wartość projektu	
	Nie dotyczy	
23.	Minimalna / maksymalna kwota wsparcia	
	Typ I małe dotacje inwestycyjne – do 200 tys. PLN	

³⁷ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych § 8 ust. 1 i 2 – maksymalna intensywność pomocy dla małych przedsiębiorców może wynosić do 70% a dla średnich przedsiębiorców do 60% (Dz. U. Nr 193, poz. 1399)

³⁸ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 185, poz. 1317 i 1318)

³⁹ Definicja zawarta w słowniku

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1399)

⁴¹ tamże

	(jeśli dotyczy)	Typ II duże dotacje inwestycyjne – <u>od 200 tys. PLN do 4 mln PLN</u>
24.	Forma płatności	Refundacja
25.	Wysokość udziału cross-finansingu w %	Na poziomie priorytetu, łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego, nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych ponoszonych w ramach priorytetu, natomiast na poziomie projektu łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu.

Cel Działania

Celem działania jest zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP dzięki inwestycjom mającym na celu unowocześnienie ich oferty produktowej i technologicznej, skutecznej adaptacji do zmieniających się warunków zewnętrznych, sprostania międzynarodowej konkurencji, przede wszystkim konkurencji na JRE.

Opis Działania

Realizacja działania wynika z konieczności zwiększenia nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach usługowych i produkcyjnych w celu zmodernizowania ich niekonkurencyjnego i zdekapitalizowanego majątku.

Realizacja Działania 2.2 ma się przyczynić do zwiększenia poziomu konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku lokalnym oraz zwiększenia poziomu nakładów inwestycyjnych, większego nasycenia sektora nowoczesnymi technologiami i zwiększenia poziomu ich produktywności.

Przedsiębiorcy mali i średni będą mogli ubiegać się w ramach Działania 2.2 o dwa typy dotacji inwestycyjnych: tzw. „małe” i „duże” w zależności od wielkości i zakresu zaplanowanej inwestycji. Obie formy wsparcia są skierowane do firm, które zamierzają wykorzystać środki również na doskonalenie i rozwijanie procesów innowacyjnych, podnoszenie konkurencyjności, unowocześnienie posiadanego majątku oraz dostosowanie do standardów UE.

Projekty realizowane w ramach Działania powinny być inwestycjami w środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne (nabycie lub tworzenie). Każda z tych inwestycji musi spełniać kryterium nowej inwestycji⁴² (inwestycji początkowej), czyli takiej, która nie prowadzi do odtworzenia zdolności produkcyjnych. Dotacja nie może również zostać wykorzystana na bieżące wydatki przedsiębiorstwa (np. opłaty) oraz na środki obrotowe, jak również działalność operacyjną przedsiębiorstwa. Przyznane środki finansowe powinny zostać wykorzystane do wygenerowania wartości dodanej, a nie służyć jedynie bezpośredniemu czerpaniu korzyści.

Działania podejmowane w ramach projektów powinny posiadać znamiona innowacyjności⁴³, co najmniej na poziomie danego przedsiębiorstwa. Wykazanie innowacyjności na poziomie regionalnym lub ponadregionalnym zostanie uwzględnione podczas oceny merytorycznej.

Oba typy dotacji powinny przyczynić się do dostosowania przedsiębiorstw do konkurencji na Jednolitym Rynku Europejskim.

⁴² Definicja zawarta w słowniku

⁴³ Definicja zawarta w słowniku

Warunki kwalifikowania inwestycji

- Sektorami wyłączonymi z możliwości ubiegania się o pomoc inwestycyjną są: rybołówstwo, akwakultura, hutnictwo żelaza i stali, górnictwo węgla, budownictwo okrętowe oraz włókna syntetyczne;
- Pomoc inwestycyjna nie może być udzielona na działalność gospodarczą związaną z produkcją pierwotną produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz związaną z wytwarzaniem i obrotem produktami mającymi imitować lub zastępować mleko i przetwory mleczne;
- Wsparcie inwestycyjne w ramach Działania nie będzie mogło być udzielone przed upływem ustalonego okresu karencji (2 lata – liczone od dnia podpisania umowy z Beneficjentem o dofinansowanie projektu z PO KL do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach LRPO) tym podmiotom, które rozpoczęły działalność gospodarczą uzyskując wsparcie EFS – dotyczy to jedynie projektów realizowanych w perspektywie 2007 –2013;
- Wnioskowana wartość wsparcia nie może być wyższa niż 4 mln PLN;
- Pomoc nie może być udzielana Beneficjentom pomocy:
 - na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
 - znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9-11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244, z 01.10.2004, str. 2),
 - którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu;
- W ramach Działania wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie 1 województwa;
- W ramach Działania wsparcie może być udzielone na dofinansowanie projektów spełniających kryteria nowej inwestycji;
- W ramach Działania o wsparcie projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, polegających na świadczeniu usług drogą elektroniczną i ewentualnym wytworzeniu produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług, mogą ubiegać się jedynie te małe przedsiębiorstwa, które działają minimum 12 miesięcy (liczone od dnia rejestracji działalności gospodarczej). Warunek ten nie dotyczy średnich przedsiębiorstw.

Przykładowe typy kwalifikujących się projektów

- rozbudowa przedsiębiorstwa,
- rozszerzenie zakresu działalności przedsiębiorstwa,
- realizacja zasadniczych zmian produkcji, procesu produkcyjnego lub zmiana w zakresie sposobu świadczenia usług poprzez racjonalizację, dywersyfikację lub modernizację,
- wprowadzanie nowych, dodatkowych produktów,
- inwestycje w czyste technologie,

- pomoc MŚP w promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wprowadzanie skutecznych systemów zarządzania środowiskiem oraz wprowadzanie i stosowanie technologii zapobiegających zanieczyszczeniom),
- unowocześnienie wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej,
- unowocześnienie działalności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (w tym usługi i aplikacje dla MŚP, handel drogą elektroniczną, tworzenie sieci oraz inne działania służące dostępowi do TIK dla MŚP i ich wydajnemu użytkowaniu),
- inwestycje w aktywa niematerialne i prawne związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej i technologicznej.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Działanie 2.3 Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo i wsparcie działań marketingowych.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Institucja Zarządzająca RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)
5.	Institucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
6.	Institucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
7.	Institucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)
8.	Institucja pośrednicząca w certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki
9.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów
10.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)
11.	Numer i nazwa działania	Działanie 2.3 Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez doradztwo i wsparcie działań marketingowych.
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych	
a	Temat priorytetowy	05 - Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw 09 - Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP
b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
c	Forma finansowania	01- Pomoc bezzwrotna
d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
e	Działalność gospodarcza	01 – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo 04 – wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych 05 – wytwarzanie urządzeń transportowych 06 – nieokreślony przemysł wytwórczy 10 – poczta i telekomunikacja 11 – transport 12 – budownictwo 13 – handel hurtowy i detaliczny 14 – hotele i restauracje 15 – pośrednictwo finansowe 16 – obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej 22 – inne niewyszczególnione usługi
f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy

14.	Beneficjenci	
	a	Typ Beneficjentów mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z wyłączeniem: - osób podlegających ubezpieczeniu w KRUS, - przedsiębiorców (inwestorów) zlokalizowanych na terenach, które zostały uzbrojone pod inwestycje w wyniku realizacji projektów w ramach Działania 1.2 LRPO.
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy) Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	
22.	Minimalna / maksymalna wartość projektu	
23.	Minimalna / maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	
24.	Forma płatności	
25.	Wysokość udziału cross-financingu w %	

Cel Działania

Celem Działania jest wzrost konkurencyjności sektora MŚP (*mikroprzedsiębiorcy, mali i średni przedsiębiorcy*) dzięki nabywaniu umiejętności dostosowywania się do zmieniających się warunków na rynku poprzez dostęp do zróżnicowanych usług doradczych, w szczególności związanych z poprawą jakości, wdrażaniem systemów zarządzania, planowaniem strategicznym i operacyjnym, analizami ekonomicznymi, finansowymi i sektorowymi oraz poprzez internacjonalizację przedsiębiorstw.

Opis Działania

Prowadzenie przedsiębiorstwa wymaga ciągłego dostosowywania się do coraz to nowych warunków panujących na rynku zwłaszcza w dobie tak szybkiego postępu technolog-

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy *de mini mis* w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 185, poz. 1316 i 1317), oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1398)

gicznego i technicznego w każdej dziedzinie. Przedsiębiorcy coraz częściej doceniają potrzebę korzystania ze specjalistycznych usług doradczych na wysokim poziomie. Dotyczy to zwłaszcza przedsiębiorstw na etapie ich intensywnego rozwoju. Natomiast przedsiębiorcy funkcjonujący na rynku od niedawna działają w dużej mierze intuicyjnie, bądź w oparciu o doświadczenia innych firm. Wielu nie uświadamia sobie, że pomoc doradcza jest niezmiernie potrzebna. Niekorzystanie z usług doradczych częstokroć podyktowane jest przekonaniem o braku ich przydatności, nieumiejętnością zastosowania efektów doradztwa, a najczęściej brakiem środków finansowych na ten cel. Wyjątek stanowią usługi i porady prawne oraz usługi księgowo-rachunkowe cieszące się dużym zainteresowaniem. Istotnym i bardzo efektywnym elementem wpływającym na konkurencyjność przedsiębiorstw jest bezpośredni dostęp do informacji i możliwość bezpośredniego promowania przedsiębiorstwa przede wszystkim na rynku międzynarodowym. W ramach działania wspierany będzie również udział w targach oraz misjach gospodarczych w kraju i za granicą.

Realizacja I typu dotacji pozwoli na ułatwienie dostępu i upowszechnienie wykorzystywania w przedsiębiorstwach specjalistycznych usług doradczych, związanych z procesami inwestycyjnymi, kupowanych od podmiotów zewnętrznych.

Realizacja II typu dotacji pozwoli na nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami oraz umożliwi identyfikację nowych rynków zbytu.

Warunki kwalifikowania inwestycji

- Pomoc nie może być udzielona na działalność gospodarczą związaną z produkcją pierwotną produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,
- Pomoc nie może być udzielana Beneficjentom pomocy:
 - na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
 - znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9-11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244, z 01.10.2004, str. 2),
 - którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.
- Pomoc na projekty typu I (doradcze) nie może być udzielona w zakresie działalności gospodarczej związanej z wytwarzaniem i obrotem produktami mającymi imitować lub zastępować mleko i przetwory mleczne,
- Wsparcie inwestycyjne w ramach Działania nie będzie mogło być udzielone przed upływem ustalonego okresu karencji (2 lata – liczone od dnia podpisania umowy z Beneficjentem o dofinansowanie projektu z PO KL do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach LRPO) tym podmiotom, które rozpoczęły działalność gospodarczą uzyskując wsparcie EFS - dotyczy to jedynie projektów realizowanych w perspektywie 2007 -2013 ,
- Sektorami wyłączonymi z możliwości ubiegania się o pomoc na projekty typu I (doradcze) są: rybołówstwo i akwakultura oraz górnictwo węgla,

- Sektorami wyłączonymi z możliwości ubiegania się o pomoc na projekty typu II (udział w targach lub misjach gospodarczych) są: rybołówstwo i akwakultura oraz sektor węglowy,
- W ramach Działania możliwe jest wsparcie rozwoju istniejących mikroprzedsiębiorstw na obszarach objętych PROW (w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, miejsko-wiejskiej z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców lub gminy miejskiej o liczbie mieszkańców mniejszej niż 5 tys.), polegające na dofinansowaniu projektów:
 - dotyczących zakresów działalności (określone PKD), które nie są wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)⁴⁵,
- W ramach Działania możliwe jest wsparcie tylko indywidualnego, specjalistycznego doradztwa dla MŚP, branżowo związanego z prowadzoną działalnością, procesami inwestycyjnymi oraz podnoszącego konkurencyjność przedsiębiorstwa na rynku.
- Wnioskowana wartość wsparcia nie może być niższa niż 2,5 tys. PLN oraz nie może być wyższa niż 30 tys. PLN (I typ – doradztwo) lub 20 tys. PLN (II typ – targi i misje).

Kwalifikujące się projekty

Typ I: Wsparcie projektów z zakresu specjalistycznego doradztwa, związanego z procesami inwestycyjnymi, polegającego na zakupie usług doradczych od podmiotów zewnętrznych w zakresie⁴⁶:

- jakości, dotyczących w szczególności:
 - projektowania, wdrażania i doskonalenia systemów zarządzania jakością i zarządzania środowiskowego,
 - uzyskiwania i odnawiania certyfikatów zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu,
 - wydawania deklaracji zgodności producenta w zakresie wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej lub kwalifikacji personelu,
- wykorzystywania zaawansowanych technologii informatycznych w przedsiębiorstwie,
- opracowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa,
- projektowania, wdrażania i doskonalenia nowego produktu lub usługi lub opracowywania planów marketingowych,
- tworzenia i rozwoju sieci współpracy pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a przedsiębiorcami w zakresie transferu technologii i innowacji,
- przygotowania do uczestnictwa w programach badawczych i innowacyjnych,
- tworzenia sieci kooperacyjnych przedsiębiorstw
- łączenia przedsiębiorstw,
- prowadzenia przedsiębiorstwa na terytorium Unii Europejskiej,
- wprowadzania przez przedsiębiorcę produktów na nowe rynki zagraniczne,
- pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój działalności gospodarczej.

⁴⁵Projekt Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

⁴⁶Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. Nr 193, poz. 1398)

Typ II: Wsparcie projektów związanych z udziałem przedsiębiorstwa:

- w targach,
- w misjach gospodarczych.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący.

Działanie 2.4 Transfer badań, nowoczesnych technologii i innowacji ze świata nauki do przedsiębiorstw.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Instytucja Zarządzająca RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 2.4 Transfer badań, nowoczesnych technologii i innowacji ze świata nauki do przedsiębiorstw
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych	
a	Temat priorytetowy	02 - Infrastruktura B+RT (<i>w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze</i>) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych 03 - Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (<i>parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.</i>) 04 – Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (<i>w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych</i>) 07 - Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (<i>innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.</i>) 09 - Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP 15 - Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie
b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
c	Forma finansowania	01- Pomoc bezzwrotna
d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia)

e	Działalność gospodarcza	01 – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo 04 – wytwarzanie tekstyliów i wyrobów włókienniczych 05 – wytwarzanie urządzeń transportowych 06 – nieokreślony przemysł wytwórczy 10 – poczta i telekomunikacja 11 – transport 12 – budownictwo 13 – handel hurtowy i detaliczny 14 – hotele i restauracje 15 – pośrednictwo finansowe 16 – obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej 22 – inne niewyszczególnione usługi
g	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy
14.	Beneficjenci	
a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób ubezpieczonych w KRUS, – związki, stowarzyszenia i porozumienia JST, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – instytucje otoczenia biznesu, – organizacje pozarządowe, – szkoły wyższe, – osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, – jednostki naukowe.
b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	35 681 824,76 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	20 245 679,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	3 572 767,06 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	11 863 378,70 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	Decyzją IZ LRPO - 50% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu ⁴⁷
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	Określi odpowiedni program pomocy publicznej
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	Określi odpowiedni program pomocy publicznej
22.	Minimalna / maksymalna wartość projektu	Nie dotyczy
23.	Minimalna / maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących infrastruktury B+R – <u>od 100 tys. PLN do 4 mln PLN</u> W przypadku projektów dotyczących zakupu środków trwałych niezbędnych do prowadzenia działań w zakresie B+R - maksymalnie 400 tys. PLN.
24.	Forma płatności	Refundacja
25.	Wysokość udziału cross-financingu w %	Nie dotyczy

⁴⁷ Projekt Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia ... w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego prowadzi prace nad ostateczną wersją dokumentu

Cel działania

Celem Działania jest wykorzystanie potencjału nauki i jednostek B+R dla wzrostu konkurencyjności gospodarki regionu, oraz stworzenie „gospodarki opartej na wiedzy” w szczególności poprzez budowę systemu wspierania innowacji i nowoczesnej infrastruktury innowacyjnej w regionie, wspieranie przedsiębiorczości i aktywności innowacyjnej firm, wprowadzenie nowatorskich rozwiązań gospodarczych.

Opis działania

Realizacja działania wynika z niskiej aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw oraz małego wykorzystania wiedzy i badań naukowych, które są kluczowymi czynnikami decydującymi o konkurencyjności gospodarki, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Poziom innowacyjności całego województwa lubuskiego, jak i samych przedsiębiorstw jest skrajnie niski, nakłady na działalność badawczo - rozwojową w latach 1995-2002 były najniższe w kraju i stanowiły 0,05% regionalnego PKB. Poprawa poziomu innowacyjności gospodarki regionu wymaga stworzenia odpowiedniej infrastruktury B+R przy równoległym wsparciu samych przedsiębiorców. W ramach działania wspierane będą projekty zmierzające do poprawy innowacyjności lubuskiej gospodarki wpisujące się w cele Lubuskiej Regionalnej Strategii Innowacji, przyczyniające się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw.

Kolejną barierą wzrostu innowacyjności jest słaba współpraca między przedsiębiorstwami i sferą nauki. Wspierane będą projekty polegające na zwiększeniu dostępności przedsiębiorstw do wyników B+R oraz zasobów jednostek naukowych, jak również projekty służące ułatwieniu współpracy partnerów zaangażowanych przy realizacji wspólnych celów gospodarczych, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Warunki kwalifikowania inwestycji

- Wsparcie inwestycyjne w ramach Działania nie będzie mogło być udzielone przed upływem ustalonego okresu karencji (2 lata – liczone od dnia podpisania umowy z Beneficjentem o dofinansowanie projektu z PO KL do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach LRPO) tym podmiotom, które rozpoczęły działalność gospodarczą uzyskując wsparcie EFS – dotyczy to jedynie projektów realizowanych w perspektywie 2007 -2013.
- Pomoc nie może być udzielana Beneficjentom pomocy:
 - na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
 - znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9-11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244, z 01.10.2004, str. 2),
 - którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.
- W ramach Działania możliwe jest wsparcie rozwoju istniejących mikroprzedsiębiorstw na obszarach objętych PROW (w miejscowości należącej do gminy wiejskiej, miejsko-

wiejskiej z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców lub gminy miejskiej o liczbie mieszkańców mniejszej niż 5 tys.), polegające na dofinansowaniu projektów:

- dotyczących zakresów działalności (określone PKD), które nie są wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)⁴⁸,
- tworzących miejsca pracy, gdy wartość projektu wynosi:
 - ✓ gdy wartość projektu wynosi powyżej 300 tys. PLN,
 - ✓ Beneficjentów, którzy wykorzystali maksymalną wysokość wsparcia w ramach PROW.
- W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektów z zakresu infrastruktury sfery B+R w wysokości nie mniejszej niż 100 tys. PLN i nie większej niż 4 mln PLN.
- W ramach Działania możliwe jest wsparcie projektów z zakresu zakupu środków trwałych niezbędnych do prowadzenia prac B+R w wysokości nie większej niż 400 tys. PLN.
- W ramach Działania wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie 1 województwa.
- W ramach Działania o wsparcie projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego, polegających na świadczeniu usług drogą elektroniczną i ewentualnym wytworzeniu produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług, mogą ubiegać się jedynie te małe przedsiębiorstwa, które działają minimum 12 miesięcy (liczone od dnia rejestracji działalności gospodarczej). Warunek ten nie dotyczy średnich przedsiębiorstw.

Przykładowe typy kwalifikujących się projektów

- inwestycje w budowę, przebudowę i rozwój infrastruktury B+R,
- zakup niezbędnego wyposażenia i urządzeń do prowadzenia prac B+R,
- inwestycje i rozwój infrastruktury związanej z komunikowaniem się, gromadzeniem i wymianą informacji związanych z transferem innowacji, w tym rozwój regionalnych systemów informatycznych o innowacjach, będących regionalnymi komponentami krajowego systemu informacji o innowacyjnych,
- inwestycje związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

⁴⁸ Projekt Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Działanie 2.5 Rozwój regionalnych i lokalnych instytucji otoczenia biznesu.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji (jeśli dotyczy)	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 2.5 Rozwój regionalnych i lokalnych instytucji otoczenia biznesu.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	05 - Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw 09 - Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP 14 - Usługi i aplikacje dla MŚP (<i>e-handel, edukacja i szkolenia, tworzenie sieci itp.</i>)
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezwrotna 02 - Pomoc (pożyczka, dotacja na spłatę oprocentowania, gwarancje)
	d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	15 – pośrednictwo finansowe 16 – obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie działalności gospodarczej 22 – inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe (działające w zakresie wsparcia sektora MŚP i posiadające odpowiedni zapis w statucie), - instytucje otoczenia biznesu, - fundusze pożyczkowe i fundusze poręczeń kredytowych

		Beneficjentem projektów z zakresu inwestycji w budowę i rozwój parków przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości nie mogą być związki i stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne JST.
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)
		Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	26 980 959,42 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	15 308 854,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	2 701 562,50 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	8 970 542,92 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	Decyzją IZ LRPO - 50% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu ⁴⁹
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	Określi odpowiedni program pomocy publicznej
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	Określi odpowiedni program pomocy publicznej
22.	Minimalna / maksymalna wartość projektu	nie dotyczy
23.	Minimalna / maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących dokapitalizowania funduszy pożyczkowych oraz funduszy poręczeń kredytowych - od 500 tys. PLN do 2 mln PLN W przypadku pozostałych typów projektów (w tym na rozwój infrastruktury funduszy pożyczkowych i funduszy poręczeń kredytowych) - od 50 tys. PLN do 5 mln PLN
24.	Forma płatności	Refundacja Zaliczka
25.	Wysokość udziału cross-financingu w %	Nie dotyczy

Cel Działania

Celem Działania jest stymulowanie wzrostu aktywności gospodarczej regionu oraz ułatwienie funkcjonowania przedsiębiorstw w warunkach otwartego rynku za pośrednictwem instytucji otoczenia biznesu.

Opis Działania

Na rozwój i wzrost konkurencyjności w województwie wpływa rozwój małych przedsiębiorstw oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, które stanowią dominującą grupę wśród wszystkich podmiotów gospodarczych – od 81% w roku 1998 do prawie 77% pod koniec 2003 roku, z niewielką tendencją malejącą. Przedsiębiorstwa te cierpią na niedostatek kapitału własnego i mają trudności w dostępie do kredytów inwestycyjnych. Takie ograniczenia są główną barierą w procesach rozwoju i modernizacji oraz w zwiększaniu popytu na produkty i usługi lokalnych firm.

Sektor MŚP w lubuskim, mierząc wielkością zaangażowanego kapitału i liczbą pracowników, jest sektorem słabym, a jego poziom innowacyjności jest skrajnie niski. W porównaniu do średniej krajowej lubuscy przedsiębiorcy są gorzej obsługiwani przez instytucje

⁴⁹ Zawieszono prace nad programem w związku z opracowaniem przez Ministerstwo Gospodarki kryteriów pozwalających na wykluczenie pomocy publicznej w projektach objętych zakresem Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych

okołobiznesowe. Spośród wszystkich organizacji okołobiznesowych tylko 6 posiada akredytację w Krajowym Systemie Usług dla MŚP.

W związku z ogólnie słabą sytuacją MŚP w regionie oraz brakiem silnej sieci instytucji wsparcia biznesu, konieczne jest zaoferowanie przedsiębiorcom szerokiego wachlarza wsparcia poprzez doradztwo i inwestycje, w tym w zakresie innowacji, i pomoc w tworzeniu nowych, jak też wsparcie działających instytucji otoczenia biznesu. Przewiduje się środki na odnawialne instrumenty finansowe (w szczególności fundusze pożyczkowe i poręczeniowe).

Warunki kwalifikowania inwestycji

- Pomoc nie może być udzielana Beneficjentom pomocy:
 - na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
 - znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9-11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244, z 01.10.2004, str. 2),
 - którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.
- W ramach Działania wspierane będą powiązania kooperacyjne leżące na terenie 1 województwa.
- W ramach Działania wspierane będą sieci instytucji otoczenia biznesu o zasięgu lokalnym/regionalnym.
- W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektów z zakresu dokapitalizowania funduszy pożyczkowych oraz funduszy poręczeń kredytowych w wysokości nie mniejszej niż 500 tys. PLN i nie większej niż 2 mln PLN.
- W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektów z zakresu rozwoju infrastruktury IOB w wysokości nie mniejszej niż 50 tys. PLN i nie większej niż 5 mln PLN.

Przykładowe typy kwalifikujących się projektów

- tworzenie nowych i rozwój istniejących instytucji otoczenia biznesu,
- tworzenie nowych i rozwój istniejących instytucji otoczenia biznesu zrzeszonych w sieci,
- tworzenie nowych i rozwój istniejących inkubatorów przedsiębiorczości,
- tworzenie parków przemysłowych,
- wspieranie rozwoju oraz powstawania funduszy pożyczkowych, poręczeń kredytowych.

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego

Główny cel Priorytetu

Głównym celem Priorytetu III jest utrzymanie wysokich standardów ekologicznych przez dalszą poprawę funkcjonowania infrastruktury ochrony środowiska przyrodniczego na poziomie regionalnym i lokalnym.

Cele szczegółowe Priorytetu

1. dalsza poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
2. poprawa warunków życia mieszkańców,
3. zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013 w ramach Priorytetu

- 33 - Energia elektryczna.
- 35 - Gaz ziemny.
- 39 - Energia odnawialna: wiatrowa.
- 40 - Energia odnawialna: słoneczna.
- 41 - Energia odnawialna: biomasa.
- 42 - Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe.
- 43 - Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią.
- 44 - Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.
- 45 - Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną.
- 46 - Oczyszczanie ścieków.
- 47 - Jakość powietrza.
- 48 - Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń.
- 51 - Promowanie bioróżnorodności i ochrona przyrody (w tym Natura 2000).
- 53 - Zapobieganie zagrożeniom (*w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym*).
- 54 - Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom.

Opis i uzasadnienie Priorytetu⁵⁰

Istotnym elementem decydującym o zrównoważonym rozwoju regionu jest dbałość o zachowanie dobrego stanu środowiska przyrodniczego.

W całym województwie istnieją duże dysproporcje pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W ramach Priorytetu realizowane będą przedsięwzięcia, zgodne z zapisami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, dotyczące porządkowania gospodarki ściekowej poprzez: budowę i przebudowę systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowę, rozbudowę i przebudowę oczyszczalni ścieków oraz realizację projektów z zakresu zagospodarowania osadów pościekowych. W dziedzinie zaopatrzenia w wodę preferowane będą natomiast zadania zmierzające do kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej.

Niezbędne jest również wdrażanie kompleksowego programu unieszkodliwiania odpadów zgodnie z celami Krajowego Planu Gospodarki Odpadami oraz właściwych terytorialnie planów gospodarki odpadami.

⁵⁰ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem III znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

W celu umożliwienia rozwoju społecznego i gospodarczego niezbędne jest również podejmowanie działań w zakresie ochrony przed powodzią i suszą oraz zapewnienie odpowiedniej regulacji stosunków wodnych.

Nowe działania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej mogą być planowane tylko wtedy, gdy pomimo realizacji powyżej wspomnianych działań zagrożenie powodziowe będzie istniało nadal oraz pod warunkiem spełnienia wymagań Dyrektyw unijnych, w tym Artykułu 4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Tam, gdzie powodzi nie da się uniknąć i gdzie muszą być one kontrolowane, należy również wesprzeć przygotowanie i utrzymanie w stanie gotowości, regionalnych i lokalnych planów kryzysowych na wypadek powodzi.

Podejmowane w ramach LRPO działania będą w pełni zgodne z zapisami „Programu dla Odry 2006”, zakładając, że są one zgodne z powyższą hierarchią przeciwpowodziową oraz prawem UE.

Jednym z elementów decydujących o zrównoważonym rozwoju regionu jest efektywne i racjonalne wykorzystanie zasobów odnawialnych źródeł energii. Należy zatem podejmować działania prowadzące do wzrostu ich wykorzystania i promocji. W ramach Priorytetu realizowane będą przedsięwzięcia związane z budową źródeł wytwarzania energii na bazie surowców odnawialnych. Dopuszcza się możliwość realizacji projektów kogeneracyjnych z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej.

W przypadku projektów dotyczących sieci dystrybucji energii elektrycznej i gazu wnioskodawcy powinny wykazać w studium wykonalności, że rynek w zakresie sieci przesyłowych nie funkcjonuje prawidłowo. Jednocześnie należy zapewnić, że realizowane przedsięwzięcia nie będą zakłócać procesu liberalizacji rynku.

Ramy dla realizacji przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej wyznaczała będzie „Polityka energetyczna Polski do 2025 r.”. Działania podejmowane w tym zakresie to m.in.: budowa i przebudowa sieci energetycznych oraz źródeł wytwarzania energii w celu ograniczenia strat energii, a także zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powstających w procesach energetycznych.

Utrzymanie wysokich standardów ekologicznych związane jest także z ochroną przyrody i krajobrazu. W ramach Priorytetu wspierane będą działania związane z postanowieniami ustawy o ochronie przyrody oraz funkcjonowaniem obszarów sieci NATURA 2000. Ponadto realizowane będą przedsięwzięcia zmierzające do zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Beneficjenci Priorytetu

- jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną,
- spółki prawa handlowego ze 100% udziałem JST
- zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- szkoły wyższe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- jednostki naukowe,
- jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną,
- administracja rządowa (w tym, parki narodowe i krajobrazowe),
- jednostki Lasów Państwowych,

- spółki wodne,
- przedsiębiorcy.

Beneficjenci wyłączeni z ubiegania się o dofinansowanie

- Beneficjenci, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
- Beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);
- Beneficjenci, którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.

Główne kierunki wsparcia

- Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska przyrodniczego.
- Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- Zarządzanie ochroną środowiska przyrodniczego.

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki prywatne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tabela 3. Alokacja środków finansowych EFRR na Priorytet III LRPO (w EUR)

Priorytet III.	Działanie	Wkład EFRR	
		EUR	%
Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego.	3. 1. Infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego.	51 364 121	11,69
	3.2. Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	15 003 030	3,42
	3.3. Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym.	3 570 191	0,81
Ogółem		69 937 342	15,92

Kryteria dostępności

- zgodność z celami „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”;
- zgodność z celami rozwoju oraz dokumentami planistycznymi obowiązującymi w województwie;

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

- pozytywny (bądź neutralny) wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, polityka zatrudnienia, równość szans, rozwój obszarów wiejskich, społeczeństwo informacyjne);
- zgodność z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- zgodność z celem Priorytetu;
- zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym.

Działanie 3.1 Infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 3.1 Infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych	
	a	Temat priorytetowy 44 – Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi 45 – Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną 46 – Oczyszczanie ścieków 48 – Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń 53 – Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technicznym) 54 – Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing) Nie dotyczy
	c	Forma finansowania 01 – Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru 01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia)
	e	Działalność gospodarcza 09 – Pobór, uzdatnianie i rozprowadzanie wody, 21 – Działalność związana ze środowiskiem naturalnym.
	f	Lokalizacja NUTS 2 – PL 43
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy
14.	Beneficjenci	
	a	Typ Beneficjentów – jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – spółki prawa handlowego ze 100% udziałem JST

		<ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe - kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, szkoły wyższe, - osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, - jednostki naukowe, - jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, - administracja rządowa (w tym, parki narodowe i krajobrazowe), - Jednostki Lasów Państwowych, - spółki wodne. <p>W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego.</p>
b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Nie dotyczy
Część finansowa		
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	63 811 078,18 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	51 364 121,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	9 064 256,70 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	3 382 700,48 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu wyliczone indywidualnie dla każdego projektu na podstawie obowiązujących wytycznych (projekty nie objęte pomocą publiczną) - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (projekty objęte pomocą publiczną)
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁵¹
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	<ul style="list-style-type: none"> - od 1 stycznia 2007 r. (projekty nie objęte Pomocą publiczną) - od dnia podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami (projekty objęte pomocą publiczną)
22.	Maksymalna wartość projektu	<p><u>Gospodarka wodno – ściekowa</u> Na obszarach objętych interwencją PROW: projekty o wartości powyżej 4 mln PLN. Projekty poniżej 4 mln PLN – tylko w przypadku gdy gmina nie może już korzystać ze wsparcia z PROW. Na obszarach nie objętych PROW – bez minimalnej wielkości wsparcia na gminę/wartości projektu</p> <p><u>Gospodarka odpadami komunalnymi</u> Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, tylko gdy są w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami; Przedsięwzięcia obsługujące do 150 tys. mieszkańców; Na obszarach objętych interwencją PROW (dotyczy tylko projektów w zakresie zbioru, segregacji i wywozu odpadów):</p>

⁵¹ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

		<p>Projekty powyżej 200 tys. PLN, Projekty poniżej 200 tys. PLN – tylko w przypadku, gdy gmina nie może już korzystać ze wsparcia z PROW.</p> <p>Na obszarach nie objętych PROW - bez minimalnej wielkości wsparcia na gminę/wartości projektu.</p> <p>Projekty nie objęte zakresem pomocy PROW (czyli wykraczające poza zbiór, segregację i wywóz odpadów) będą realizowane bez ograniczeń kwotowych ani terytorialnych (liczba mieszkańców).</p> <p><u>Ochrona przeciwpowodziowa</u></p> <p>Utrzymanie rzek nizinnych oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie - wartość działania do 40 mln PLN;</p> <p>budowa, modernizacja i poprawa stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych (np. wały, przepompownie, poldery, suche zbiorniki) - wartość działania do 40 mln PLN;</p> <p>zwiększanie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem równowagi stanu ekologicznego i technicznego utrzymania rzeki - wartość działania do 40 mln PLN.</p> <p><u>Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i monitoring jego stanu</u></p> <p>Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom – maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR - do 4 mln PLN.</p> <p><u>Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych</u></p> <p>Kampanie promocyjne i informacyjne oraz imprezy masowe o charakterze regionalnym i lokalnym – maksymalna wartość projektu do 2 mln PLN.</p> <p>Edukacja ekologiczna, w tym budowa centrów edukacji ekologicznej – maksymalna wartość projektu do 400 tys. PLN.</p> <p>Projekty z zakresu różnorodności gatunkowej – projekty poniżej 400 tys. PLN.</p> <p>Projekty z zakresu ochrony siedlisk – poniżej 400 tys. PLN.</p> <p>Projekty budowy przejść dla zwierząt i likwidacja barier – poniżej 2 mln PLN.</p>
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Działanie 3.1 ma na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczaniu ich ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W wyniku realizacji w/w celu nastąpi znaczna poprawa warunków życia mieszkańców na terenach zagrożonych powodzią, wpłynie również na poprawę środowiska naturalnego.

Opis Działania

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają pozytywny wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej oraz zgodne są ze Standardami w zakresie ochrony środowiska określonymi w dokumentach krajowych i unijnych. Projekty dotyczące gospodarki odpadami muszą być zgodne z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2003-2010.

W całym województwie istnieją duże dysproporcje pomiędzy długością sieci wodociągowej a kanalizacyjnej. Nadal powszechnym sposobem unieszkodliwiania ścieków w mniejszych miejscowościach jest ich gromadzenie w zbiornikach bezodpływowych, bądź odprowadzanie ścieków do odbiornika poprzez osadniki gnilne. Konieczne jest zatem wsparcie działań polegających na budowie, rozbudowie i przebudowie komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej zgodnie z zapisami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

W ramach Działania będą również realizowane projekty zapewniające wszystkim mieszkańcom regionu możliwości dostępu do wody posiadającej parametry jakości wody do spożycia przez ludzi. Niezbędne jest wdrażanie kompleksowego programu unieszkodliwiania odpadów obejmującego: segregację odpadów w miejscu ich powstawania, wywóz, odzyski surowców wtórnych i powtórne ich wykorzystanie.

W celu umożliwienia rozwoju społecznego i gospodarczego będą podejmowane działania w zakresie ochrony przed powodzią i suszą wobec zmian klimatu spowodowanych zaburzeniem równowagi w środowisku, zapewnienie odpowiedniej regulacji stosunków wodnych. Działania w tym zakresie to przede wszystkim budowa i przebudowa wałów przeciwpowodziowych, odbudowa, regulacja, rekonstrukcja rzek i kanałów budowy zbiorników małej retencji wodnej zapewnienie odpowiedniej rezerwy powodziowej przez budowę zbiorników wodnych i polderów zalewowych wraz z właściwym utrzymaniem, konserwacją rzek i kanałów oraz urządzeń hydrotechnicznych.

Kwalifikujące się projekty

Projekty realizowane będą w ramach Poddziałania 3.1.1 Regionalna infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego i Poddziałania 3.1.2 Lokalna infrastruktura ochrony środowiska przyrodniczego.

Ochrona wód

- przedsięwzięcia realizowane w aglomeracjach z przedziału 2-15 tys. RLM zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych i Rozporządzeniami Wojewody Lubuskiego w sprawie wyznaczenia aglomeracji,
- porządkowanie gospodarki ściekowej poprzez:
 - budowę, rozbudowę i przebudowę systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej⁵² bez przyłączy kanalizacyjnych,
 - budowę, rozbudowę i przebudowę oczyszczalni ścieków,
 - realizację projektów z zakresu zagospodarowania osadów pościelowych.

Zakres rzeczowy dla zadań polegających na budowie systemów odprowadzania ścieków musi być zgodny z wytycznymi w sprawie określania zakresu rzeczowego projektu⁵³.

⁵² Budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowej będzie możliwa o ile będzie polegała na rozdzieleniu kanalizacji ogólnospławnej.

⁵³ Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód

- poprawa jakości wody pitnej poprzez budowę, rozbudowę i przebudowę ujęć wód oraz stacji uzdatniania wody oraz budowa systemów wodociagowych na obszarach aglomeracji z przedziału 2-15 tys. RLM. W dziedzinie zaopatrzenia w wodę preferowane będą zadania zmierzające do kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej. Programem nie są objęte zadania z dziedziny zaopatrzenia w wodę przy braku jakiegokolwiek rozwiązania odbioru ścieków⁵⁴,
- zarządzanie i dystrybucja wody pitnej,
- oczyszczanie wód użytkowych.

Gospodarka wodna

Preferowane działania ujęte w Programie Małej Retencji Województwa Lubuskiego:

- budowa i przebudowa wałów przeciwpowodziowych, zbiorników retencyjnych, odbudowa rzek i kanałów, stacji pomp, budowli piętrzących wraz z niezbędną infrastrukturą związaną z tymi działaniami,
- regulacja cieków wodnych, tworzenie polderów (w tym zalesianie) oraz odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych,
- odbudowa ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych,
- budowa i modernizacja małych zbiorników wielozadaniowych o pojemności mniejszej niż 10 mln m³ i stopni wodnych,

Ochrona powierzchni ziemi

- zadania wynikające z realizacji celów Krajowego Planu Gospodarki Odpadami oraz właściwych terytorialnie planów gospodarki odpadami (wojewódzkiego, powiatowych i gminnych) dotyczące instalacji i systemów obsługujących średniorocznie maksymalnie 150 tys. użytkowników (mieszkańców stałych i sezonowych),
- tworzenie kompleksowych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi,
- budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i mechanicznej utylizacji odpadów,
- budowa kwater w przypadku gdy jest to konieczne dla zapewnienia właściwego funkcjonowania kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- rozbudowa i przebudowa istniejących składowisk pod kątem dostosowania do obowiązujących wymogów,
- budowa i przebudowa instalacji do odzysku i unieszkodliwiania, wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów: niebezpiecznych, medycznych i weterynaryjnych, poużytkowych, opakowaniowych, substancji kontrolowanych,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- rekultywacja składowisk oraz zarządzanie odpadami gospodarczymi i produkcyjnymi w przypadku, gdy będzie to element kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych.,

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

- pomoc służbom ratownictwa ekologicznego w wyposażeniu w sprzęt specjalistyczny,
- zapobieganie i ograniczanie zagrożeń naturalnych oraz zagrożeń spowodowanych działaniami człowieka, przeciwdziałanie poważnym awariom,
- zapobieganie zagrożeniom nadzwyczajnym,

⁵⁴ Łączna wartość zadań dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz odbioru i oczyszczania wód opadowych nie może przewyższyć 50% wartości całego projektu.

- inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania ryzyku,

Ochrona przyrody i krajobrazu

- preferowane przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu na obszarach istotnych dla realizacji postanowień ustawy o ochronie przyrody oraz funkcjonowania obszarów sieci NATURA 2000,
- wspieranie działań zmierzających do zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej,

Wartość projektu dla:

- projektów dotyczących rekultywacji – maksymalnie 20 mln PLN;
- projektów dotyczących zapobieganiu i ograniczaniu skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałaniu poważnym awariom – maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR - do 4 mln PLN.;
- projektów dotyczących zapobieganiu powodziom – maksymalnie 40 mln PLN;
- projektów z zakresu zachowania różnorodności gatunkowej – poniżej 400 tys. PLN;
- projektów z zakresu ochrony siedlisk – poniżej 400 tys. PLN;
- projektów dotyczących budowy przejść dla zwierząt i likwidacja barier – poniżej 2 mln PLN;
- projektów z zakresu edukacji ekologicznej – poniżej 400 tys. PLN;
- kampanie promocyjne i informacyjne oraz imprezy masowe - poniżej 2 mln PLN.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Działanie 3.2 Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 3.2 Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej oraz rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	33 – Energia elektryczna 35 – Gaz ziemny 39 - Energia odnawialna: wiatrowa 40 – Energia odnawialna: słoneczna 41 – Energia odnawialna: biomasa 42 – Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe 43 – Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią 47 – Jakość powietrza
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 – Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia)
	e	Działalność gospodarcza	08 – Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, gazu i ciepła,
	f	Lokalizacja	NUTS 2 – PL 43
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	– jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – spółki prawa handlowego ze 100% udziałem JST

		<ul style="list-style-type: none"> – zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, – organizacje pozarządowe – kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, szkoły wyższe, – osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, – jednostki naukowe, – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – administracja rządowa (w tym, parki narodowe i krajobrazowe), – Jednostki Lasów Państwowych, – spółki wodne, – przedsiębiorcy <p>W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>
b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Nie dotyczy
Część finansowa		
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	18 638 682,06 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	15 003 030,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	2 647 593,55 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	988 058,51 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	<ul style="list-style-type: none"> – max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu wyliczone indywidualnie dla każdego projektu na podstawie obowiązujących wytycznych (projekty nie objęte pomocą publiczną) – zgodnie ze schematem pomocy publicznej (projekty objęte pomocą publiczną)
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁵⁵
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	<ul style="list-style-type: none"> – od 1 stycznia 2007 r. (projekty nie objęte pomocą publiczną). – od dnia podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami (projekty objęte pomocą publiczną).
22.	Maksymalna wartość projektu	<p>Budowa małych i średnich jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu – maksymalna wartość projektu do 10 mln PLN.</p> <p>Projekty dotyczące lokalnej i regionalnej infrastruktury przemysłu i dystrybucji energii elektrycznej – maksymalna wartość projektu – do 20 mln PLN.</p> <p>Budowa nowych oraz modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych.</p> <p>Maksymalna wartość projektu – 20 mln PLN</p> <p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – maksymalna wartość projektu – do 10 mln PLN.</p> <p>Projekty dotyczące odnawialnych źródeł energii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa rozbudowa i modernizacja infrastruktury

⁵⁵ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

		<p>służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - inwestycje wykorzystujące nowoczesne technologie oraz know-how w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, - budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiające przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. - inwestycje związane z produkcją biopaliw nie będących produktami rolnymi <p>- Maksymalna wartość projektu – do 20 mln PLN Maksymalna wartość projektu dla inwestycji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu – 10 mln PLN Maksymalna wartość projektu dla inwestycji w zakresie budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych – 4 mln PLN Projekty dotyczące lokalnej i regionalnej infrastruktury przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego – maksymalna wartość projektu do 8 mln PLN.</p> <p>Dla projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii, na obszarach objętych PROW wartość projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powyżej 3 mln PLN, - poniżej 3 mln PLN – tylko w przypadku gdy gmina nie może już korzystać ze wsparcia z PROW (np. gdy z PROW otrzymała wsparcie na 2,5 mln PLN, a kolejny projekt ma wartość przekraczającą pozostałą kwotę możliwą do wykorzystania w PROW) <p>Dotyczy tylko typów Beneficjentów objętych PROW.</p>
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania jest poprawa stanu bezpieczeństwa energetycznego poprzez różnicowanie i efektywne wykorzystanie energii, zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł lokalnych i odnawialnych oraz minimalizacja emisji zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, a także stworzenie na terenie województwa zoptymalizowanego systemu sieci i urządzeń energetycznych, umożliwiającego bezawaryjne zaopatrzenie mieszkańców i podmiotów gospodarczych w energię elektryczną, ciepło, gaz ziemny i paliwa.

Opis Działania

Zasadniczym celem energetycznym województwa lubuskiego jest zapewnienie zmniejszenia oraz poprawa struktury zużycia energii pierwotnej, przy pełnym i bezawaryjnym zaopatrzeniu odbiorców w energię, przekładające się bezpośrednio również na poprawę jakości powietrza. Działania, jakie należy podjąć w tym celu, to rozbudowa i przebudowa sieci energetycznych oraz źródeł wytwarzania energii, w celu ograniczenia strat energii, a także zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powstających w procesach energetycznych.

W kontekście obniżenia wpływu procesów energetycznych na środowisko i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń zgodnie z wymogami ochrony środowiska, istotne będą działania prowadzące do zmiany struktury zużywanych paliw oraz zwiększenia sprawności wykorzystania istniejących instalacji i urządzeń. Jednym ze sposobów obniżenia nieskorzystnego wpływu procesów energetycznych na środowisko jest skojarzone wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła. Konieczne jest również podejmowanie działań mających na celu wzrost wykorzystania i promocję odnawialnych źródeł energii (energii wody, słońca, wiatru, energii geotermalnej oraz biomasy) tj. budowę źródeł wytwarzania energii na bazie surowców odnawialnych. Duże znaczenie dla rozwoju energetyki, w tym energetyki odnawialnej ma jakość istniejącej infrastruktury związanej z wytwarzaniem, przesyłaniem i dystrybucją energii – należy podjąć działania w celu ich poprawy. Należy również podjąć działania w celu podniesienia efektywności gospodarowania energią.

Kwalifikujące się projekty

- poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji substancji zanieczyszczających z istniejących obiektów spalania paliw oraz innych obiektów technologicznych, w szczególności poprzez stosowanie mniej uciążliwych dla środowiska paliw (w tym wykorzystywanie metanu, ciepła odpadowego, odpadów organicznych),
- budowa instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, ,
- budowa i przebudowa instalacji do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu (projekty kogeneracyjne),

Dla typów projektów wymienionych poniżej dofinansowanie nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowalnych.

- budowa i przebudowa źródeł wytwarzania i przesyłu energii w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń,
- budowa, przebudowa i remont instalacji, urządzeń i obiektów, mające na celu ograniczenie energochłonności,
- eliminowanie niskiej emisji na obszarach zabudowanych i szczególnie przyrodniczo cennych,
- ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających pochodzących ze środków transportu publicznego,
- modernizacja systemów ciepłowniczych,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej (zadania, dla których przeprowadzony został audyt energetyczny), z wyjątkiem typów projektów realizowanych w ramach Priorytetu IV,
- działania dotyczące poprawy funkcjonowania oraz modernizacji lokalnej infrastruktury elektroenergetycznej, gazowniczej oraz ciepłowniczej,
- tworzenie i realizacja planów i strategii energetycznych przez samorządy, zharmonizowanych z planami rozwoju przedsiębiorstw energetycznych oraz realizujących cele zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł lokalnych i odnawialnych oraz minimalizacji emisji zanieczyszczeń przedostających się do powietrza,
- realizacja zadań z dziedziny energii odnawialnej i wykorzystania lokalnych źródeł energii przez przedsiębiorców zgodnie z samorządową strategią energetyczną, bądź zadania o wartości powyżej 100 tys. PLN.

Wartość projektu dla:

Budowa małych i średnich jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – maksymalna wartość projektu do 10 mln PLN.

Projekty dotyczące:

- lokalnej i regionalnej infrastruktury przemysłu i dystrybucji energii elektrycznej,
- budowy nowych oraz modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych,

Projekty dotyczące odnawialnych źródeł energii:

- budowa rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej,
- inwestycje wykorzystujące nowoczesne technologie oraz know-how w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych,
- inwestycje związane z produkcją biopaliw nie będących produktami rolnymi; maksymalna wartość projektu – do 20 mln PLN

Dla inwestycji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu; Maksymalna wartość projektu – 10 mln PLN

Dla inwestycji w zakresie budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych; maksymalna wartość projektu – 4 mln PLN

Projekty dotyczące lokalnej i regionalnej infrastruktury przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego – maksymalna wartość projektu do 8 mln PLN.

Dla projektów w zakresie odnawialnych źródeł energii, na obszarach objętych PROW wartość projektu:

- powyżej 3 mln PLN,
 - poniżej 3 mln PLN – tylko w przypadku gdy gmina nie może już korzystać ze wsparcia z PROW (np. gdy z PROW otrzymała wsparcie na 2,5 mln PLN, a kolejny projekt ma wartość przekraczającą pozostałą kwotę możliwą do wykorzystania w PROW)
- Dotyczy tylko typów Beneficjentów objętych PROW.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Działanie 3.3 Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 3.3 Zarządzanie środowiskiem przyrodniczym.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a	Temat priorytetowy	51 – Promowanie bioróżnorodności i ochrony i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000) 53 – Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technicznym) 54 – Inne działania na rzecz ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	53, 54
	c	Forma finansowania	01 – Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia)
	e	Działalność gospodarcza	21 – Działalność związana ze środowiskiem naturalnym.
	f	Lokalizacja	NUTS 2 – PL 43
13.	Zakres stosowania cross-financingu		Jedynie w przypadkach, gdy jest to konieczne do realizacji przedsięwzięcia i jest bezpośrednio i nierozdzielnie z nim związane.
14.	Beneficjenci		
	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – spółki prawa handlowego ze 100% udziałem JST, – osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,

		<ul style="list-style-type: none"> – jednostki naukowe, – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – administracja rządowa (w tym, parki narodowe i krajobrazowe), – jednostki Lasów Państwowych. <p>W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno – prywatnego.</p>
b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Nie dotyczy
Część finansowa		
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	4 435 347,76 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	3 570 191,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	630 033,75 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	235 123,01 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	<ul style="list-style-type: none"> – max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu wyliczone indywidualnie dla każdego projektu na podstawie obowiązujących wytycznych (projekty nie objęte pomocą publiczną) – zgodnie ze schematem pomocy publicznej (projekty objęte pomocą publiczną)
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁵⁶
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	<ul style="list-style-type: none"> – od 1 stycznia 2007 r. (projekty nie objęte pomocą publiczną) – od dnia podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami (projekty objęte pomocą publiczną)
22.	Maksymalna wartość projektu	Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom – maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR - do 4 mln PLN. Monitoring środowiskowy - wartość projektu poniżej 4 mln PLN
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	10%

Cel Działania

Celem Działania jest racjonalne i efektywne zarządzanie środowiskiem przyrodniczym, gwarantujące utrzymanie bezpieczeństwa ekologicznego regionu.

Opis Działania

Obserwacja i ocena stanu środowiska przyrodniczego stanowi źródło obiektywnej informacji o jego stanie. Informacja o stanie środowiska ułatwia też pełniejszą identyfikację problemów, podejmowanie decyzji, pozwala określić obszary zagrożeń, przez co umożliwia właściwą alokację nakładów finansowych.

⁵⁶ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

Dla zapewnienia właściwego zarządzania środowiskiem przyrodniczym istnieje konieczność realizacji przedsięwzięć w zakresie metod i narzędzi do analizowania stanu środowiska, potencjalnych zagrożeń dla środowiska, co pozwoli na właściwe reagowanie w przypadku katastrof naturalnych (np. powódzie, pożary lasów) oraz technologicznych (związanych z poważnymi awariami przemysłowymi).

Kwalifikujące się projekty

- tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń i monitoringu środowiska oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń,
- zintegrowana kontrola zanieczyszczeń,
- tworzenie systemu informacji przeciwpowodziowej,
- wspieranie działań zmierzających do ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpowodziowej oraz zapobiegania katastrofom naturalnym,
- projekty związane z wdrażaniem systemu ek zarządzenia i audytu,
- tworzenie planów, analiz, dokumentów strategicznych, programów pilotażowych dotyczących środowiska przyrodniczego,
- tworzenie baz danych i systemów informatycznych do gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku,

Wartość projektu dla:

- projektów dotyczących monitoringu środowiskowego – maksymalnie 4 mln PLN.
- projektów dotyczących zapobieganiu i ograniczaniu skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałaniu poważnym awariom – maksymalny poziom dofinansowania ze środków EFRR - do 4 mln PLN.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej

Główny cel Priorytetu

Głównym celem realizowanym w ramach Priorytetu IV jest stworzenie atrakcyjnych i bezpiecznych warunków życia w województwie lubuskim oraz znoszenie dysproporcji między dynamicznymi centrami wzrostu, a terenami marginalizowanymi. Cel ten obejmuje zarówno poprawę jakości i dostępności usług edukacyjnych oraz zdrowotnych przez rozwój i modernizację infrastruktury społecznej w regionie, jak również odpowiada na strukturalny problem regionu, którym jest przede wszystkim peryferyzacja obszarów upośledzonych oraz terenów wymagających restrukturyzacji i rewitalizacji.

Cele szczegółowe Priorytetu

1. poprawa jakości infrastruktury społecznej w województwie,
2. wzmocnienie roli szkół wyższych i ośrodków naukowo-badawczych,
3. poprawa jakości kształcenia i dostępu do wiedzy,
4. poprawa jakości i dostępności usług ochrony zdrowia, zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym,
5. aktywizacja obszarów strukturalnie słabych,
6. tworzenie warunków do włączenia obszarów strukturalnie słabych w procesy rozwojowe,
7. ułatwienie dostępu do podstawowej infrastruktury na terenach strukturalnie słabych.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013 w ramach Priorytetu

- 50 – Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów.
- 61 – Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich.
- 75 – Infrastruktura systemu oświaty.
- 76 – Infrastruktura ochrony zdrowia.
- 77 – Infrastruktura opiekuńczo-wychowawcza.
- 78 – Infrastruktura mieszkalnictwa.
- 79 – Pozostała infrastruktura społeczna.

Opis i uzasadnienie Priorytetu⁵⁷

Istotnym warunkiem osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej regionu, a w konsekwencji sukcesu gospodarczego jest - odpowiadająca potrzebom społeczeństwa - polityka społeczna, przede wszystkim służąca podniesieniu jakości opieki zdrowotnej oraz poziomu edukacji na każdym poziomie nauczania.

Istotne jest stworzenie w placówkach edukacyjnych właściwych warunków technicznych i dydaktycznych, które przyczynią się do poprawy jakości kształcenia na każdym poziomie edukacji. Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju szkolnictwa w regionie realizowane będzie poprzez wspieranie projektów związanych z budową, modernizacją oraz wyposażeniem szkół i placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, sportowy i socjalno-bytowy.

⁵⁷ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem IV znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

Stworzenie systemu nowoczesnej służby zdrowia, na poziomie zgodnym z wymogami UE jest warunkiem osiągnięcia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W związku z powyższym, w ramach Priorytetu IV przewiduje się realizację inwestycji, polegających na modernizacji i wyposażeniu obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w taki sposób, aby dostosować je do wymogów, określonych w obowiązujących przepisach prawa.

Historyczne i gospodarcze uwarunkowania rozwoju województwa lubuskiego wpłynęły na aktualny stan zagrożenia wielu obszarów zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Realizacja Działania związanego z rewitalizacją obszarów związana jest przede wszystkim z rozwojem ośrodków lokalnych i ma na celu zmniejszenie dysproporcji w stosunku do dynamicznie rozwijających się obszarów województwa, co w konsekwencji doprowadzi do wzrostu konkurencyjności całego regionu. Istotą Działania 4.3 jest więc stworzenie odpowiednich warunków, umożliwiających włączenie obszarów słabych strukturalnie w procesy rozwojowe. Realizacja tych założeń odbywać się będzie poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.

W ramach Działania 4.3 wspierane będą projekty, wynikające ze zintegrowanych⁵⁸ programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej terenów przemysłowych, powojaskowych i popegeerowskich oraz dotyczące podniesienia stanu technicznego substancji mieszkaniowej, wpływające na zwiększenie poziomu mobilności przestrzennej mieszkańców regionu.

Beneficjenci Priorytetu

- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną,
- zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie zdrowia,
- ośrodki pomocy społecznej,
- organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.
- szkoły wyższe,
- osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe,
- szkoły resortowe,
- jednostki naukowe,
- instytucje kultury,
- jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną,
- spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS,
- podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Beneficjenci wyłączeni z ubiegania się o dofinansowanie

- Beneficjenci, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
- Beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);

⁵⁸ Pojęcie zintegrowane programy oznacza takie Lokalne Programy Rewitalizacji, w ramach których: -przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy).

- Beneficjenci, którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.
- zakłady opieki zdrowotnej, których organami założycielskimi są: minister, centralny organ administracji rządowej, publiczna uczelnia medyczna, publiczna uczelnia prowadząca działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- publiczne uczelnie medyczne lub publiczne uczelnie prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych.

Główne kierunki wsparcia

- Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu państwa, środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki prywatne.

Tabela 10. Alokacja środków finansowych EFRR na Priorytet IV LRPO (w EUR)

Priorytet IV.	Działanie	Wkład EFRR	
		EUR	%
Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.	4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.	13 172 194	3,00
	4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej.	34 752 048	7,91
	4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.	25 618 911	5,83
Ogółem		73 543 153	16,75

Kryteria dostępności

- zgodność z celami „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”,
- zgodność z celami rozwoju oraz dokumentami planistycznymi, obowiązującymi na poziomie województwa/powiatu/gminy,
- pozytywny (bądź neutralny) wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, polityka zatrudnienia, równość szans, rozwój obszarów wiejskich, społeczeństwo informacyjne),
- zgodność z celami Priorytetu,
- zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym.

Działanie 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a	Temat priorytetowy	76 – Infrastruktura ochrony zdrowia 79 – Pozostała infrastruktura społeczna
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01- Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	19 - Działalność w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego 20 - Opieka społeczna, pozostałe usługi komunalne, społeczne i indywidualne
f	Lokalizacja	NUTS2 - PL43	
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
14.	Beneficjenci		
	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego (JST), - związki, porozumienia i stowarzyszenia JST, - jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną, - publiczne zakłady opieki zdrowotnej, - niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej nie spełniające kryterium MŚP, - domy pomocy społecznej, - jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną, - organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe. <p>W ramach Działania będą realizowane również projekty na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>

	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na działanie ogółem		16 159 399,86 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie		13 172 194,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie		2 324 504,90 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie		662 700,96 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)		<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - max 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku, w niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej nie spełniające kryteria MŚP⁵⁹, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)		1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁶⁰
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków		<ul style="list-style-type: none"> - 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia przez IZ LRPO decyzji o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
22.	Minimalna / Maksymalna wartość projektu		Nie dotyczy
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia		Nie dotyczy
24.	Forma płatności		Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)		Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania 4.1 jest wzrost konkurencyjności województwa na poziomie regionalnym i lokalnym, a także podniesienie standardów życia Lubuszan poprzez poprawę funkcjonowania infrastruktury ochrony zdrowia oraz poprawę jakości usług opiekuńczych, stacjonarnych i środowiskowych (m.in.: szpitale, domy opieki społecznej, hospicja).

Opis Działania

Dla zapewnienia właściwego systemu opieki zdrowotnej niezbędne jest stworzenie odpowiedniej bazy infrastrukturalnej, technicznej i diagnostycznej, która wpłynie na zwiększenie dostępności do wysoko specjalistycznych usług medycznych dla mieszkańców regionu. W większości placówek ochrony zdrowia województwa lubuskiego baza sprzętowa jest przestarzała, wyeksploatowana i ulega częstym awariom. Dla utrzymania właściwego poziomu usług medycznych powinna być jak najszybciej wymieniona. W ramach Działania 4.1 będą realizowane inwestycje dotyczące poprawy funkcjonowania zakładów stacjonarnej opieki zdrowotnej oraz ambulatoryjnych zakładów opieki zdrowotnej. Realizowane projekty

⁵⁹ Definicja MŚP znajduje się w słowniku.

⁶⁰ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

będą miały na celu przede wszystkim podniesienie jakości świadczonych usług medycznych oraz poprawę jakości funkcjonowania jednostek ochrony zdrowia, a nie np. zwiększenie ilości bazy łóżkowej.

W ramach Działania 4.1 realizowane będą dwa Poddziałania:

- 4.1.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury ochrony zdrowia,
- 4.1.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury ochrony zdrowia.

Podział zakładów opieki zdrowotnej między Poddziałania:

Poddziałanie 4.1.1 Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia

- szpitale powiatowe, zakłady opieki zdrowotnej, zapewniające opiekę stacjonarną i ambulatoryjną (przychodnie i poradnie), szpitale jedno profilowe, które w swojej strukturze organizacyjnej posiadają także inne komórki organizacyjne, oprócz następujących:
 - oddział chorób wewnętrznych (kody⁶¹ 4000 - 4001),
 - oddział chirurgiczno-ogólny (kody 4500 - 4501),
 - oddział ginekologiczno-położniczy (kody 4450 - 4458),
 - oddział pediatryczny (kody 4401- 4405, 4421),
 - oddział anestezjologii i intensywnej terapii (kody 4260 - 4267),
 - oddział dla przewlekle chorych (kody 4170 – 4171),
 - oddział dla medycyny paliatywnej (kody 4180 – 4181),
 - zakłady psychiatryczne (kod 4700 - 4757),
 - zakłady opiekuńczo – lecznicze (kody 5170 - 5173),
 - zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze (kody 5160 - 5163),
 - hospicja (kody 5180 - 5361),

Poddziałanie 4.1.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia

- szpitale powiatowe oraz zakłady opieki zdrowotnej, zapewniające opiekę stacjonarną i ambulatoryjną (przychodnie i poradnie), które w swojej strukturze organizacyjnej posiadają tylko następujące komórki organizacyjne (oddziały i zakłady):
 - oddział chorób wewnętrznych (kody⁶² 4000 - 4001),
 - oddział chirurgiczno-ogólny (kody 4500 - 4501),
 - oddział ginekologiczno-położniczy (kody 4450 - 4458),
 - oddział pediatryczny (kody 4401- 4405, 4421),
 - oddział anestezjologii i intensywnej terapii (kody 4260 - 4267),
 - oddział dla przewlekle chorych (kody 4170 – 4171),
 - oddział dla medycyny paliatywnej (kody 4180 – 4181),
 - zakłady psychiatryczne (kod 4700 - 4757),
 - zakłady opiekuńczo – lecznicze (kody 5170 - 5173),
 - zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze (kody 5160 - 5163),
 - hospicja (kody 5180 - 5361),
- zakłady opieki zdrowotnej, udzielające świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki ambulatoryjnej.

⁶¹ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie systemu resortowych kodów identyfikacyjnych dla zakładów opieki zdrowotnej oraz szczegółowych zasadach nadawania (Dz. U. z 2004 r., Nr 170, poz. 1797)

⁶² j. w.

W ramach LRPO nie będą wspierane projekty z zakresu ratownictwa medycznego.

Kwalifikujące się projekty

- modernizacja obiektów, związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w taki sposób, aby dostosować je do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, szczególnie w odniesieniu do wymagań, jakie powinny spełniać pod względem technicznym i sanitarnym pomieszczenia oraz urządzenia zakładów opieki zdrowotnej,
- dostosowanie obiektów do potrzeb pacjentów, w szczególności osób niepełnosprawnych,
- modernizacja oraz zakup nowych urządzeń medycznych, m.in. sprzętu do diagnostyki, terapii i rehabilitacji,
- dostosowaniu istniejącej infrastruktury do zainstalowania i użytkowania nowego sprzętu medycznego,
- modernizacja sal zabiegowych,
- termomodernizacja budynków,
- wymiana wyeksploatowanych źródeł i nośników energii na bardziej ekonomiczne i ekologiczne,
- modernizacja i wyposażenie obiektów społecznych, w tym obiektów opieki nad dziećmi (żłobki) oraz domów i centrów pomocy społecznej.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 4.1 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.⁶³:

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Narodowej Strategii Ochrony Zdrowia na lata 2007-2013”,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości świadczonych usług, w tym usług specjalistycznych.

⁶³ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Działanie 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	75 - Infrastruktura systemu oświaty 77 - Infrastruktura opiekuńczo-wychowawcza
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	18 - Edukacja
	f	Lokalizacja	NUTS2 - PL43
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - podmioty wykonujące zadania JST⁶⁴, - organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, - szkoły wyższe, - szkoły resortowe, - osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe, - jednostki naukowe, - jednostki sektora finansów publicznych inne niż

⁶⁴ Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z przepisami Prawo zamówień publicznych, dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego.

		JST, posiadające osobowość prawną, w tym Ochotnicze Hufce Pracy, – inne niż JST jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną. W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu dla inwestycji realizowanych w ramach Poddziałania 4.2.2 - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - w przypadku inwestycji realizowanych przez publiczne szkoły wyższe, poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), jednak decyzją IZ LRPO wartość dofinansowania z EFRR <u>nie może przekroczyć 50%</u> całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, - max. 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, w przypadku niepublicznych szkół wyższych oraz niepublicznych szkół niższego szczebla, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (w przypadku pozostałych projektów objętych pomocą publiczną).
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)	1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁶⁵
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	<ul style="list-style-type: none"> - 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
22.	Minimalna / Maksymalna wartość projektu	Nie dotyczy
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia	Nie dotyczy
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania 4.2 jest poprawa funkcjonowania infrastruktury społecznej sektora edukacji i nauki, zapewniająca podniesienie jakości nauczania na każdym poziomie kształcenia oraz służąca rozwojowi instytucji nauki w województwie lubuskim.

⁶⁵ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

Opis Działania

Bardzo ważnym kierunkiem działań prorozwojowych jest stymulowanie wzrostu jakości edukacji. Istotne jest poszerzenie oferty programowej, unowocześnienie bazy dydaktycznej, poprzez inwestycje związane z modernizacją obiektów edukacyjnych, ich bazy socjalnej oraz zaplecza sportowego. Dotyczy to placówek edukacyjnych od poziomu przedszkoli po szkolnictwo wyższe, jak również prowadzących działalność związaną z kształceniem ustawicznym.

Aby móc podnosić poziom kształcenia i rozwoju nauki, niezbędne jest stworzenie odpowiednich warunków do poprawy pracy placówek dydaktycznych, edukacyjnych i naukowo – badawczych w województwie. Konieczne jest więc zapewnienie tym placówkom nowoczesnego sprzętu dydaktycznego i warsztatowego. Kryterium określającym poziom świadczenia usług edukacyjnych jest również stan zagospodarowania placówek oświatowych i ich zaplecza. Nie wszystkie czynne obiekty są w pełni przygotowane, szczególnie w zakresie realizacji kultury fizycznej i dostosowania bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych. Infrastrukturę sportową posiada już większość szkół, jednakże nie jest ona nowoczesna, dobrze wyposażona i posiada bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych. W związku z dużym zróżnicowaniem regionu w zasoby edukacyjne preferowane będą projekty realizowane na obszarach wiejskich i w małych miejscowościach o słabym stopniu dostępności do edukacji, w tym dotyczące upowszechniania edukacji przedszkolnej oraz likwidacji barier w kształceniu.

W ramach Działania 4.2 realizowane będą dwa Poddziałania:

- 4.2.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury edukacyjnej.
- 4.2.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury edukacyjnej.

Kwalifikujące się projekty

Poddziałanie 4.2.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury edukacyjnej

- budowa, modernizacja infrastruktury szkół wyższych, (w tym obiektów sportowych),
- doposażenie szkół wyższych, w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, pomoce optymalizujące proces kształcenia, wyposażenie warsztatowe, zaplecze socjalno–bytowe,

Poddziałanie 4.2.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury edukacyjnej

- budowa, modernizacja infrastruktury placówek edukacyjnych (w tym przedszkoli i warsztatów szkolnych),
- doposażenie placówek edukacyjnych oraz sieci placówek służących wyrównywaniu szans w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, pomoce optymalizujące proces kształcenia, wyposażenie warsztatowe, zaplecze socjalno–bytowe,
- budowa, modernizacja oraz wyposażenie obiektów sportowych (należących do placówek edukacyjnych), dydaktycznych, społeczno-edukacyjnych (w tym szkolne stołówki, internaty, bursy) i opiekuńczo-wychowawczych.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 4.2 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj. ⁶⁶:

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”,
- ✓ adekwatne do aktualnej sytuacji na rynku pracy i trendów gospodarczych,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności do edukacji, szczególnie na obszarach wiejskich,
- ✓ wpływające na podniesienie jakości nauczania.

⁶⁶ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Działanie 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	50 - Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów, 61 - Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich, 78 - Infrastruktura mieszkalnictwa
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 - Obszar miejski 05 - Obszary wiejskie (poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia)
	e	Działalność gospodarcza	22 - Inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS2 - PL43
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia - jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną, - organizacje pozarządowe, nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, - instytucje kultury, - jednostki Lasów Państwowych, - spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji, - podmioty, których projekt został ujęty w

		<p>Lokalnym Programie Rewitalizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają JST, ✓ podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu, ✓ podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych – dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego (pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych). <p>W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>	
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem		31 428 798,03 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie		25 618 911,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie		4 520 984,30 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na działanie		1 288 902,73 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)		max 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)		1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁶⁷
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków		<ul style="list-style-type: none"> – 1 stycznia 2007 roku (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), – data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
22.	Minimalna / Maksymalna wartość projektu		Nie dotyczy
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia		W przypadku projektów z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych na cele środowiskowe maksymalna wartość dofinansowania wynosi <u>20 mln PLN</u> ⁶⁸
24.	Forma płatności		Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financingu (%)		Nie dotyczy

Cel Działania

Głównym celem Działania 4.3 jest ożywienie zdegradowanych⁶⁹ obszarów miejskich i wiejskich (w tym po-wojskowych, po-przemysłowych i po-pegeerowskich) poprzez zmianę

⁶⁷ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

⁶⁸ Podana wielkość wsparcia jest zgodna z Linią Demarkacyjną MRR, jednakże IZ LRPO dla konkretnego projektu może zmniejszyć podaną kwotę.

dotychczasowych funkcji i adaptację terenów oraz znajdujących się tam obiektów na inne cele: usługowe, gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i turystyczne.

Opis Działania

Historyczne i gospodarcze uwarunkowania rozwoju województwa lubuskiego wpłynęły na aktualny stan zagrożenia wielu obszarów zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Czynnikiem ograniczającym rozwój społeczny i gospodarczy jest przede wszystkim zły stan infrastruktury technicznej, która wymaga rozbudowy i modernizacji. W ramach Działania 4.3 wsparcie uzyskują projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych programów rewitalizacji⁷⁰ społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej terenów (w tym po-przemysłowych, po-wojskowych i po-pegeerowskich) oraz dotyczące podniesienia stanu technicznego substancji mieszkaniowej wpływające na zwiększenie poziomu mobilności przestrzennej mieszkańców regionu.

Ponadto szczególna uwaga zostanie zwrócona również na kwestię ochrony środowiska naturalnego (rekonwersja terenu poprzez tworzenie stref zieleni oraz rozbiórka niepotrzebnych instalacji z terenów po-przemysłowych i po-wojskowych).

Kwalifikujące się projekty

Kompleksowe działania rewitalizacyjne (projekty zintegrowane), realizowane na obszarach zdegradowanych, zapisane w Lokalnych Programach Rewitalizacji, dotyczące:

- infrastruktury mieszkaniowej i lokalowej,
- infrastruktury wodno-ściekowej,
- infrastruktury drogowej,
- infrastruktury turystycznej, kulturalnej,
- gospodarki odpadami,
- odbudowy publicznych systemów energetycznych,
- termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej⁷¹ wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne,
- infrastruktury przeciwpożarowej oraz systemów bezpieczeństwa powszechnego,

⁶⁹ Za obszar zdegradowany, uważa się taki obszar, który spełnia co najmniej trzy czynniki kryteria, określone w art. 7 ust. 2 przedstawione w rozporządzeniu WE Nr 1080/2006:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
- niski wskaźnik prowadzenie działalności gospodarczej,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Decyzją IZ LRPO katalog kryteriów został zawężony.

⁷⁰ Pojęcie „Zintegrowane Programy Rewitalizacji” oznacza takie Lokalne Programy Rewitalizacji, w ramach których przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy).

⁷¹ Budynek użyteczności publicznej - budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz inny ogólnodostępny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynek biurowy i socjalny.

- prac renowacyjnych,
- zagospodarowania przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowacji i modernizacji starówek miast,
- rekultywacji skażonych gruntów⁷² (tylko na obszarach po-wojskowych i po-przemysłowych),
- usuwania zanieczyszczeń gruntowych,
- bezpieczeństwa mieszkańców.

Rozwój substancji mieszkaniowej:

- Obszary objęte działaniami w zakresie mieszkalnictwa, muszą spełniać co najmniej trzy z poniższych kryteriów (pochodzących z rozporządzenia WE Nr 1080/2006 art. 7 ust. 2)⁷³, w tym dwa kryteria od lit. a) do f):
 - a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
 - b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
 - c) niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji,
 - d) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
 - e) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
 - f) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
 - g) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
 - h) niski poziom wydajności

Wydatki będą mogły być ponoszone na rzecz:

- renowacja budynków stanowiących własność władz publicznych własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych w celu udostępnienia ich na mieszkalne budynki socjalne (dla gospodarstw domowych o niskich dochodach lub mieszkańców o specjalnych potrzebach),
- kamienic wielorodzinnych wpisanych do rejestru zabytków.
- renowacja wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych tj.:
 - odnowa następujących głównych elementów konstrukcji budynku: dachu, elewacji zewnętrznej, stolarki okiennej i drzwiowej, klatki schodowej, korytarzy wewnętrznych i zewnętrznych, wejść i elementów jego konstrukcji zewnętrznej, windy;
 - instalacje techniczne budynku;
 - działania w zakresie oszczędności energetycznej.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 4.3 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.⁷⁴:

- ✓ zgodne z „Lokalnym Programem Rewitalizacji”,
- ✓ mające wpływ na poprawę niekorzystnych zjawisk i procesów, zachodzących na obszarze zdegradowanym,

⁷² Grunty określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi.

⁷³ Decyzją IZ LRPO katalog kryteriów został zawężony.

⁷⁴ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

- ✓ charakteryzujące się wysokim poziomem kompleksowości (realizowane przez więcej niż jednego Beneficjenta/Partnera lub na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego, zapewniające kompleksowe rozwiązanie problemów rewitalizowanego obszaru).

Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej

Cel główny Priorytetu

Głównym celem Priorytetu V jest wzrost konkurencyjności regionalnej oferty turystycznej oraz wykorzystanie potencjału kultury, a także podjęcie działań w celu zachowania obiektów dziedzictwa kulturowego dla podniesienia atrakcyjności regionu na rynku krajowym i międzynarodowym. Realizacja Priorytetu przyczyni się do wzrostu znaczenia turystyki i kultury jako czynnika stymulującego rozwój gospodarczy i społeczny województwa.

Cele szczegółowe Priorytetu

1. poprawa jakości i dostępności infrastruktury turystycznej, kulturowej i sportowej w województwie,
2. wzmocnienie potencjału turystycznego regionu,
3. wspieranie rozwoju produktów turystycznych regionu.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013 w ramach Priorytetu

24 - Ścieżki rowerowe.

56 - Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego.

57 - Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych.

58 - Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

59 - Rozwój infrastruktury kulturalnej.

Opis i uzasadnienie Priorytetu⁷⁵

Istotnym warunkiem osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej regionu, a w konsekwencji sukcesu gospodarczego jest podniesienie jakości infrastruktury kulturowej, turystycznej i sportowej. Działania w obszarze kultury, turystyki i sportu są ważnym elementem podnoszącym atrakcyjność turystyczną regionu. Niezbędnym warunkiem ich skuteczności jest podniesienie stanu technicznego infrastruktury kulturowej, turystycznej i sportowej, a realizacja inwestycji powinna odbywać się na zasadzie spójnych i komplementarnych wobec siebie przedsięwzięć, które w efekcie doprowadzą do powstania atrakcyjnego produktu turystycznego.

W ramach Priorytetu będą realizowane projekty, dotyczące rewitalizacji i wzmocnienia funkcji turystycznych obiektów zabytkowych, budowy lub modernizacji publicznej infrastruktury kulturalnej, gastronomicznej, noclegowej i sportowej wraz z wyposażeniem. Preferowane będą projekty mające wyraźny wpływ na rozwój gospodarczy regionu, powiatu, gminy.

Beneficjenci Priorytetu

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną,

⁷⁵ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem V znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

- organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia fundacje.
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- instytucje kultury,
- przedsiębiorcy,
- jednostki sektora finansów publicznych (inne już JST), posiadające osobowość prawną,
- administracja rządowa (w tym parki narodowe i krajobrazowe),
- jednostki Lasów Państwowych,
- partnerzy społeczni i gospodarcy

Beneficjenci wyłączeni z ubiegania się o dofinansowanie

- Beneficjenci, na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z decyzji Komisji Europejskiej uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
- Beneficjenci znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu pkt 9–11 Komunikatu Komisji w sprawie wytycznych wspólnotowych, dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z dnia 01.10.2004 r., str. 2);
- Beneficjenci, którzy wykorzystali niezgodnie z przeznaczeniem środki, o jakich mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, 3a i 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), co spowodowało niezrealizowanie pełnego zakresu rzeczowego projektu, nie mają prawa otrzymać tych środków w okresie 3 lat od dnia wydania przez Instytucję Zarządzającą decyzji odnośnie ich zwrotu.

Główne kierunki wsparcia

- Rozwój i modernizacja infrastruktury kulturowej.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowej.

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu państwa, środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki prywatne.

Tabela 11. Alokacja środków finansowych EFRR w ramach Priorytetu V LRPO (EUR)

Priorytet V.	Działanie	wkład EFRR	
		EUR	%
Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i sportowej.	5.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.	20 195 865	4,60
	5.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury turystycznej kulturowej.	15 55 121	3,54
Ogółem		35 745 986	8,14

Kryteria dostępności

- zgodność z celami „Strategii rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do roku 2020”,

- zgodność z celami rozwoju oraz dokumentami planistycznymi obowiązującymi na poziomie województwa/powiatu/gminy,
- pozytywny (bądź neutralny) wpływ na realizację polityk horyzontalnych (ochrona środowiska, polityka zatrudnienia, równość szans, rozwój obszarów wiejskich, społeczeństwo informacyjne),
- zgodność z celami Priorytetu V,
- zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym.

Działanie 5.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 5.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a	Temat priorytetowy	24 – Ścieżki rowerowe 56 – Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego 57 – Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych 58 – Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego 59 – Rozwój infrastruktury kulturalnej
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 – Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	14 - Hotele i restauracje 22 - Inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS 2 – PL 43
13.	Zakres stosowania cross-financingu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
14.	Beneficjenci		
	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną, – organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe – instytucje kultury, – szkoły wyższe,

		<ul style="list-style-type: none"> - jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną, - jednostki Lasów Państwowych, - prywatni właściciele lub posiadacze zabytków w ramach projektów dotyczących ratowania obiektów zabytkowych z przeznaczeniem ich na cele publiczne <p>W ramach Działania projekty będą realizowane również na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>	
	b	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem		25 285 294,57 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie		20 195 865,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie		3 563 976,18 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na działanie		1 525 453,39 EUR
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)		<ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury kulturowej - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury turystycznej i sportowej, poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% kosztów kwalifikowanych), jednak decyzją IZ LRPO poziom dofinansowania z EFRR nie może przekroczyć 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)		1% w przypadku jednostki samorządu terytorialnego (JST) lub jednostki organizacyjnej JST posiadającej osobowość prawną ⁷⁶
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków		<ul style="list-style-type: none"> - 1 stycznia 2007 r. (w przypadku projektów nie objętych pomocą publiczną), - data podjęcia decyzji przez IZ LRPO o dofinansowaniu projektu (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną).
22.	Maksymalna wartość projektu		Nie dotyczy
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia		<ul style="list-style-type: none"> - dla następujących typów projektów maksymalna wartość dofinansowania wynosi <u>4 mln PLN</u>: <ul style="list-style-type: none"> ✓ konserwacja zabytków ruchomych, ✓ zabezpieczenie zabytków przed kradzieżą i zniszczeniem, ✓ projekty realizowane przez państwowe instytucje kultury i współprowadzone z ministrem właściwym ds. kultury i dziedzictwa narodowego, archiwa państwowe oraz dopuszczone w działaniu typy szkół

⁷⁶ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

		<p>i uczelni artystycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla projektów, dotyczących budowy lub modernizacji basenów oraz hal sportowych i widowiskowych maksymalna wartość dofinansowania wynosi <u>10 mln PLN</u>, - dla następujących typów projektów maksymalna wartość dofinansowania wynosi <u>20 mln PLN⁷⁷</u>: <ul style="list-style-type: none"> ✓ projekty dotyczące utrzymania i ochrony dziedzictwa kulturowego, ✓ projekty dotyczące poprawy stanu infrastruktury kulturowej o znaczeniu regionalnym, - dla projektów z zakresu promocji oferty turystycznej maksymalna wartość dofinansowania wynosi <u>100 tys. PLN</u>.
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financingu (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Celem realizacji Działania 5.1 jest wzrost konkurencyjności i atrakcyjności kulturowej i turystycznej województwa lubuskiego na arenie krajowej oraz międzynarodowej. Ponadto inwestycje z obszaru kultury, turystyki i sportu będą czynnikami stymulującymi rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Opis Działania

Jednym z najważniejszych czynników konkurencyjności województwa, wyróżniającym je od innych regionów, jest zróżnicowanie oferty turystycznej i kulturowej. Województwo lubuskie posiada taki potencjał (mało zanieczyszczone środowisko, atrakcyjne zasoby przyrodnicze oraz historyczno-kulturowe), który przy uruchomieniu odpowiednich środków pieniężnych może zostać zagospodarowany.

Niezbędnym warunkiem podnoszącym atrakcyjność regionu jest podwyższenie jakości stanu technicznego infrastruktury kulturowej, turystycznej i sportowej, a realizacja inwestycji powinna odbywać się na zasadzie spójnych i komplementarnych wobec siebie przedsięwzięć, które w efekcie doprowadzą do powstania atrakcyjnego produktu turystycznego. W ramach Działania 5.1 będą realizowane projekty, dotyczące obiektów kulturalnych, historycznych i zabytkowych, zapewniające im odpowiedni stan techniczny, zabezpieczenie przed dalszym zniszczeniem oraz powszechną dostępność dla mieszkańców regionu, jak i dla turystów. Konieczne jest również stworzenie zintegrowanego systemu promocji produktów turystycznych w kraju i za granicą, obejmującego sieć informacji i obsługi turystycznej. Szczególny nacisk zostanie położony na projekty, których zasięg oddziaływania będzie wykraczał poza obszar lokalnej społeczności. Priorytetowo traktowane będą projekty, które przyciągną tury-stów spoza regionu.

Z kolei tworzenie lub modernizowanie obiektów sportowych o znaczeniu regionalnym uzupełni ofertę turystyczną województwa. W tym kontekście, stworzenie warunków do rozwoju kultury fizycznej i rekreacji może wpłynąć na aktywność Lubuszan, ma też związek z krzewieniem postaw prozdrowotnych i profilaktyką wielu chorób.

Infrastruktura regionalna – kryteria:

⁷⁷ Podana wielkość wsparcia jest zgodna z Linią Demarkacyjną MRR, jednakże IZ LRPO dla konkretnego projektu może zmniejszyć podaną kwotę.

- zasięg inwestycji (oddziaływanie regionalne)

Kwalifikujące się projekty

Infrastruktura turystyczna

- adaptacja zabytków techniki i architektury w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
- budowa lub modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej, w tym: ścieżki rowerowe, szlaki konne, szlaki wodne, szlaki piesze; oznakowanie tras turystycznych,
- budowa i modernizacja infrastruktury gastronomicznej, m.in. w obiektach podkreślających specyfikę regionu, np. młyny, kuźnie, obiekty podworskie,
- opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury, służącej rozwojowi aktywnych form turystyki,
- promocja oferty turystycznej (publikacje, ulotki),
- promocja produktów regionalnych,
- budowa, modernizacja obiektów i miejsc uzdrowiskowych
- budowa lub modernizacja obiektów sportowych o charakterze turystycznym (w tym baseny, hale sportowe i widowiskowe),
- wyposażenie obiektów sportowych.

Infrastruktura kulturowa

- rewitalizacja, konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja, adaptacja historycznych i zabytkowych obiektów i zespołów obiektów wraz z ich otoczeniem,
- rewitalizacja, konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja, adaptacja publicznych obiektów przemysłowych i powojkowych wraz z otoczeniem oraz przystosowanie ich na cele kulturalne oraz sportowo-rekreacyjne,
- zabezpieczenie obiektów i zespołów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń zewnętrznych,
- budowa lub modernizacja publicznej infrastruktury kulturalnej, przyczyniającej się do aktywizacji społeczeństwa,
- opracowanie i utworzenie systemu informacji kulturalnej,
- wyposażenie obiektów dziedzictwa kulturowego (np. w sprzęt wystawienniczy, techniczny, multimedialny),
- ochrona i zachowanie terenów wykopalisk archeologicznych,
- ochrona archeologii przemysłowej,
- konserwacja ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego,
- działania związane z ochroną zasobów przyrodniczych województwa, zapewniając im właściwą dostępność, zwiększające świadomość ekologiczną społeczeństwa (np. tworzenie pomników przyrody),
- opracowanie analiz, ekspertyz niezbędnych dla zapewnienia dalszego funkcjonowania obiektów.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 5.1 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.⁷⁸:

Infrastruktura turystyczna

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Lubuskiej Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013”,
- ✓ przyczyniające się do stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, regionalnego produktu turystycznego oraz promocji walorów turystycznych regionu,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług turystycznych.

Infrastruktura kulturowa

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego”,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności do kultury i podniesienie jakości świadczonych w tym zakresie usług,
- ✓ wpływające na zwiększenie potencjału turystycznego regionu.

⁷⁸ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Działanie 5.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.

1.	Nazwa Programu Operacyjnego	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Numer i nazwa Priorytetu	Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej.	
3.	Nazwa Funduszu finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca PO / RPO	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 5.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej.	
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych			
12.	a	Temat priorytetowy	24 – Ścieżki rowerowe 56 – Ochrona i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego 57 – Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych 58 – Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego 59 – Rozwój infrastruktury kulturalnej
	b	Temat priorytetowy (dla interwencji cross-financing)	Nie dotyczy
	c	Forma finansowania	01 – Pomoc bezzwrotna
	d	Typ obszaru	01 – Obszar miejski 05 – Obszary wiejskie (<i>poza obszarami górskimi, wyspami lub o niskiej i bardzo niskiej gęstości zaludnienia</i>)
	e	Działalność gospodarcza	22 - Inne niewyszczególnione usługi
	f	Lokalizacja	NUTS 2-PL43
13.	Zakres stosowania cross-financingu	Nie dotyczy	
Beneficjenci			
14.	a	Typ Beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego (JST), - związki, porozumienia i stowarzyszenia JST, - jednostki organizacyjne JST, posiadające osobowość prawną, - organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, - instytucje kultury, - inne niż JST jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną, - jednostki Lasów Państwowych - prywatni właściciele lub posiadacze zabytków w ramach projektów dotyczących ratowania

		<p>obiektów zabytkowych z przeznaczeniem ich na cele publiczne.</p> <p>W ramach Działania będą realizowane również projekty na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego.</p>
	b	<p>Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)</p> <p>Nie dotyczy</p>
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	
19.	<p>Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)</p> <ul style="list-style-type: none"> - max 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu w przypadku projektów z zakresu infrastruktury kulturowej - poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu), - w przypadku inwestycji z zakresu infrastruktury turystycznej i sportowej, poziom dofinansowania liczony będzie metodologią luki finansowej (dla której podstawą będzie 85% kosztów kwalifikowanych), jednak decyzją IZ LRPO poziom dofinansowania z EFRR nie może przekroczyć 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu - zgodnie ze schematem pomocy publicznej (w przypadku projektów objętych pomocą publiczną). 	
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%)	
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	
22.	Maksymalna wartość projektu	
23.	Minimalna / Maksymalna kwota wsparcia	

⁷⁹ Środki finansowe przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą w wysokości 1% pochodzić ze środków własnych lub pożyczek. Środki te nie mogą być zastępowane środkami pochodzącymi z części budżetowych poszczególnych dysponentów, funduszy celowych lub innych środków publicznych.

		wartość dofinansowania wynosi 10 mln PLN.
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-finansingu (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Celem Działania 5.2 jest zapewnienie dogodnych warunków infrastrukturalnych dla rozwoju potencjału turystyczno-kulturowego ośrodków lokalnych. Inwestycje z obszaru kultury, turystyki i sportu powinny być czynnikami stymulującymi lokalny rozwój społeczno-gospodarczy. Ponadto realizacja Działania 5.2 przyczyni się do wzrostu świadomości historyczno – kulturowej społeczności lokalnych.

Opis Działania

Niezbędnym warunkiem podnoszącym atrakcyjność regionu jest podwyższenie jakości stanu technicznego infrastruktury kulturowej, turystycznej i sportowej, a realizacja inwestycji powinna odbywać się na zasadzie spójnych i komplementarnych wobec siebie przedsięwzięć, które w efekcie doprowadzą do powstania atrakcyjnego produktu turystycznego. Szczególne znaczenie dla osiągnięcia tego celu będzie miało tworzenie nowych lokalnych przedsięwzięć lub poprawa jakości istniejących obiektów infrastruktury sportowej, turystycznej i kulturowej. Podstawowym kryterium przy wyborze lokalizacji wspomnianych inwestycji będzie rzeczywiste zapotrzebowanie lokalnej społeczności mierzone niewystępowaniem w bliskim otoczeniu ogólnodostępnych obiektów infrastruktury sportowej, turystycznej i kulturowej.

Projekty realizowane w ramach Działania 5.2 będą wiązały się ze wzmocnieniem tożsamości kulturowej i historycznej oraz lokalnej świadomości mieszkańców i mają stanowić uzupełnienie przedsięwzięć realizowanych w Działaniu 5.1.

W ramach Działania 5.2 będą wspierane inwestycje, dotyczące obiektów kulturalnych, historycznych i zabytkowych o charakterze lokalnym, zapewniające im odpowiedni stan techniczny, zabezpieczenie przed dalszym zniszczeniem oraz powszechną dostępność dla mieszkańców regionu, jak i dla turystów.

Infrastruktura lokalna – kryteria

- zasięg inwestycji (oddziaływanie lokalne, np. na obszarze jednej gminy, powiatu),
- charakter Beneficjenta (instytucja gminna, powiatowa)

Kwalifikujące się projekty

- Infrastruktura turystyczna
 - adaptacja zabytków techniki i architektury w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
 - budowa lub modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej, w tym: ścieżki rowerowe, szlaki konne, szlaki wodne, szlaki piesze, oznakowanie tras turystycznych,
 - budowa lub modernizacja infrastruktury gastronomicznej, między innymi w obiektach podkreślających specyfikę regionu, np. młyny, kuźnie, obiekty podworskie,
 - opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej,
 - budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki,
 - promocja oferty turystycznej (publikacje, ulotki),
 - promocja produktów regionalnych,
 - budowa, modernizacja obiektów i miejsc uzdrowiskowych

- budowa lub modernizacja obiektów sportowych o charakterze turystycznym (w tym baseny, hale sportowe i widowiskowe),
- Infrastruktura kulturowa
 - rewitalizacja, konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja, adaptacja historycznych i zabytkowych obiektów i zespołów obiektów wraz z ich otoczeniem,
 - rewitalizacja, konserwacja, renowacja, rewaloryzacja, modernizacja, adaptacja publicznych obiektów przemysłowych i powojennych wraz z otoczeniem oraz przystosowanie ich na cele kulturalne oraz sportowo – rekreacyjne,
 - zabezpieczenie obiektów i zespołów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń zewnętrznych,
 - budowa lub modernizacja publicznej infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywizacji społeczeństwa,
 - opracowanie i utworzenie systemu informacji kulturalnej,
 - wyposażenie obiektów dziedzictwa kulturowego (np. w sprzęt wystawienniczy, techniczny, multimedialny),
 - ochrona i zachowanie terenów wykopalisk archeologicznych,
 - ochrona archeologii przemysłowej,
 - konserwacja ruchomych obiektów dziedzictwa kulturowego,
 - działania związane z ochroną zasobów przyrodniczych województwa, zapewniając im właściwą dostępność, zwiększające świadomość ekologiczną społeczeństwa (np. tworzenie pomników przyrody),
 - opracowanie analiz, ekspertyz niezbędnych dla zapewnienia dalszego funkcjonowania obiektów.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

W ramach Działania 5.2 realizowane są projekty, zapewniające osiągnięcie celów strategicznych Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, tj.⁸⁰:

Infrastruktura turystyczna

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Lubuskiej Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013”,
- ✓ przyczyniające się do stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, lokalnego produktu turystycznego oraz promocji lokalnych walorów turystycznych,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług turystycznych.

Infrastruktura kulturowa

- ✓ zgodne z założeniami i celami „Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego”,
- ✓ mające wpływ na zwiększenie dostępności do kultury i podniesienie jakości świadczonych w tym zakresie usług,
- ✓ wpływające na zwiększenie potencjału turystycznego regionu.

⁸⁰ Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów, określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013 zostały zamieszczone w Rozdziale 7.5.

Priorytet VI. Pomoc techniczna

Cel główny

Głównym celem Priorytetu Pomoc Techniczna jest wsparcie instytucji uczestniczących w procesie wykorzystania środków unijnych dostępnych dla województwa lubuskiego w ramach LRPO. Stanowi to ważny czynnik w celu zapewnienia efektywnej oraz zgodnej z prawem i politykami wspólnotowymi realizacji LRPO.

Cele szczegółowe

1. Zapewnienie skuteczności działania administracji zaangażowanej w przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrolę, oraz ocenę i promocję programu poprzez wsparcie w zakresie zatrudnienia personelu.
2. Zapewnienie wyposażenia oraz warunków niezbędnych dla prawidłowej realizacji programu.
3. Wsparcie działań służących zapewnieniu promocji oraz powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu.

Kategorie interwencji wydatków na lata 2007 – 2013

85 - Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola.

86 - Ocena, badania/ ekspertyzy, informacja i komunikacja.

Opis i uzasadnienie Priorytetu⁸¹

Analiza sytuacji jednostek zaangażowanych w realizację LRPO wykazuje, iż niezbędne jest stworzenie nowych miejsc pracy dla odpowiednio wykwalifikowanego personelu, wyposażenia instytucji zaangażowanych w realizację programu w niezbędny sprzęt oraz organizację posiedzeń ciał przedstawicielskich/oceniających/monitorujących itp.

Wsparciem ze strony pomocy technicznej objęte zostaną także działania informacyjne i promocyjne, których skuteczność warunkuje liczbę i jakość zgłaszanych projektów, a co za tym idzie, efektywne wykorzystanie środków LRPO na rozwój regionalny.

Beneficjenci

- Instytucja Zarządzająca LRPO,
- Instytucje Pośredniczące II-go stopnia.

Główne kierunki wsparcia

- Wsparcie zasobów ludzkich zaangażowanych w realizację LRPO.
- Wydatki materialne związane z realizacją LRPO.
- Informacja i promocja LRPO

⁸¹ Pełny opis i wszystkie informacje związane z Priorytetem VI znajdują się w Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, który jest dostępny na stronie www.lrpo.lubuskie.pl

Źródła finansowania

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), środki z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Tabela 12. Alokacja środków finansowych EFRR w ramach Priorytetu 6. LRPO (EUR)

Priorytet VI.	Działanie	wkład EFRR	
		EUR	%
Pomoc techniczna.	6.1. Wsparcie zarządzania i wdrażania.	6 587 596,00	1,5
	6.2. Wsparcie informacji, promocji, badań i oceny programu.	6 587 597,00	1,5
Ogółem		13 175 193,00	3,00

Kwalifikowalność wydatków

Kwalifikowalne w ramach pomocy technicznej są następujące kategorie kosztów ponoszone przez instytucje zaangażowane w zarządzanie i wdrażanie Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego:

- koszty związane z zarządzaniem LRPO i ZPORR,
- koszty związane z wdrażaniem LRPO i ZPORR
- koszty związane z nadzorem i kontrolą ww. programów,
- koszty związane z monitorowaniem i oceną wdrażania LRPO i ZPORR, koszty związane z promocją i informacją poniesione zgodnie z planem komunikacji.

Działanie 6.1. Wsparcie zarządzania i wdrażania.

1.	Nazwa Programu	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013	
2.	Priorytet	Priorytet VI. Pomoc Techniczna	
3.	Nazwa Funduszu Finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
4.	Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)	
5.	Instytucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
6.	Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
7.	Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)	
8.	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki	
9.	Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów	
10.	Instytucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)	
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 6.1 Wsparcie zarządzania i wdrażania.	
12.	Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
	a.	Temat priorytetowy	85 - Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola.
	b.	Temat priorytetowy (dla inwestycji cross-financing)	Nie występuje
	c.	Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d.	Typ obszaru	00 - Nie dotyczy
	e.	Działalność gospodarcza	Administracja publiczna
	f.	Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres zastosowania cross- finansingu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
14.	Beneficjenci		
	a.	Typ Beneficjentów	- Instytucja Zarządzająca LRPO 2007-2013 - Instytucja Pośrednicząca II stopnia – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
	b.	Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	7 750 113,00 EUR	
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	6 587 596,00 EUR	
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	1 162 517, 00 EUR	
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	Nie dotyczy	
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu	
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	15%	
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	1 stycznia 2007 r.	
22.	Minimalna/Maksymalna wartość projektu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy	
23.	Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia	Nie dotyczy	
24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie	
25.	Wysokość udziału cross-financing (%)	Nie dotyczy	

Cel Działania

Celem niniejszego Działania jest zapewnienie skuteczności działania administracji zaangażowanej w realizację LRPO i ZPORR poprzez wsparcie w zakresie zatrudnienia personelu oraz zapewnienie warunków materialnych niezbędnych dla prawidłowego zarządzania, wdrażania, monitoringu i kontroli.

Opis Działania

Skuteczne wykorzystywanie funduszy strukturalnych zależy w dużej mierze od zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w ten proces. Szczególnie istotne w tym kontekście jest zatrudnienie odpowiedniej ilości wysoko wykwalifikowanych specjalistów, którzy będą w stanie zapewnić sprawne i prawidłowe funkcjonowanie administracji. Bardzo ważnym aspektem dla właściwego wdrażania programu jest kwestia odpowiedniego potencjału administracyjnego dla zarządzania środkami finansowymi. Istotne będzie także zapewnienie jednostkom zaangażowanym w realizację LRPO i ZPORR wyposażenia w niezbędny sprzęt komputerowy i inne wyposażenie związane z przygotowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, kontrolą i oceną programu. Sprzęt ten jednak nie będzie mógł być wykorzystywany do innych celów, dlatego konieczne jest dodatkowe wsparcie instytucji w tym zakresie.

Kwalifikujące się projekty

W ramach działania 6.1 realizowane będą projekty związane z zatrudnieniem odpowiedniej ilości wysoko wykwalifikowanych pracowników zaangażowanych w proces realizacji LRPO oraz ciągłe podnoszenie i doskonalenie ich kwalifikacji przez dostarczanie możliwości rozwoju zawodowego, a także stworzenie im odpowiedniego zaplecza technicznego.

- W ramach Działania mogą być realizowane między innymi następujące rodzaje projektów:
 - finansowanie kosztów zatrudnienia personelu zaangażowanego w przygotowywanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, informowanie, promowanie i kontrolę LRPO i ZPORR w tym także kontrolę finansową, weryfikację płatności (wynagrodzenie oraz inne wydatki),
 - finansowanie kosztów zatrudnienia personelu zaangażowanego w ewaluację LRPO,
 - finansowanie kosztów zatrudnienia pracowników kontraktowych,
 - finansowanie kosztów zatrudnienia personelu zaangażowanego w przygotowywanie kolejnego okresu programowania,
 - zapewnienie wysokich kwalifikacji personelu zaangażowanego w proces realizacji LRPO i ZPORR przez umożliwienie dalszego kształcenia, (kursy, szkolenia, seminaria, staże i wizyty studyjne, studia podyplomowe),
 - zapewnienie wysokich kwalifikacji innych osób zaangażowanych w proces realizacji LRPO i ZPORR m.in. dla ekspertów zaangażowanych w ocenę projektów, członków Komitetu Monitorującego, członków Komisji Zatwierdzającej Wnioski o Przyznanie Środków z Pomocy Technicznej LRPO,
 - zapewnienie wysokich kwalifikacji personelu zaangażowanego w opracowanie dokumentów programowych na kolejny okres programowania,

- zakupy i instalacja sprzętu komputerowego, informatycznego, telekomunikacyjnego oraz audiowizualnego wraz z oprogramowaniem (np. komputery, serwery, monitory, projektory multimedialne, skanery, faksy, kopiarki, drukarki, telefony),
- zakupy wyposażenia biurowego (w tym materiałów biurowych) oraz sprzętu służącego archiwizacji,
- finansowanie wszelkich kosztów administracyjnych i organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem instytucji zaangażowanych w proces realizacji LRPO i ZPORR – np. najem powierzchni biurowych, organizacja prac Komitetu Monitorującego LRPO, organizacja prac komisji oceny projektów, organizacja spotkań paneli ekspertów i innych grup roboczych.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

Działanie 6.2. Wsparcie informacji, promocji, badań, i oceny programu.

1.	Nazwa Programu	Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013
2.	Priorytet	Priorytet VI. Pomoc Techniczna
3.	Nazwa Funduszu Finansującego Priorytet	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Institucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Lubuskiego (Departament Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Departament Skarbu i Finansów, Departament Organizacyjno-Prawny, Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli)
5.	Institucja Pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
6.	Institucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
7.	Institucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Departament Instytucji Certyfikującej)
8.	Institucja Pośrednicząca w Certyfikacji	Lubuski Urząd Wojewódzki
9.	Institucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE	Ministerstwo Finansów
10.	Institucja odpowiedzialna za dokonywanie płatności na rzecz Beneficjentów (jeśli dotyczy)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego (Wydział Funduszy Pomocowych i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Departamencie Skarbu i Finansów)
11.	Numer i nazwa Działania	Działanie 6.2 Wsparcie informacji, promocji, badań i oceny programu.
Klasyfikacja kategorii interwencji funduszy strukturalnych		
12.	a. Temat priorytetowy	86 - Ocena, badania, ekspertyzy, informacja i komunikacja.
	b. Temat priorytetowy (dla inwestycji cross-financing)	Nie występuje
	c. Forma finansowania	01 - Pomoc bezzwrotna
	d. Typ obszaru	00 - Nie dotyczy
	e. Działalność gospodarcza	17 - Administracja publiczna
	f. Lokalizacja	NUTS2 – PL43 Lubuskie
13.	Zakres zastosowania cross- finansingu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14.	Beneficjenci	
	a. Typ Beneficjentów	- Instytucja Zarządzająca LRPO 2007-2013 - Instytucja Pośrednicząca II stopnia – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
	b. Grupy docelowe (osoby, instytucje, grupy społeczne bezpośrednio korzystające z pomocy) (jeśli dotyczy)	
15.	Alokacja finansowa na Działanie ogółem	7 750 115,00 EUR
16.	Wkład ze środków unijnych na Działanie	6 587 597,00 EUR
17.	Wkład ze środków publicznych krajowych na Działanie	1 162 518, 00 EUR
18.	Przewidywana wielkość środków prywatnych na Działanie	0
19.	Maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu (%)	85% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu
20.	Minimalny wkład własny Beneficjenta (%) (jeśli dotyczy)	15%
21.	Dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków	1 stycznia 2007 r.
22.	Minimalna/Maksymalna wartość projektu (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23.	Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia	Nie dotyczy

24.	Forma płatności	Refundacja lub zaliczka lub rozliczenie
25.	Wysokość udziału cross-financing (%)	Nie dotyczy

Cel Działania

Celem niniejszego Działania jest wspieranie promocji funduszy strukturalnych wśród potencjalnych Beneficjentów oraz partnerów uczestniczących w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa oraz wspieranie działań zapewniających powszechny dostęp do informacji na temat możliwości ubiegania się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych w ramach LRPO.

W ramach działania realizowane będą również przedsięwzięcia zapewniające odpowiednie warunki dla prowadzenia prawidłowej oceny, kontroli oraz audytu programu.

Opis Działania

Jednym z najważniejszych czynników zapewniających efektywność wykorzystania funduszy strukturalnych jest zapewnienie odpowiednich działań informacyjnych i promocyjnych. Skuteczne wykorzystywanie funduszy strukturalnych uzależnione jest w dużej mierze od efektywności działań informacyjnych i promocyjnych. Plan Promocji LRPO, przygotowany zgodnie z zaleceniami projektu Rozporządzenie Komisji w sprawie prowadzenia przez Państwa Członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych, nakłada w tym zakresie liczne obowiązki na instytucje uczestniczące w zarządzaniu i wdrażaniu LRPO.

Informacja i promocja powinny zwiększać świadomość społeczną oraz tworzyć spójny obraz funduszy strukturalnych. Działania informacyjne i promocyjne realizowane będą przede wszystkim przez prowadzenie punktów informacyjnych, administrowanie stronami internetowymi, publikację wydawnictw informacyjnych, organizację konferencji, seminariów i spotkań informacyjnych oraz doradztwo.

Pomoc techniczna powinna wspierać proces ewaluacji skuteczności podejmowanych w ramach programu działań oraz analizy i badania dotyczące efektywności procesu zarządzania programem.

Kwalifikujące się projekty

W ramach Działania 6.2 realizowane będą projekty mające przyczynić się do zwiększenia efektywności procesu oceny i ewaluacji oraz audytu programu, a także projekty mające służyć zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu oraz projekty dotyczące informowania opinii publicznej o roli Unii Europejskiej w zakresie wspierania regionów.

- W ramach Działania mogą być realizowane m. in. następujące rodzaje projektów:
 - przygotowanie analiz, badań, raportów oraz finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania optymalnego systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli, audytu programu,
 - przygotowanie analiz, badań, raportów oraz finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych w celu przeprowadzenia oceny programu,
 - przygotowanie analiz, badań, raportów oraz finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania dokumentów programowych na kolejny okres programowania,

- przygotowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych – aktualnych dokumentów programowych, podręczników procedur wdrażania, broszur, folderów i innych publikacji,
- przygotowanie i publikacja biuletynu informacyjnego LRPO,
- przygotowanie i publikacja materiałów, również w mediach,
- stworzenie i administrowanie stronami internetowymi i innymi narzędziami elektronicznymi,
- organizacja konferencji, seminariów,
- stworzenie, wyposażenie i utrzymanie punktów informacyjnych,
- organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla projektodawców,
- ekspertyzy, analizy i doradztwo,
- obsługa administracyjno – biurowa procesu informacji i promocji,
- działania promocyjne realizowane w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Kryteria merytoryczne specyficzne dla Działania

Kryteria zostaną uzupełnione po ich zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący

7. Załączniki

1. Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla LRPO

Tabela 13. Indykatywna tabela finansowa zobowiązań dla programu operacyjnego w podziale na priorytety i działania z przyporządkowaniem kategorii interwencji funduszy strukturalnych oraz zasadom cross-financing.

Lata	Ogółem LRPO 1=2+12	Środki publiczne (UE + krajowe) 2=3+7	Unia Europejska			Krajowy wkład publiczny				Cross – financing (%) 11	Prywatne 12	Pożyczki EBI 13	Kategoria interwencji	
			Ogółem 3=4+5+6	w tym		Ogółem 7=8+9+10	Budżet państwa 8	Budżet jednostek samorządu terytorialnego 9	Inne ogółem 10				SL 14	Inne 15
				EFRR 4	EFS 5									
Priorytet I.														
2007-2013.	175 698 793,00	172 781 146,00	146 863 974,00	146 863 974,00			25 917 172,00	2 003 975,80	23 913 196,20		2 917 647,00			
Działanie 1.1														
2007-2013.	130 104 347,06	130 104 347,06	110 588 695,00	110 588 695,00			19 515 652,06	975 938,88	18 539 713,18		0,00		16, 29	23,25,31
% cross-financing														
Działanie 1.2														
2007-2013.	10 997 329,49	10 997 329,49	9 347 730,00	9 347 730,00			1 649 599,49	660 090,94	989 508,55		0,00		9	61
% cross-financing														
Działanie 1.3														
2007-2013.	34 597 116,45	31 679 469,45	26 927 549,00	26 927 549,00			4 751 920,45	367 945,98	4 383 974,47		2 917 647,00		10,11,13	
% cross-financing														
Priorytet II.														
2007-2013.	176 081 032,01	117 538 175,01	99 907 448,00	99 907 448,00			17 630 727,01	14 962 477,99	2 668 249,02	0,00	0,00	58 542 857,00	0,00	
Działanie 2.1														
2007-2013.	48 772 332,75	32 556 664,00	27 673 164,00	27 673 164,00			4 883 500,00	4 341 256,59	542 243,41		16 215 668,75		6,8,14,15	
% cross-financing														
Działanie 2.2														
2007-2013.	61 125 261,79	40 802 530,63	34 682 151,00	34 682 151,00			6 120 379,63	5 772 944,29	347 435,34		20 322 731,16		6,8,14,15	
% cross-financing														
Działanie 2.3														
2007-2013.	3 520 653,29	2 350 117,82	1 997 600,00	1 997 600,00			352 517,82	352 517,65	0,17		1 170 535,47		5,9	
% cross-financing														

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Działanie 2.4														
2007-2013.	35 681 824,76	23 818 446,06	20 245 679,00	20 245 679,00			3 572 767,06	2 275 608,75	1 297 158,31			11 863 378,70		2,3,4,5,7,9,15
% cross-financing														
Działanie 2.5														
2007-2013.	26 980 959,42	18 010 416,50	15 308 854,00	15 308 854,00			2 701 562,50	2 220 150,71	481 411,79			8 970 542,92		5,9,14
% cross-financing														
Priorytet III.														
2007-2013.	86 885 108,00	82 279 226,00	69 937 342,00	69 937 342,00			12 341 884,00	393 896,72	11 947 987,28	0,00	0,00	4 605 882,00	0,00	
Działanie 3.1														
2007-2013.	63 811 078,18	60 428 377,70	51 364 121,00	51 364 121,00			9 064 256,70	141 176,47	8 923 080,23	0,00		3 382 700,48		44,45,46,47,48,53,54
% cross-financing														
Działanie 3.2														
2007-2013.	18 638 682,06	17 650 623,55	15 003 030,00	15 003 030,00			2 647 593,55	151 046,07	2 496 547,48	0,00		988 058,51		39,40,41,42 33,35,43
% cross-financing														
Działanie 3.3														
2007-2013.	4 435 347,76	4 200 224,75	3 570 191,00	3 570 191,00			630 033,75	101 674,18	528 359,57	0,00		235 123,01		51,53,54
% cross-financing														
Priorytet IV.														
2007-2013.	90 221 357,00	86 521 357,00	73 543 153,00	73 543 153,00			12 978 204,00	2 281 012,32	10 697 191,68	0,00	0,00	3 700 000,00	0,00	
Działanie 4.1														
2007-2013.	16 159 399,86	15 496 698,90	13 172 194,00	13 172 194,00			2 324 504,90	130 610,00	2 193 894,90	0,00		662 700,96		76,79
% cross-financing														
Działanie 4.2														
2007-2013.	42 633 159,11	40 884 762,80	34 752 048,00	34 752 048,00			6 132 714,80	1 915 069,59	4 217 645,21	0,00		1 748 396,31		75,77
% cross-financing														
Działanie 4.3														
2007-2013.	31 428 798,03	30 139 895,30	25 618 911,00	25 618 911,00			4 520 984,30	235 332,73	4 285 651,57	0,00		1 288 902,73		50,61,78
% cross-financing														
Priorytet V.														
2007-2013.	44 754 102,00	42 054 102,00	35 745 986,00	35 745 986,00			6 308 116,00	595 886,62	5 712 229,38	0,00	0,00	2 700 000,00	0,00	
Działanie 5.1														

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

2007-2013.	25 285 294,57	23 759 841,18	20 195 865,00	20 195 865,00			3 563 976,18	47 058,82	3 516 917,36	0,00		1 525 453,39			24,56,57
% cross financing															
Działanie 5.2															
2007-2013.	19 468 807,43	18 294 260,82	15 550 121,00	15 550 121,00			2 744 139,82	548 827,80	2 195 312,02	0,00		1 174 546,61			58,59
% cross financing															
Priorytet VI.															
2007-2013.	15 500 228,00	15 500 228,00	13 175 193,00	13 175 193,00			2 325 035,00	0,00	2 325 035,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Działanie 6.1															
2007-2013.	7 750 113,41	7 750 113,41	6 587 596,00	6 587 596,00			1 162 517,41	0,00	1 162 517,41	0,00		0,00			85
% cross financing															
Działanie 6.2															
2007-2013.	7 750 114,59	7 750 114,59	6 587 597,00	6 587 597,00			1 162 517,59	0,00	1 162 517,59	0,00		0,00			86
% cross financing															
Koszty ogółem															
2007-2013.	589 140 620,00	516 674 234,00	439 173 096,00	439 173 096,00			77 501 138,00	20 237 249,46	57 263 888,54			72 466 386,00			

2. Poziom wydatków pochodzących z funduszy strukturalnych w ramach LRPO przeznaczonych na realizację Strategii Lizbońskiej

Tabela 14. Realizacja Strategii Lizbońskiej – w podziale na poszczególne kategorie interwencji LRPO

nazwa kategorii interwencji	nr kategorii interwencji	Euro	% alokacji programu
Infrastruktura związana z badaniami i rozwojem technologicznym (w tym instalacje, oprzyrządowanie i szybkie sieci komputerowe łączące ośrodki badawcze) oraz ośrodki kompetencji w zakresie konkretnych technologii	02	5 275 512,00	1,20
Transfer technologii i udoskonalenie sieci współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP), pomiędzy MŚP a innymi podmiotami gospodarczymi i uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami szkolnictwa policealnego, organami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz „biegunami nauki i technologii” (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itp.)	03	3 500 332,00	0,80
Pomoc na rzecz badań i rozwoju technologicznego, w szczególności dla MŚP (w tym dostęp do usług związanych z badaniami i rozwojem technologicznym w ośrodkach badawczych)	04	1 500 332,00	0,34
Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	05	5 739 454,00	1,31
Pomoc udzielana MŚP na cele promocji produktów i procesów produkcyjnych przyjaznych dla środowiska (wprowadzenie skutecznego systemu zarządzania środowiskiem, przyjęcie i wykorzystanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, włączenie czystych technologii do działalności produkcyjnej przedsiębiorstw)	06	6 001 000,00	1,37
Inwestowanie w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie nowych przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki badań i rozwoju technologicznego i przedsiębiorstwa itp.)	07	6 024 503,00	1,37
Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	08	50 871 151,00	11,58
Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	09	13 942 000,00	3,17
Infrastruktura telekomunikacyjna (w tym sieci szerokopasmowe)	10	16 502 413,00	3,76
Technologie informacyjne i telekomunikacyjne (dostęp, bezpieczeństwo, interoperacyjność, zapobieganie zagrożeniom, badania, innowacje, treści cyfrowe itp.)	11	1 552 660,00	0,35
Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-rząd, e-kształcenie, e-integracja itp.)	13	8 872 476,00	2,02
Usługi i aplikacje dla MŚP (e-handel, edukacja i szkolenia, tworzenie sieci itp.)	14	5 618 270,00	1,28
Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do ICT i ich wydajne wykorzystanie	15	4 774 894,00	1,09
Koleje	16	16 590 961,00	3,78
Porty lotnicze	29	3 770 630,00	0,86
Energia odnawialna: wiatrowa	39	5 000 000,00	1,14
Energia odnawialna: słoneczna	40	2 000 186,00	0,45
Energia odnawialna: z biomasy	41	2 032 680,00	0,46
Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	42	2 202 530,00	0,50

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	43	1 826 266,00	0,42
	razem	163 598 250,00	37,25

3. Tabela wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Działań LRPO

Wskaźniki określone na poziomie Działań są powiązane ze wskaźnikami określonymi dla poszczególnych Priorytetów w programach operacyjnych. Dobór wskaźników jest podporządkowany celom i wskaźnikom określonym na poziomie Priorytetów.

Działanie 1.1

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z obszaru infrastruktury transportowej {13} ⁸²	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Długość wybudowanych dróg {14} (w tym na obszarach wiejskich), w tym: dróg wojewódzkich dróg powiatowych dróg gminnych	km	corocznie	Monitoring LRPO
Długość przebudowanych dróg {16} (w tym na obszarach wiejskich), w tym: dróg wojewódzkich dróg powiatowych dróg gminnych	km	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych obwodnic	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Długość wybudowanych obwodnic	km	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych, przebudowanych lub wyremontowanych obiektów inżynierskich (mosty, wiadukty, estakady, skrzyżowania itp.)	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Długość przebudowanych linii kolejowych {19}	km	corocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych portów lotniczych	m ²	corocznie	Monitoring LRPO
Długość przebudowanych śródlądowych dróg wodnych	km	corocznie	Monitoring LRPO
Długość przebudowanej sieci tramwajowej	km	corocznie	Monitoring LRPO
Pojemność zakupionego taboru komunikacji miejskiej	miejsca	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba zakupionych jednostek taboru komunikacji miejskiej	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Oszczędności czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych [w euro] {20}	euro	co 2 lata	Ewaluacja
Wskaźnik ekonomicznego efektu oszczędności czasu w przewozach pasażerskich i towarowych na nowych i zmodernizowanych liniach kolejowych [w euro] {21}	euro	co 2 lata	Ewaluacja
Liczba osób korzystających z komunikacji miejskiej	osoby	corocznie	Monitoring LRPO
Przyrost ludności korzystającej z transportu miejskiego [w %] {22}	%	co 2 lata	Monitoring LRPO

⁸² Numer wskaźnika obowiązkowego dla potrzeb sprawozdawczości KE.

Działanie 1.2

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z zakresu infrastruktury obszarów inwestycyjnych	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia terenów inwestycyjnych udostępniona w wyniku realizacji wspartych projektów [w ha]	ha	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba projektów z zakresu pro-mocji gospodarczej regionu	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarach inwestycyjnych, powstałych w wyniku realizacji projektów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Wartość inwestycji zlokalizowanych na terenach uzbrojonych w wyniku realizacji projektów	PLN	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: {1} objętych przez kobiety {3} objętych przez mężczyzn {2}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba imprez lub wydarzeń gospodarczych,	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

Działanie 1.3

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z zakresu infrastruktury społeczeństwa informacyjnego {11}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Długość wybudowanej sieci Internetu szerokopasmowego	km	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba połączeń do Internetu szerokopasmowego w wyniku realizacji projektów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba PIAPS (publicznych punktów dostępu do Internetu)	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu w wyniku realizacji projektów {12}, w tym na obszarach wiejskich	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba połączeń do Internetu szerokopasmowego: – gospodarstw domowych podłączonych do szerokopasmowego Internetu (w tym na obszarach wiejskich) – MŚP – Szkół (w tym: podstawowe, gimnazja, ponad-gimnazjalne) – instytucji publicznych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba usług publicznych dostępnych on-line w wyniku realizacji projektów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba korzystających z usług on-line, w wyniku realizacji projektów	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 2.1

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia MŚP w tym: przez 2 pierwsze lata po rozpoczęciu działalności	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów z obszaru społeczeństwa informacyjnego	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: - na obszarach wiejskich - objętych przez kobiety, - objętych przez mężczyzn	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu [w mln euro]	mln euro	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym udział MŚP: - w mieście, - na wsi	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, dwutlenku węgla	tony	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	tony	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana ilości zużycia wody	m ³	co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 2.2

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia MŚP w tym: przez 2 pierwsze lata po rozpoczęciu działalności	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów z obszaru społeczeństwa informacyjnego	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie ochrony powietrza	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki odpadami	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw, które dokonały zmiany w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: -na obszarach wiejskich - objętych przez kobiety -objętych przez mężczyzn	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu [w mln euro]	mln euro	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym: udział MŚP - w mieście, - na wsi.	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana emisji głównych Zanie-czyszczeń powietrza:dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłów, dwutlenku węgla	tony	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana ilości wytwarzanych odpadów	tony	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana ilości zużycia wody	m ³	co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 2.3

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów doradczych	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów związana z udziałem w targach i misjach gospodarczych	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba przedsiębiorstw ucze-stniczących w targach i misjach gospodarczych	mln euro	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym udział MŚP: - w mieście, - na wsi	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba usług doradczych zrealizowanych w przedsiębiorstwach w tym: na obszarach wiejskich	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

Działanie 2.4

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z zakresu B+R	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczymi	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów z obszaru społeczeństwa informacyjnego	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba objętych wsparciem ośrodków badawczych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych labora-toriów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba zmodernizowanych laboratoriów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba zakupionej aparatury naukowo-badawczej	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba zgłoszeń patentowych, zgłoszeń wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych w kraju	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba zgłoszeń patentowych, zgłoszeń wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych za granicą	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wspartych terenów inwestycyjnych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych	ha	co 2 lata	Monitoring LRPO
Wartość zakupionych środków trwałych/wartości niematerialnych i prawnych służących wdrożeniu projektu	PLN	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba inkubowanych dzięki wsparciu pomysłów innowacyjnych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wdrożonych technologii	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba laboratoriów utworzonych w przedsiębiorstwach	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym na obszarach wiejskich, objętych przez kobiety, objętych przez mężczyzn.	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wspartych przedsiębiorstw, w tym udział MŚP: - na obszarach miejskich - na obszarach wiejskich	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – tylko etaty badawcze (najlepiej 5 lat od rozpoczęcia projektu)	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów badawczych i celowych zrealizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw korzystających z wybudowanych laboratoriów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw korzystających ze zmodernizowanych laboratoriów	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba jednostek naukowych korzystających ze wspólnej infrastruktury badawczej	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba instytucji korzystających z zakupionej aparatury badawczej	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba jednostek naukowych korzystających z infrastruktury informatycznej nauki	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba uzyskanych patentów, objętych ochroną wzorów użytkowych i przemysłowych w kraju	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba uzyskanych patentów, objętych ochroną wzorów użytkowych i przemysłowych za granicą	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba uzyskanych patentów, objętych ochroną wzorów użytkowych i przemysłowych za granicą	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach	PLN	co 2 lata	Monitoring LRPO

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba nowych produktów i wytworzonych technologii wprowadzonych na rynek	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wdrożonych wyników prac B+R	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba nowych produktów-/usług	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba udoskonalonych produktów/usług	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba innowacji wprowadzonych przez powstałe dzięki udzielonemu wsparciu przedsiębiorstwa.	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba nowych produktów/ usług	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana energochłonności	MWh	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana materiałochłonności-	kg	co 2 lata	Monitoring LRPO
Zmiana ilości zużycia wody	m ³	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba nowych projektów B+R prowadzonych przez wsparte przedsiębiorstwa	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Kwota przychodów ze sprzedaży wyników prac B+R	PLN	co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 2.5

Wskaźnik	Jednostka miary	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów wspierających instytucje otoczenia biznesu	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych lub wspartych finansowo funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wspartych sieci instytucji otoczenia biznesu	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba wspartych sieci inwestorów prywatnych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba inwestorów prywatnych zrzeszonych w sieci inwestorów prywatnych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba projektów z obszaru społeczeństwa informacyjnego	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wspartych funduszy mikropożyczkowych i poręczeniowych	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym na obszarach wiejskich, objętych przez kobiety, objętych przez mężczyzn.	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu w zakresie B+R	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze mikropożyczkowe i pożyczkowe	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Wartość pożyczek i poręczeń udzielonych przedsiębiorstwom	tyś. zł	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze mikropożyczkowe i poręczeniowe.	szt.	co 2 lata	Monitoring LRPO
Wartość udzielonych kredytów i pożyczek	PLN	co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 3.1

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba wspartych projektów z obszaru gospodarki odpadami {27} ⁸³	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Długość zmodernizowanej i wybudowanej sieci wodociągowej	km	corocznie	Monitoring LRPO
Długość zmodernizowanej i wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba wspartych projektów z obszaru ochrony bioróżnorodności	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów z obszaru zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi {31}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza {28}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią {32}	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów w wyniku realizacji wspartych projektów	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba osób przyłączonych do nowej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej w wyniku realizacji wspartych projektów {25}	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba osób przyłączonych do nowej lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji wspartych projektów {26}	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Obszary o podniesionym stopniu bezpieczeństwa przeciw-powodziowego powierzchnia [w ha]	ha	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba osób zabezpieczonych przed pożarami lasów i innymi zagrożeniami	osoba	co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: razem {1} objętych przez kobiety {2} objętych przez mężczyzn {3}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

Działanie 3.2

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba wspartych projektów z obszaru energii odnawialnej {23}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Potencjalna wytworzona moc zainstalowana energii odnawialnej [w MW] {24}	MW	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza {28}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: razem {1} objętych przez kobiety {2} objętych przez mężczyzn {3}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

⁸³ Numer wskaźnika obowiązkowego dla potrzeb sprawozdawczości KE.

Działanie 3.3

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Powierzchnia objęta monito-ringiem środowiska przyrodniczego [w km ²]	ha	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: razem {1} objętych przez kobiety {2} objętych przez mężczyzn {3}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

Działanie 4.1

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z obszaru ochrony zdrowia	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury ochrony zdrowia zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba doposażonych w aparaturę placówek służby zdrowia	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba doposażonych obiektów opieki nad dziećmi	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zmodernizowanych obiektów opieki nad dziećmi	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zmodernizowanych instytucji ochrony zdrowia	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych instytucji ochrony zdrowia	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury społecznej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba doposażonych obiektów infrastruktury społecznej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem (w tys.)	szt.	Co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba osób korzystających z zakupionej aparatury	osoby	Rocznie	Monitoring LRPO

Działanie 4.2

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z obszaru edukacji	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury szkół wyższych/szkół	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba obiektów infrastruktury szkół wyższych/szkół zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury szkół	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO

wyższych/szkół			LRPO
Liczba doposażonych w nowo-czesny sprzęt dydaktyczny szkół wyższych/pozostałych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury opiekuńczo -wychowawczej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba doposażonych obiektów infrastruktury opiekuńczo - wychowawczej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba studentów / uczniów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów (w tys.)	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 4.3

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów mających na celu poprawę atrakcyjności: – miast	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia odzyskana z obszarów przemysłowych	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Kubatura odzyskanych budynków z obszarów przemysłowych	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia odzyskana z obszarów powojkowych	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Kubatura odzyskanych budynków z obszarów powojkowych	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia odzyskana z obszarów popegeerowskich	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Kubatura odzyskanych budynków z obszarów popegeerowskich	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia odzyskana z obszarów miejskich	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Kubatura odzyskanych budynków z obszarów miejskich	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zrewitalizowanych obszarów miejskich, przemysłowych, powojkowych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów miejskich, przemysłowych, powojkowych	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia zrekultywowanych zdegradowanych obszarów: – miejskich, – popegeerowskich, – przemysłowych, – powojkowych.	ha	Rocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: {1} objętych przez kobiety {3} objętych przez mężczyzn {2}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba osób objętych procesami rewitalizacyjnymi	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO

Liczba funkcjonujących na zrewitalizowanym obszarze przedsiębiorstw			
Liczba funkcjonujących na zrewitalizowanym obszarze instytucji/organizacji (instytucji publicznych, społecznych, organizacji pozarządowych)			

Działanie 5.1

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z obszaru turystyki	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Długość ścieżek rowerowych	km	Rocznie	Monitoring LRPO
Długość wybudowanych szla-ków turystycznych	km	Rocznie	Monitoring LRPO
Produkt			
Długość przebudowanych szlaków turystycznych	km	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba miejsc widokowych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba miejsc noclegowych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba nowych obiektów spor-towych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych/ rozbudowanych obiektów spor-towych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych systemów i centrów informacji turysty-cznej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia zrewitalizo-wanych obiektów na cele tury-styczne	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zrewitalizowanych obie-któw na cele turystyczne	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba nowych produktów tury-stycznych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zmodyfikowanych pro-duktów turystycznych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych obie-któw turystycznych i rekre-acyjnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zmodernizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zagospodarowanych obiektów/terenów poprze-mysłowych, powojaskowych i popegeerowskich	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba uczestników imprez turystycznych	osoba	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zorganizowanych imprez turystycznych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba osób korzystających z informacji tur./kul.	osoba	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: {1} objętych przez kobiety {3} objętych przez mężczyzn {2}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Liczba osób korzystających z obiektów turystycznych, w tym turyści zagraniczni	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba turystów korzystających z wytworzonych/zmodernizowanych produktów turystycznych	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba turystów korzystających z systemu rezerwacji i informacji turystycznej	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO
Liczba osób korzystających z nowych i przebudowanych obiektów turystycznych	osoba	Co 2 lata	Monitoring LRPO

Działanie 5.2

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba projektów z obszaru kultury	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego zapewniających dostęp dla osób niepełno-sprawnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego poddana ochronie	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia obiektów dziedzictwa kulturowego poddana ochronie	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia terenów wykopaliisk archeologicznych poddanych ochronie	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba analiz/ekspertyz dla zapewnienia dalszego funkcjonowania obiektów kultury	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia zaadoptowanych zabytków techniki i architektury	m. ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zakupionego sprzętu wystawienniczego, technicznego, multimedialnego	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zainstalowanych systemów zabezpieczających przed zniszczeniem i kradzieżą	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba dzieł poddanych konserwacji/w przypadku zbiorów liczba zbiorów	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba zrewitalizowanych obiektów na cele kulturowe	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów na cele kulturowe	m ³	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych systemów informacji kulturalnej	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba wybudowanych instytucji kultury	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba przebudowanych instytucji kultury	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba instytucji kultury zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO
Rezultat			
Liczba osób korzystających z informacji tur./ kult.	osoby	Rocznie	Monitoring LRPO

Liczba uczestników imprez kulturalnych	osoby	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego poddane ochronie	osoby	Rocznie	Monitoring LRPO
Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu), w tym: {1} objętych przez kobiety {3} objętych przez mężczyzn {2}	szt.	corocznie	Monitoring LRPO
Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych	szt.	Rocznie	Monitoring LRPO

Działanie 6.1

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba utworzonych miejsc pracy finansowanych ze środków programu (wyłącznie umowy o pracę)	etatomiesiąc	Co 2 lata	IZ
Liczba zakupionych zestawów komputerowych	szt.	Co 2 lata	IZ
Liczba wyposażonych stanowisk pracy	szt.	Co 2 lata	IZ
Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów, wizyt studyjnych	szt.	Co 2 lata	IZ

Działanie 6.2

Wskaźnik	Jednostka	Częstotliwość pomiaru	Źródło danych
Produkt			
Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań, seminariów	szt.	Co 2 lata	IZ
Liczba ocen, ekspertyz, analiz, studiów, opracowań i koncepcji wykonanych przez ewaluatorów zewnętrznych	Szt.	corocznie	IZ
Liczba publikacji na temat LRPO	szt.	corocznie	IZ
Rezultat			
Liczba Beneficjentów uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, seminariach, spotkaniach informacyjnych dot. LRPO	szt.	corocznie	IŻ
Liczba wejść na stronę Internetową dot. LRPO	Wejście na stronę internetową	corocznie	IZ

4. Lista indywidualnych projektów w ramach Priorytetów LRPO

Tabela 15. Projekty indywidualne w ramach LRPO

Lp.	Nazwa projektu / zakres projektu	Orientacyjny koszt całkowity projektu (mln euro)	Przewidywany okres realizacji projektu	Miejsce realizacji	Instytucja odpowiedzialna za realizację
1	2	3	4	5	6
Projekty indywidualne					
Priorytet I					
Projekty podstawowe					
1.	Modernizacja linii kolejowej nr 358 na odcinku Zbąszynek – Czerwieńsk wraz z budową łącznicy kolejowej Pomorsko – Przylep	20 mln euro	2009-2013	Powiat Zielonogórski i Świebodziński	PKP PLK S.A
2.	Modernizacja linii kolejowej nr 203 Tczew-Kostrzyn na odcinku Krzyż – Kostrzyn (od km 297,000 do km 343,453)	8,5 mln euro	2008-2011	Powiat Gorzowski i Powiat Grodzki Gorzów Wlkp.	PKP PLK S.A
3.	Modernizacja linii kolejowej nr 367 Zbąszynek – Gorzów Wlkp.	6,6 mln euro	2007-2013	Powiat Świebodziński, Międzyrzecki, Gorzowski	PKP PLK S.A
4.	Rozbudowa i modernizacja Regionalnego Portu Lotniczego Zielona Góra w Babimoście	9,5 mln euro	2007-2010	Gmina Babimost	-
Priorytet III					
Projekty podstawowe					
1.	Realizacja inwestycji w ramach programu małej retencji wodnej w województwie lubuskim	5,9 mln euro	2007-2013	województwo lubuskie	Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych i Samorządy Gmin
2.	Realizacja inwestycji z zakresu regulacji cieków wodnych i ochrony p.powodziowej	4,7 mln euro	2007-2013	województwo lubuskie	Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

Informacja o dużych projektach

Duże projekty, zgodnie z artykułem 39 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r., to wydatki związane z operacją składającą się z szeregu robót, działań lub usług: - której celem jest ukończenie niepodzielonego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym lub technicznym, - która posiada jasno określone cele, - której całkowity koszt przekracza kwotę 25 mln euro w przypadku środowiska naturalnego oraz 50 mln euro w przypadku innych dziedzin.

W ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 nie przewiduje się finansowania wydatków związanych z realizacją dużych projektów.

5. Propozycje kryteriów wyboru operacji i inwestycji finansowanych w ramach LRPO

Kryteria wyboru projektów – kryteria stosowane podczas oceny formalnej i merytorycznej wniosków/projektów składanych do LRPO 2007-2013.

- **Kryteria stosowane podczas oceny formalnej**

- Kryteria dopuszczające – kryteria, na podstawie których dokonuje się oceny czy dany wniosek spełnia podstawowe warunki obowiązujące podczas procedury konkursowej.
- Kryteria formalne – kryteria, na podstawie których dokonuje się oceny czy dany wniosek i załączniki są zgodne z zasadami obowiązującymi Wnioskodawców, wynikającymi z Uszczegółowienia LRPO 2007-2013 oraz instrukcji dla Wnioskodawców.

- **Kryteria stosowane podczas oceny merytorycznej**

- Wykonalność techniczna (kryterium dopuszczające) – określenie czy zaproponowany przez Wnioskodawcę sposób realizacji projektu gwarantuje jest wykonalność; nie spełnienie tego kryterium decyduje o odrzuceniu wniosku.
- Aspekt techniczny (kryteria techniczne) – kryteria, na podstawie których dokonuje się oceny projektu pod względem wykonalności technicznej, finansowej i instytucjonalnej.
- Aspekt strategiczny (kryteria strategiczne) – kryteria, na podstawie których dokonuje się oceny projektu pod względem zgodności z celami Priorytetu/Działania, w ramach których Wnioskodawca złożył wniosek; kryteria te są specyficzne dla każdego Działania LRPO 2007-2013.
- Aspekt horyzontalny (kryteria horyzontalne) – kryteria, na podstawie których dokonuje się oceny projektu pod względem komplementarności z innymi projektami realizowanymi przez Wnioskodawcę lub dotyczącymi tej samej potrzeby, w szczególności współfinansowanymi z funduszy Unii Europejskiej oraz stopnia zgodności z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej.

Wniosek – jest to wypełniony zgodnie z instrukcją formularz aplikacyjny, składany wraz z załącznikami w odpowiedzi na konkurs.

Projekt – jest to inwestycja/przedsięwzięcie, które jest opisywane we wniosku aplikacyjnym.

Kryteria stosowane podczas oceny formalnej wniosków

Kryterium		Warunek	Ocena	Dodatkowe wyjaśnienia
Dopuszczające	Kwalifikowalność wniosku	Czy wniosek został złożony w odpowiedzi na właściwe ogłoszenie o konkursie?	Tak/Nie	
		Czy projekt jest zgodny z typem projektów określonym w konkursie?	Tak/Nie	
		Czy wniosek został dostarczony do Punktu przyjmowania wniosków wskazanego w ogłoszeniu o naborze wniosków i złożony w wyznaczonym terminie i miejscu (nie później niż w dniu zamknięcia naboru wniosków w ramach danego konkursu)?	Tak/Nie	
		Czy wniosek wraz z załącznikami został złożony w zamkniętym kartonie?	Tak/Nie	
		Czy karton został opisany zgodnie z wytycznymi konkursu (pełna nazwa oraz adres Wnioskodawcy, prawidłowy numer i nazwa Działania/ Poddziałania, tytuł projektu, prawidłowy numer konkursu, z dopiskiem „Nabór wniosków”)?	Tak/Nie	
	Kwalifikowalność wnioskodawcy	Czy Wnioskodawca jest uprawniony do ubiegania się o wsparcie w ramach naboru?	Tak/Nie	
	Kompletność i zgodność wniosku	Czy został zastosowany właściwy formularz wniosku aplikacyjnego?	Tak/Nie	
		Czy wniosek wraz ze wszystkimi załącznikami został dostarczony w wersji papierowej (w 2 egzemplarzach: 1 oryginał + 1 kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem) oraz w wersji elektronicznej (na płycie CD)?	Tak/Nie	
		Czy formularz wniosku został trwale zszyty, spięty, zbindowany w sposób uniemożliwiający jego dekompletację?	Tak/Nie	
		Czy wniosek został wypełniony w języku polskim na obowiązującym formularzu?	Tak/Nie	
		Czy formularz został podpisany na ostatniej stronie wniosku niebieskim tuszem wraz z datą oraz imienną pieczętą przez osoby uprawnione lub upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy?	Tak/Nie	
		Czy każda strona formularza wniosku (1 oryginał + 1 kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem) została ponumerowana?	Tak/Nie	
		Czy każda strona formularza wniosku (oryginał) została zaparafowana niebieskim tuszem przez osoby uprawnione lub upoważnione do reprezentowania Wnioskodawcy?	Tak/Nie	

		Czy każda strona formularza wniosku/kopii została podpisana niebieskim tuszem wraz z datą, imienną pieczętką oraz pieczętką potwierdzającą zgodność kopii z oryginałem, przez osoby uprawnione lub upoważnione do reprezentowania Wnioskodawcy?	Tak/Nie	
		Czy Wnioskodawca wypełnił wszystkie wymagane pola w formularzu wniosku?	Tak/Nie	
		Czy został złożony komplet wymaganych załączników do wniosku (zgodnie z listą załączników zamieszczoną w formularzu wniosku)?	Tak/Nie	
		Czy załączniki zostały ponumerowane kolejno zgodnie z listą zamieszczoną w formularzu wniosku?	Tak/Nie	
		Czy załączniki do wniosku zostały dołączone w kolejności zgodnej z listą zamieszczoną w formularzu wniosku?	Tak/Nie	
		Czy każdy załącznik poprzedza karta informacyjna?	Tak/Nie	
		Czy każda karta informacyjna została odpowiednio opisana (numer i nazwa załącznika, ilość stron lub adnotacja „Nie dotyczy”)?	Tak/Nie	
		Czy załączniki do wniosku o objętości większej niż 1 strona zostały dołączone w zwartej formie (spięte, zszyte lub zbindowane) i mają kolejno ponumerowane strony?	Tak/Nie	
		Czy jest oświadczenie potwierdzające brak podwójnego finansowania projektu ze środków UE w ramach innych programów pomocowych.	Tak/Nie	
		Czy załączone dokumenty są aktualne (np.wypis z KRS, dokumentacja techniczna, pozwolenie na budowę)?	Tak/Nie	
		Czy projekt spełnia kryterium geograficzne, tj. miejscem inwestycji jest województwo lubuskie?	Tak/Nie	
		Czy zaplanowano właściwie okres realizacji projektu zgodnie z zasadą n+3 (obowiązująca do 2010 r.) lub n+2 (obowiązująca po 2010 r.)?	Tak/Nie	
Formalne	Pomoc publiczna	Czy we wniosku został określony właściwy schemat pomocy publicznej	Tak/Nie	
	Ocena oddziaływania na środowisko	Czy decyzja o sporządzeniu raportu z oddziaływania na środowisko została wydana przez właściwy organ?	Tak/Nie/Nd	
		Czy raport z oddziaływania inwestycji na środowisko został sporządzony zgodnie z wydaną decyzją?	Tak/Nie/Nd	
	Natura 2000	Czy projekt jest realizowany na obszarze Natura 2000?	Tak/Nie/Nd	

	Czy projekt został odpowiednio sklasyfikowany?	Tak/Nie/Nd	
Wskaźniki i cele projektu	Czy zastosowano wskaźniki zgodne z zakresem projektu?	Tak/Nie	
	Czy wskaźniki podane we wniosku zostały wybrane z listy standardowych wskaźników monitoringowych odpowiednio do typu projektu w ramach danego Działania/Poddziałania (kody i nazwy oraz jednostki miary)?	Tak/Nie	
	Czy podano wszystkie wartości dla każdego wskaźnika - wartość bazowa, wartości pośrednie (dla projektów realizowanych przez okres dłuższy niż 1 rok kalendarzowy) i wartość docelowa (po zakończeniu realizacji projektu)?	Tak/Nie	
	Czy projekt jest zgodnym z ogólnym celem Działania/Poddziałania?	Tak/Nie	
Budżet	Czy całkowity koszt projektu jest zgodny z zapisami ULRPO	Tak/Nie	
	Czy części finansowe wniosku jest poprawny pod względem rachunkowym (nie zawiera błędów rachunkowych)?	Tak/Nie	
	Czy wszystkie koszty ujęte w budżecie projektu stanowią wydatki kwalifikowalne w ramach danego Działania i typu projektu?	Tak/Nie	
	Czy harmonogram rzeczowo-finansowy został odpowiednio przygotowany?	Tak/Nie	
	Czy źródła finansowania projektu są zgodne z zapisami ULRPO?	Tak/Nie	
Luka finansowa	Czy zapis w projekcie odpowiada zapisom dokumentu źródłowego?	Tak/Nie	
Cross-financing	Czy w ramach projektu zakłada się wydatki w ramach cross-financingu?	Tak/Nie	
	Czy wydatki w ramach cross-financingu zostały prawidłowo oszacowane i są zgodne z zapisami ULRPO?	Tak/Nie/Nd	
Trwałość projektu	Czy zapewniono trwałości projektu?	Tak/Nie	
Promocja projektu	Czy zapewniono promocję projektu?	Tak/Nie	
Polityki horyzontalne	Czy projekt jest zgodny z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej?	Tak/Nie	
Prawo zamówień publicznych	Czy projekt jest zgodny z prawem zamówień publicznych?	Tak/Nie	

Kryteria stosowane podczas oceny merytorycznej wniosków

Kryteria stosowane podczas oceny merytorycznej projektów														
Wykonalność techniczna	Tak/Nie	(czy projekt jest wykonalny technicznie?)	(jest to kryterium dpuszczające)		Waga kryterium w ramach poszczególnych Priorytetów									
					I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
Aspekt techniczny										39	45	42	42	42
Koszty - zasadność i adekwatność	0-5	(0 - wysokość i zasadność kosztów kwalifikowanych projektu nie wynikają z zakresu projektu, 5 - wysokość i zasadność wszystkich kosztów kwalifikowanych projektu są odpowiednio przewidziane)	(na podstawie budżetu, harmonogramu oraz rzeczowego zakresu inwestycji)	Zadaniem eksperta jest ocena, czy koszty podane przez wnioskodawcę są realne w stosunku do zamierzonych działań, czy wydatki poniesione w takiej wysokości i zgodnie z harmonogramem przedstawionym przez wnioskodawcę są spójne z zakresem rzeczowym inwestycji, czy podane koszty są cenami rynkowymi?	3	3	3	3	3	15	15	15	15	15
Efektywność projektu	0-5	(0 - wskaźniki efektywności projektu nie uzasadniają potrzeby jego realizacji, 5 - wszystkie wskaźniki efektywności projektu przemawiają za potrzebą jego realizacji)	(na podstawie wybranych wskaźników finansowych i ekonomicznych specyficznych dla danego rodzaju przedsięwzięcia zawartych w SW)	Czy wskaźniki efektywności projektu uzasadniają potrzebę jego realizacji? (np. wskaźnik koszty / korzyści, ERR)	3	3	3	3	3	15	15	15	15	15

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Prawidłowość przeprowadzenia analiz	0-3	(0 - przeprowadzone analizy i prognozy są nieodpowiednio przygotowane - błędne założenia, zła metodologia; 3 - przeprowadzone analizy i prognozy są wykonane zgodnie z obowiązującymi zasadami)	(na podstawie SW/BP - analizy i prognozy)	Czy analizy i prognozy wykonane na potrzeby realizacji inwestycji zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi zasadami, czy są wykonane rzetelnie?	2	2	2	2	2	6	6	6	6	6
Zdolność instytucjonalna	0-3	(0 - istnieją znaczne ograniczenia mogące uniemożliwić właściwą realizację projektu, 3 - projekt bez przeszkód może być zrealizowany)	(na podstawie analizy przedstawionej w SW/BP - np. formalno-prawne uwarunkowania, status wnioskodawcy, trwałość projektu, zagrożenia realizacji projektu wraz z uzasadnieniem)	Czy podmiot realizujący projekt jest do tego odpowiednio przygotowanym czy posiada odpowiednie zabezpieczenie rzeczowe, finansowe i kadrowe, czy ze względu na status prawny, sytuację wnioskodawcy oraz czynniki zewnętrzne istnieje zagrożenie realizacji projektu?	1	3	2	2	2	3	9	6	6	6
Aspekt strategiczny										65	75	75	65	75
Adekwatność zaproponowanych rozwiązań w stosunku do potrzeb	0-5	(0 - zaproponowane rozwiązanie w minimalnym stopniu odpowiada potrzebom, 5 - zaproponowane rozwiązanie w wystarczającym stopniu rozwiązuje problem i odpowiada w pełni potrzebom)	(na podstawie zgodności inwestycji z dokumentami planistycznymi oraz analizy potrzeb przedstawionej w SW/BP)	Czy zakres inwestycji w rzeczywistości wynika z potrzeb i czy zaspokaja je w wystarczającym zakresie?	3	3	3	3	3	15	15	15	15	15

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Ekonomiczny wpływ na rozwój regionu	0-10	(0 - projekt ma znikomy ekonomiczny wpływ na otoczenie, 10 - projekt o bardzo dużym ekonomicznym wpływie na rozwój regionu)	(na podstawie potencjalnego oddziaływania inwestycji na gospodarkę w regionie - na skalę regionalną/lokalną, w związku z podniesieniem standardu oferowanych usług, tworzonymi miejscami pracy; oddziaływaniem na sytuację podmiotów gospodarczych)	Czy zakres inwestycji przyczyni się bezpośrednio do wzrostu konkurencyjności regionu/podmiotu realizującego projekt?											
					2	3	3	2	3	20	30	30	20	30	
Cel projektu (zgodność z kryteriami specyficznymi)	0-10	(0 - projekt nie spełnia kryteriów specyficznych dla danego typu projektów, 10 - zakres rzeczowy oraz wskaźniki realizacji inwestycji odzwierciedlają jego zgodność z celem Działania)	(dodatkowe kryteria dla poszczególnych typów projektu)	Czy realizacja projektu faktycznie jest zgodna z celami Działania, w ramach którego ma być współfinansowana, w jakim stopniu wpłynie na osiągnięcie zakładanych wskaźników realizacji Działania?											
					3	3	3	3	3	30	30	30	30	30	
Aspekt horyzontalny										19	19	19	19	19	

Komplementarność	0-3	(0 - brak komplementarności, 3 - komplementarność z projektami realizowanymi, zrealizowanymi w ciągu ostatnich 2 lat i planowanymi do realizacji w ciągu najbliższych 3 lat)	(na podstawie wniosku aplikacyjnego i SW)	Czy projekt jest powiązany (dotyczy tego samego obszaru, tych samych odbiorców, jest elementem szerszego projektu) z innymi projektami realizowanymi, zrealizowanymi w ciągu ostatnich 2 lat lub planowanymi do realizacji w ciągu najbliższych 3 lat przez wnioskodawcę lub inny podmiot przy zachowaniu ścisłego związku pomiędzy projektami, w szczególności w ramach: PO KL, PROW, EWT, PO IS, PO IG? w szczególności: dla programów wdrażanych na obszarze województwa lubuskiego: na przykład dla PO KL w ramach Działań 1.3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego, 2.1, 2.2, 2.3., 2.4, 2.5 - Priorytet 2. Stymulowanie....., 4.1, 4.2, 4.3 - Priorytet 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej,	3	3	3	3	3	9	9	9	9	9
------------------	-----	--	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Wpływ na realizację polityk horyzontalnych	0-5	(0 - projekt w sposób neutralny odnosi się do realizacji polityk horyzontalnych, 5 - projekt w ogromnym stopniu realizuje polityki horyzontalne)	(projekt powinien realizować tę politykę, która jest dominująca w ramach konkretnego Priorytetu/Działania - polityka równości szans, społeczeństwa informacyjnego, ochrony środowiska, zatrudnienia, rozwoju obszarów wiejskich, zasada zrównoważonego rozwoju)	Czy projekt jest neutralny bądź pozytywny pod względem realizacji polityk horyzontalnych oraz w jakim stopniu projekt realizuje polityki horyzontalne? polityka równości szans (Priorytet 1., 2., 4.), społeczeństwo informacyjne (Priorytet 1.), ochronę środowiska naturalnego (Priorytet 3., 1.), politykę zatrudnienia (Priorytet 2., 4., 5.), rozwój obszarów wiejskich (Priorytet 1., 2., 4.), zrównoważony rozwój (Priorytet 1., 2., 3., 4., 5.))	2	2	2	2	2	10	10	10	10	10
--	-----	--	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Kryteria specyficzne dla poszczególnych Priorytetów LRPO - określające realizację celów strategicznych LRPO 2007-2013

Cel projektu (zgodność z kryteriami specyficznymi):	0-10	(0 - projekt nie spełnia kryteriów specyficznych dla danego typu projektów)	(dodatkowe kryteria dla poszczególnych typów projektu)
Priorytet 1. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjności regionu			
Działanie 1.1 Poprawa stanu infrastruktury transportowej w regionie.	0-10		
Stopień realizacji "Strategii Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego do roku 2015"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami i celami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Spójność z układem komunikacyjnym regionu oraz siecią TEN-T	0-4	(0 - projekt nie jest w ogóle spójny z układem komunikacyjnym regionu oraz siecią TEN-T, 4 - projekt w pełni wpisuje się w układ komunikacyjny regionu oraz sieć TEN-T)	
Podniesienie jakości infrastruktury transportowej	0-4	(0 - projekt ma znikomy wpływ na podniesienie jakości infrastruktury transportowej, 4 - projekt ma olbrzymi wpływ na podniesienie jakości infrastruktury transportowej)	(wpływ projektu na: na zwiększenie płynności i przepustowości ruchu, zwiększenie prędkości jazdy, oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych, obniżenie kosztów eksploatacyjnych, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, zmniejszenie kongestii)
Działanie 1.2 Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza.	0-10		
I Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje			
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, na którym realizowany jest projekt	0-7	(0 - projekt nie ma wpływu na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, 7 - projekt ma bardzo duży wpływ na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru)	(liczba MŚP zainteresowanych funkcjonowaniem na uzbrojonych - w wyniku realizacji projektu - terenach, na podstawie listów intencyjnych, wartość potencjalnych inwestycji, planowana liczba nowych miejsc pracy, dodatkowe udogodnienia dla potencjalnych inwestorów)

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru, na którym realizowany jest projekt	0-3	(0 - realizacja projektu nie wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru, 3 - projekt ma bardzo duży wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru)	(wpływ projektu na: zmniejszenie bezrobocia, podwyższenie poziomu wykształcenia i zwiększenie kwalifikacji mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie dochodów jst itp.)
II Promocja gospodarcza regionu			
Promocja gospodarcza	0-10	(0 -projekt nie przyczyni się do wzrostu zainteresowania potencjałem gospodarczym regionu, 10 - projekt znacznie przyczyni się do wzrostu zainteresowania potencjałem gospodarczym regionu)	(wpływ projektu na ofertę promocyjną regionu/przedsiębiorcy, jakość oferty promocyjnej, krąg odbiorców)
Działanie 1.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego.			
Stopień realizacji "Strategii Informatyzacji Województwa Lubuskiego"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami i celami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Zwiększenie dostępu do Internetu na oszarach wiejskich	0-5	(0 - realizacja projektu nie zapewni dostępu do Internetu na obszarach wiejskich, 5 - projekt ma bardzo duży wpływ na zwiększenie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich)	(na podstawie danych zawartych we wniosku, dotyczących obszaru realizacji projektu oraz zasięgu jego oddziaływania)
Rozwój elektronicznych usług dla ludności	0-3	(0 - realizacja projektu nie spowoduje rozwoju elektronicznych usług dla ludności, 3 - realizacja projektu umożliwi znaczny rozwój elektronicznych usług dla ludności)	(na podstawie informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie, tj.: opis i uzasadnienia projektu, wskaźniki rezultatu itp.)
Priorytet 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.			
Działanie 4.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia			
Stopień realizacji "Narodowej Strategii Rozwoju Ochrony zdrowia na lata 2007-2013"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2- projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Wpływ na podniesienie standardów i liczbę usług specjalistycznych	0-4	(0 - projekt ma znikomy wpływ na zwiększenie dostępności do usług specjalistycznych, 4 - projekt ma znaczny wpływ na dostępność do usług specjalistycznych)	(zwiększenie dostępu do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych)

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Wpływ na zwiększenie dostępności i podniesienie jakości świadczonych usług	0-4	(0 - projekt ma znikomy wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług, 4 - projekt ma znaczny wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług)	(poprawa poziomu jakości świadczeń zdrowotnych wyrażona we wskaźnikach dotyczących ilości pacjentów, rodzajów świadczonych usług, czasu oczekiwania na usługę medyczną, gotowość do udzielania świadczeń w sytuacjach nagłych, klęsk żywiołowych, konkurencyjność w świadczeniu usług medycznych, zwiększenie ilości badań specjalistycznych)
Działanie 4.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury edukacyjnej	0-10		
Stopień realizacji "Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 r.	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2- projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Stopień spójności z aktualną sytuacją społeczno-gospodarczą w regionie	0-4	(0-projekt nie odpowiada/nie porusza problemu dostosowania potencjału kadrowego do gospodarki, 4- projekt w pełni odpowiada aktualnej sytuacji na rynku pracy i trendom gospodarczym)	(tworzenie kierunków nauczania odpowiadających zapotrzebowaniu gospodarczemu, tworzenie i modernizowanie pracowni warsztatowych, badawczych...)
Wpływ na zwiększenie dostępności do świadczonych usług, szczególnie na obszarach wiejskich	0-2	(0 - projekt ma znikomy wpływ na zwiększenie dostępności do świadczonych usług, 2 - projekt ma znaczny wpływ na dostępność do świadczonych usług)	(ułatwienie dostępu do szkolnictwa mieszkańcom obszarów wiejskich, ułatwienia komunikacyjne dla uczniów, dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych)
Wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług	0-2	(0- projekt ma znikomy wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług, 2 - projekt ma znaczny wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług)	(wykorzystanie nowoczesnych technologii , np. informatycznych do zwiększenia dostępu uczniów do źródeł informacji, podniesienie standardów nauczania poprzez zapewnienie lepszych warunków infrastrukturalnych)
Działanie 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich	0-10		
Zgodność z Lokalnym Programem Rewitalizacji	tak/nie		
Przewyciężenie negatywnych zjawisk lub procesów, zachodzących na obszarze rewitalizowanym	0-6	(0 - projekt nie wpływa w żaden sposób na poprawę niekorzystnych zjawisk i procesów zachodzących na obszarze zdegradowanym, 6 - projekt o bardzo istotnym wpływie na poprawę niekorzystnych zjawisk i procesów zachodzących na obszarze zdegradowanym)	(pozytywny wpływ na takie zjawiska i procesy, jak: wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia, wysoka stopa długotrwałego bezrobocia, niekorzystne trendy demograficzne, niski poziom wykształcenia oraz brak odpowiednich kwalifikacji, wysoki poziom przestępczości i wykroczeń, wysoki stopień degradacji środowiska, niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej itp.)

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Poziom kompleksowości projektu	0-4	(0 - projekt nie jest kompleksowy, 4 - wysoki poziom kompleksowości)	(realizacja projektu przez więcej niż jednego Beneficjenta lub poprzez partnerstwo publiczno - prywatne, kompleksowe rozwiązanie problemu, powierzchnia rewitalizowanego obszaru)
Priorytet 5. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej			
Działanie 5.1 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej	0-10		
Stopień realizacji "Lubuskiej Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Czy projekt tworzy kompleksowy produkt turystyczny?	0-5	(0-projekt nie tworzy produktu turystycznego, 5-realizacja projektu przyczyni się do powstania kompleksowej oferty turystycznej)	(tworzenie kompleksowej oferty turystycznej, regionalnego produktu turystycznego, promocja walorów turystycznych regionu)
Wpływ na zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług	0-3	(0-projekt nie ma wpływu na jakość i dostępność do usług turystycznych, 3-projekt zwiększa dostępność i jakość usług turystycznych)	(zwiększenie dostępności obszarów turystycznych, dóbr kultury dla turystów i mieszkańców regionu, dostęp młodzieży do infrastruktury rekreacyjnej, rozbudowa bazy noclegowej, dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych)
Stopień realizacji "Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Wpływ na zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług	0-5	(0 - projekt ma znikomy wpływ na zwiększenie dostępności do świadczonych usług, 5 - projekt ma znaczny wpływ na dostępność do świadczonych usług)	(zwiększenie dostępności instytucji kultury, dóbr kultury dla turystów i mieszkańców regionu, dostęp młodzieży do infrastruktury, dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych)
Wpływ na potencjał turystyczny regionu	0-3	(0 - projekt ma znikomy wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług, 3 - projekt ma znaczny wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług)	(zwiększenie wartości obiektów historycznych przez poddanie renowacji, konserwacji itp., wzrost atrakcyjności oferty)
Działanie 5.2 Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury turystycznej i kulturowej	0-10		
Stopień realizacji "Lubuskiej Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2006-2013"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	

wersja robocza z dnia 07.01.2008 r.

Czy projekt tworzy kompleksowy produkt turystyczny?	0-5	(0-projekt nie tworzy produktu turystycznego, 5-realizacja projektu przyczyni się do powstania kompleksowej oferty turystycznej)	(tworzenie kompleksowej oferty turystycznej, lokalnego produktu turystycznego, promocja lokalnych walorów turystycznych)
Wpływ na zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług	0-3	(0-projekt nie ma wpływu na jakość i dostępność do usług turystycznych, 3-projekt zwiększa dostępność i jakość usług turystycznych)	(zwiększenie dostępności obszarów turystycznych, dóbr kultury dla turystów i mieszkańców regionu, dostęp młodzieży do infrastruktury rekreacyjnej, rozbudowa bazy noclegowej, dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych)
Stopień realizacji "Strategii Rozwoju Kultury Województwa Lubuskiego"	0-2	(0 - projekt niezgodny z założeniami Strategii, 2 - projekt w pełni realizuje założenia i cele Strategii)	
Wpływ na zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług	0-5	(0 - projekt ma znikomy wpływ na zwiększenie dostępności do świadczonych usług, 5 - projekt ma znaczny wpływ na dostępność do świadczonych usług)	(zwiększenie dostępności instytucji kultury, dóbr kultury dla turystów i mieszkańców, dostęp młodzieży do infrastruktury, dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych)
Wpływ na potencjał turystyczny regionu	0-3	(0 - projekt ma znikomy wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług, 3 - projekt ma znaczny wpływ na podniesienie jakości świadczonych usług)	(zwiększenie wartości obiektów historycznych przez poddanie renowacji, konserwacji itp., wzrost atrakcyjności oferty)

6. Wydatki kwalifikowalne i niekwalifikowalne w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013⁸⁴

- ***Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu I

- odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,
- koszty prowizji, pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, ponoszone w ramach wdrażania projektu,
- kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej) oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- podatek VAT, który może zostać w całości lub częściowo odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- nabycie aktywów, które były współfinansowane ze środków krajowych lub wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających datę ich nabycia,
- zakup środka trwałego służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego, służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego,
- pokrycie kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności: podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych,
- opłata notarialna związana z wydatkiem na nabycie nieruchomości,
- opłaty administracyjne związane z uzyskaniem pozwoleń lub zezwoleń niezbędnych do realizacji projektu,
- wydatki na nabycie usług polegających na wykonaniu czynności w ramach obsługi księgowej oraz monitorowania,
- wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu.
- koszt podłączenia indywidualnych użytkowników do Internetu,
- koszt dzierżawy łącz (za wyjątkiem zakupu łącz dostępowych z operatorami dla sieci szkieletowej w przypadku, gdy są faktycznie ponoszone przez Beneficjenta),
- opłaty za usługi dodatkowe, tj.: prowadzenie serwisu www, kont poczty elektronicznej, serwerów, rejestracja i utrzymanie domen,
- koszty porad prawnych,
- koszty doradztwa udzielonego przez ekspertów finansowych lub technicznych,
- koszty obsługi finansowych instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu I

- koszt podatku VAT, tylko w przypadku, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta⁸⁵,

⁸⁴ Wykaz wydatków sporządzony został na podstawie Wytycznych Instytucji Zarządzającej LRPO w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach LRPO na lata 2007-2013.

⁸⁵ Jeśli podatek VAT może być częściowo odzyskany, to kwalifikowalna jest ta część podatku VAT, która nie może być odzyskana.

- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji projektu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,
- koszty związane z otwarciem i prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),
- koszty audytu projektu, jeśli audyt jest wymagany postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 1.1

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - przygotowanie projektu, dotyczącego infrastruktury drogowej (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne i archeologiczne)⁸⁶,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej⁸⁷, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - prace projektantów, architektów,
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (grunt) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)⁸⁸,
 - opłata za wyłączenie gruntu z produkcji rolnej lub leśnej w takim zakresie, w jakim wyłączenie jest niezbędne dla realizacji projektu,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych, badania związane z urbanistyką, krajobrazem, architekturą lub budownictwem, jeśli to niezbędne,
- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
 - prace rozbiórkowe,
 - prace ziemne,
 - prace budowlano-montażowe,
 - prace instalacyjne, w tym wydatek na instalację nabytego (zakup lub leasing) w ramach projektu środka trwałego,
 - prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnienia i zieleni drogowej,

⁸⁶ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

⁸⁷ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie dokumentacji projektowej za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

⁸⁸ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

- modernizacja infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (w tym: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji satelitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych, melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia, torów kolejowych, tramwajowych i przejazdów kolejowych),
- opłata z tytułu zajęcia pasa drogowego, jeśli opłaty są należne podmiotowi innemu niż Beneficjent,
- odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót w przypadku, gdy obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi wynika z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
- uzyskanie prawa dostępu do terenu budowy, jeśli nie jest możliwy dostęp do terenu budowy z drogi publicznej,
- zakup taboru transportu miejskiego (autobus⁸⁹, tramwaj), dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych⁹⁰.
- zakup środka trwałego, który będzie służył do realizacji projektu oraz zostanie włączony do rejestru środków trwałych Beneficjenta⁹¹,
- koszty leasingu, w przypadku gdy projekt przewiduje nabycie praw do korzystania z aktywów w takiej formie, obejmujące: wydatek na zapłatę rat leasingowych ponoszonych przez leasingobiorcę (spłata części raty leasingowej odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa),

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 1.2

Projekty związane z kompleksowym uzbrojeniem terenów przeznaczonych pod inwestycje

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - analizy, ekspertyzy, niezbędne do realizacji projektu⁹²,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej⁹³, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - prace studyjno-koncepcyjne (np. prace projektantów lub architektów) w ramach tworzenia terenów inwestycyjnych o powierzchni poniżej 40 ha,
 - zakup niezabudowanych nieruchomości, nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)⁹⁴,

⁸⁹ Tylko zakup autobusów zasilanych sprężonym gazem ziemnym, biopaliwami lub o napędzie hybrydowym.

⁹⁰ Przekazanie środków z EFRR jednostkom samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na zakup taboru nie będzie stanowiło pomocy publicznej, jeśli samorząd nie wykonuje przewozów bezpośrednio (np. w formie zakładu budżetowego). Udostępnienie przez samorząd zakupionego taboru przewoźnikowi będzie podlegać ocenie pod kątem występowania pomocy publicznej

⁹¹ W przypadku zakupu używanego sprzętu lub wyposażenia, różnica pomiędzy jego ceną nabycia a wartością rynkową ustaloną przez niezależnego rzeczoznawcę stanowić będzie wydatek niekwalifikowalny.

⁹² Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

⁹³ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie dokumentacji projektowej za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

⁹⁴ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

- opłata za wyłączenie gruntu z produkcji rolnej lub leśnej w takim zakresie, w jakim wyłączenie jest niezbędne dla realizacji projektu,
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,
- prace inwestycyjne związane uzbrojenie terenu:
 - prace geodezyjne,
 - prace ziemne,
 - prace rozbiórkowe,
 - roboty budowlane,
 - prace instalacyjne,
 - budowa podstawowej infrastruktury technicznej (w tym: kanalizacja, sieć wodociągowa, sieć gazowa, instalacje elektryczne, drogi wewnętrzne),

Projekty z zakresu promocji gospodarczej regionu (na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej)

- koszty udziału w krajowych lub międzynarodowych imprezach lub wydarzeniach o charakterze gospodarczym:
 - opłata za najem powierzchni wystawienniczej,
 - opłata za zabudowę stoiska,
 - koszt transportu eksponatów (wraz z ubezpieczeniem oraz odprawą celną) w związku z udziałem w imprezach gospodarczych,
 - opłata rejestracyjna dla Wystawców, obejmująca: koszty reklamy i promocji imprezy w mediach, koszt udziału przedstawiciela Wystawcy w imprezie towarzyszącej targom lub wystawie, wydanie i wpis do katalogu targów lub wystawy, koszty przygotowania identyfikatorów oraz karnetu parkingowego,
 - koszty podróży służbowej pracowników Beneficjenta (na obszarze kraju lub poza jego granicami) w związku z udziałem w imprezach lub wydarzeniach o charakterze gospodarczym (diety, koszty przejazdów i dojazdów, koszty noclegów, inne udokumentowane wydatki, określone przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb), rozliczane zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
 - koszty przygotowania i druku materiałów promocyjnych dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych w związku z udziałem w imprezach o charakterze gospodarczym (do 30% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu),
 - koszty tłumaczenia,
- koszty organizacji imprez lub wydarzeń o charakterze gospodarczym:
 - koszt wynajęcia sali lub pomieszczeń w związku z organizacją imprezy lub wydarzenia,
 - koszt obsługi technicznej (np. wynajęcie aparatury do tłumaczenia symultanicznego, nagłośnienie, oprawa multimedialna),
 - koszty tłumaczenia,
 - koszt przygotowania i publikacji ogłoszenia w mediach,
 - koszty przygotowania, druku oraz dystrybucji materiałów informacyjnych i promocyjnych dla uczestników imprezy (do 30% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu),
 - koszty zakwaterowania i wyżywienia uczestników imprezy,

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 1.3

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - prace studialne (w tym: analizy, ekspertyzy), niezbędne do realizacji projektu⁹⁵,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej⁹⁶, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - prace projektantów, architektów,
 - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)⁹⁷,
 - zakup zabudowanych nieruchomości⁹⁸, jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie pomiędzy zakupem i celami realizacji projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym koszt zakupu nieruchomości nie może przekroczyć jej wartości rynkowej, a wartość nieruchomości musi zostać potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)⁹⁹,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,

- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - prace konstrukcyjne, w tym: ziemne, naziemne, napowietrzne w zależności od wykorzystywanej technologii,
 - roboty budowlano-montażowe,
 - prace instalacyjne, w tym wydatek na instalację nabytego w ramach projektu (zakup lub leasing) środka trwałego,
 - budowa, rozbudowa lub przebudowa pomieszczeń niezbędnych dla realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery),
 - zakup środka trwałego, który będzie służył do realizacji projektu oraz zostanie włączony do rejestru środków trwałych Beneficjenta¹⁰⁰,
 - zakup sprzętu (oprócz zakupu zestawów komputerowych), oprogramowania i wyposażenia (oraz jego konfiguracja), stanowiącego integralną część projektu (tylko w ramach przedsięwzięć związanych z infrastrukturą społeczeństwa informacyjnego)¹⁰¹,

⁹⁵ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

⁹⁶ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie dokumentacji projektowej za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

⁹⁷ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

⁹⁸ W przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojącego na niej budynku, koszt samego budynku nie jest kosztem kwalifikowalnym, natomiast koszt jego wyburzenia stanowi koszt kwalifikowalny.

⁹⁹ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

¹⁰⁰ W przypadku zakupu używanego sprzętu lub wyposażenia, różnica pomiędzy jego ceną nabycia a wartością rynkową ustaloną przez niezależnego rzeczoznawcę stanowić będzie wydatek niekwalifikowalny.

- koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych, np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu itp.,
- wydatki objęte mechanizmem finansowania krzyżowego ponoszone na zadania związane z wdrożeniem infrastruktury społeczeństwa informacyjnego powstałej w wyniku realizacji projektu infrastrukturalnego, którego Beneficjentem będą: jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych (inne niż JST), posiadające osobowość prawną (łączna kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych ponoszonych w ramach projektu).
- ***Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu II

- wydatek na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu;
- wydatek na przygotowanie biznes planu.
- opłaty administracyjne związane z uzyskaniem pozwoleń lub zezwoleń niezbędnych do realizacji projektu;
- wydatki na zakup środków trwałych, które były współfinansowane z publicznych środków krajowych lub wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez Beneficjenta (dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie sprzedawcy);
- w przypadku Beneficjenta pomocy prowadzącego działalność w sektorze transportu – wydatki na zakup środków transportu (jeżeli projekt dotyczy tej działalności);
- wydatki związane z bieżącą naprawą i konserwacją zakupionych środków trwałych;
- amortyzacja środków trwałych;
- koszty związane z nabyciem nieruchomości zabudowanej lub niezabudowanej (opłaty notarialne, wynagrodzenie rzeczoznawcy, sporządzenie map np.);
- koszty związane z umową leasingu (podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe);
- w przypadku leasingu zwrotnego – wydatek związany z ponownym nabyciem przedmiotu leasingu przez leasingobiorcę;
- wydatki na nabycie usług w zakresie zarządzania realizowanym projektem w tym: obsługa księgową, zarządzanie projektem;
- koszty prowizji pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach realizacji projektu;
- koszty kar i grzywien, procesów sądowych, realizacji ewentualnych postanowień wydanych przez sąd (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych, poniesionych po uprzedniej akceptacji Instytucji Zarządzającej);
- odsetki od zadłużenia oraz inne koszty kredytu;
- wydatki na tworzenie nowych miejsc pracy w związku z realizacją projektu;

¹⁰¹ Wydatek na zakup środka trwałego (cena nabycia), który będzie na stałe zainstalowany w projekcie jest kosztem kwalifikowalnym pod warunkiem, że środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania jego zakupu przez Beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie sprzedawcy.

- wydatki na promocję projektu;
- koszty ogólne związane z bieżącą działalnością (np. czynsz, materiały biurowe).

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu II

- Podatek VAT zapłacony w związku z dokonaniem wydatku kwalifikowalnego jest kwalifikowany tylko wówczas, gdy został ostatecznie poniesiony i w myśl przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) nie może zostać odzyskany;

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.1 oraz dla Działania 2.2

- wydatek na zakup usług doradczych od podmiotów zewnętrznych przewidzianych jako koszt kwalifikowalny w ramach Działania 2.3.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.1 oraz dla Działania 2.2

- prace przygotowawcze, w tym:
 - przygotowanie projektu (prace studialne, badania i ekspertyzy, o ile są konieczne);
 - przygotowanie dokumentacji projektowej (projekt budowlany, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna);
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (gruntu) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)¹⁰²,
 - koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;
- wydatki inwestycyjne:
 - cena nabycia bądź koszt wytworzenia środków trwałych (nowych i używanych), które w całym okresie od ich zakupu/wytworzenia do zakończenia realizacji projektu będą służyły wyłącznie do realizacji projektu oraz będą włączone do rejestru środków trwałych Beneficjenta (w tym: budowle i budynki; maszyny i urządzenia; narzędzia; przyrządy i aparatura; wyposażenie techniczne dla prac biurowych; infrastruktura techniczna związana z nową inwestycją, w szczególności: droga wewnętrzna, przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe lub telekomunikacyjne);
 - koszty robót i materiałów budowlanych związane z budową, przebudową lub remontem obiektów budowlanych, budowli i lokali (w tym prace rozbiórkowe

¹⁰² Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

- ziemne, budowlano-montażowe, instalacyjne, wykończeniowe, przebudowa infrastruktury kolidującej z inwestycją, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia);
- koszty adaptacji i modernizacji pomieszczeń do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności;
 - zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii (prawa patentowe, licencje, know-how, nieopatentowana wiedza techniczna), spełniających wszystkie poniższe warunki:
 - ✓ będą wykorzystywane wyłącznie w ramach przedsiębiorstwa, które otrzymało pomoc,
 - ✓ będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
 - ✓ będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych,
 - ✓ będą stanowić aktywa Beneficjenta pomocy przez co najmniej trzy lata,
 - wydatek leasingobiorcy poniesiony na spłatę części raty leasingowej, odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa,
 - ✓ jeśli przedmiotem umowy leasingu jest leasing ruchomych środków trwałych, umowa powinna zawierać zobowiązanie do przeniesienia własności tych środków na Beneficjenta pomocy po zakończeniu trwania umowy,
 - koszty szkoleń w ramach cross-financingu, w tym wydatki na: kadre szkoleniową, podróże kadry szkoleniowej i osób szkolonych, wydatki na materiały i dostawy, amortyzacja narzędzi i wyposażenia wyłącznie w zakresie, w jakim są one wykorzystywane do realizacji szkolenia, doradztwo w zakresie, w jakim dotyczy realizowanego szkolenia, wynagrodzenia osób szkolonych (obliczone za czas ich faktycznego uczestnictwa w szkoleniu, do wysokości kwot pozostałych wydatków kwalifikowalnych związanych ze szkoleniem);

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.3

- wydatki poniesione na prace przygotowawcze w ramach projektu inwestycyjnego (w tym: na opracowanie dokumentacji technicznej niezbędnej do przygotowania dokumentacji projektowej w ramach Działania 2.1 oraz Działania 2.2);
- wydatki na usługi doradztwa stałego lub okresowego, związanego z bieżącą działalnością operacyjną przedsiębiorstwa, takiego jak: doradztwo podatkowe, usługi prawne lub reklamowe;
- wydatki na zakup lub wytworzenie środków trwałych;
- leasing;
- wydatki na środki transportu;
- nabycie nieruchomości zabudowanej lub niezabudowanej;
- zakup robót i materiałów budowlanych;
- koszty szkoleń.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.3

- wydatki na sfinansowanie specjalistycznych usług doradczych, zakupionych od podmiotów zewnętrznych;
- koszty udziału w krajowych i międzynarodowych targach i misjach gospodarczych:
 - koszty wynajęcia powierzchni wystawienniczej, zabudowy stoiska, wstępu na teren targów lub wystaw;
 - transport eksponatów (wraz z ubezpieczeniem i odprawą celną) w związku z udziałem w targach i wystawach;

- spedycja eksponatów w związku z udziałem w targach i wystawach;
- wpis do katalogu targowego i opłata rejestracyjna;
- przygotowanie i druk materiałów informacyjnych i promocyjnych w związku z udziałem w imprezie;
- koszty transportu i zakwaterowania przedstawicieli przedsiębiorców uczestniczących w imprezach;

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.4

- koszty szkoleń.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.4

- prace przygotowawcze, w tym:
 - przygotowanie projektu (prace studialne, badania i ekspertyzy, o ile są konieczne);
 - przygotowanie dokumentacji projektowej (projekt budowlany, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna);
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (gruntu) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)¹⁰³,
 - koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;
- wydatki inwestycyjne:
 - cena nabycia bądź koszt wytworzenia środków trwałych (nowych i używanych), które w całym okresie od ich zakupu/wytworzenia do zakończenia realizacji projektu będą służyły wyłącznie do realizacji projektu oraz będą włączone do rejestru środków trwałych Beneficjenta (w tym: budowle i budynki; maszyny i urządzenia; narzędzia; przyrządy i aparatura; wyposażenie techniczne dla prac biurowych; infrastruktura techniczna związana z nową inwestycją, w szczególności: droga wewnętrzna, przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe lub telekomunikacyjne);
 - koszty robót i materiałów budowlanych związane z budową, przebudową lub remontem obiektów budowlanych, budowli i lokali (w tym prace rozbiórkowe ziemne, budowlano-montażowe, instalacyjne, wykończeniowe, przebudowa infrastruktury kolidującej z inwestycją, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia);
 - koszty adaptacji i modernizacji pomieszczeń do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności;

¹⁰³ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

- zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii (prawa patentowe, licencje, know-how, nieopatentowana wiedza techniczna), spełniających wszystkie poniższe warunki:
 - ✓ będą wykorzystywane wyłącznie w ramach przedsiębiorstwa, które otrzymało pomoc,
 - ✓ będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
 - ✓ będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych,
 - ✓ będą stanowić aktywa Beneficjenta pomocy przez co najmniej trzy lata;
- Wydatek leasingobiorcy poniesiony na spłatę części raty leasingowej, odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa,
 - ✓ jeśli przedmiotem umowy leasingu jest leasing ruchomych środków trwałych, umowa powinna zawierać zobowiązanie do przeniesienia własności tych środków na Beneficjenta pomocy po zakończeniu trwania umowy.

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.5

- koszty szkoleń.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 2.5

- prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (prace studialne, badania i ekspertyzy, o ile są konieczne);
- przygotowanie dokumentacji projektowej (projekt budowlany, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna);
- zakup nieruchomości niezabudowanej (gruntu) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)¹⁰⁴,
- koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;

- wydatki inwestycyjne:

- cena nabycia bądź koszt wytworzenia środków trwałych (nowych i używanych), które w całym okresie od ich zakupu/wytworzenia do zakończenia realizacji projektu będą służyły wyłącznie do realizacji projektu oraz będą włączone do rejestru środków trwałych Beneficjenta (w tym: budowle i budynki; maszyny i urządzenia; narzędzia; przyrządy i aparatura; wyposażenie techniczne dla prac biurowych; infrastruktura techniczna związana z nową inwestycją, w szczególności: droga wewnętrzna,

¹⁰⁴ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

- przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe lub telekomunikacyjne);
- koszty robót i materiałów budowlanych związane z budową, przebudową lub remontem obiektów budowlanych, budowli i lokali (w tym prace rozbiórkowe ziemne, budowlano-montażowe, instalacyjne, wykończeniowe, przebudowa infrastruktury kolidującej z inwestycją, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia);
 - koszty adaptacji i modernizacji pomieszczeń do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności;
 - zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii (prawa patentowe, licencje, know-how, nieopatentowana wiedza techniczna), spełniających wszystkie poniższe warunki:
 - ✓ będą wykorzystywane wyłącznie w ramach przedsiębiorstwa, które otrzymało pomoc,
 - ✓ będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
 - ✓ będą nabyte od osób trzecich na warunkach rynkowych,
 - ✓ będą stanowić aktywa Beneficjenta pomocy przez co najmniej trzy lata;
 - Wydatek leasingobiorcy poniesiony na spłatę części raty leasingowej, odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa,
 - ✓ jeśli przedmiotem umowy leasingu jest leasing ruchomych środków trwałych, umowa powinna zawierać zobowiązanie do przeniesienia własności tych środków na Beneficjenta pomocy po zakończeniu trwania umowy;
 - kwoty udzielonych pożyczek, gdy projekt polega na dofinansowaniu funduszu, z którego udzielane są pożyczki;
 - kwoty niezbędne do pokrycia udzielonych gwarancji, gdy projekt polega na dofinansowaniu funduszu, z którego udzielane są poręczenia.

• ***Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu III

- odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,
- koszty prowizji, pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, ponoszone w ramach wdrażania projektu,
- kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej) oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- podatek VAT, który może zostać w całości lub częściowo odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- nabycie aktywów, które były współfinansowane ze środków krajowych lub wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających datę ich nabycia,
- zakup środka trwałego służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego, służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego,
- pokrycie kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności: podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych,

- opłata notarialna związana z wydatkiem na nabycie nieruchomości,
- opłaty administracyjne związane z uzyskaniem pozwoleń lub zezwoleń niezbędnych do realizacji projektu,
- wydatki na nabycie usług polegających na wykonaniu czynności w ramach obsługi księgowej oraz monitorowania,
- wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu.

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu III

- koszt podatku VAT, tylko w przypadku, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta¹⁰⁵,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji projektu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,
- koszty związane z otwarciem i prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),
- koszty audytu projektu, jeśli audyt jest wymagany postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 3.1

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - analizy, ekspertyzy, niezbędne do realizacji projektu¹⁰⁶,
 - prace studyjno-koncepcyjne (np. prace projektantów lub architektów) w ramach tworzenia terenów inwestycyjnych o powierzchni poniżej 40 ha,
 - zakup niezabudowanych nieruchomości, nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)¹⁰⁷,
 - przeprowadzenie ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej¹⁰⁸ w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - opłata za wyłączenie gruntu z produkcji rolnej lub leśnej w takim zakresie, w jakim wyłączenie jest niezbędne dla realizacji projektu,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,

¹⁰⁵ Jeśli podatek VAT może być częściowo odzyskany, to kwalifikowalna jest ta część podatku VAT, która nie może być odzyskana.

¹⁰⁶ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

¹⁰⁷ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

¹⁰⁸ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie projektu za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

- prace inwestycyjne:
 - prace geodezyjne,
 - prace ziemne,
 - prace rozbiórkowe,
 - roboty budowlane,
 - prace instalacyjne,
 - budowa podstawowej infrastruktury technicznej (w tym: kanalizacja, sieć wodociągowa, sieć gazowa, instalacje elektryczne, drogi wewnętrzne),

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 3.2

- prace przygotowawcze (prace te mogą być uwzględnione do poziomu intensywności odpowiadającego 50% faktycznie poniesionych kosztów związanych z przygotowaniem projektu inwestycyjnego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych), w tym:
 - przygotowanie wymaganej dokumentacji do wniosku o dofinansowanie, w tym prace studialne, badania i analizy (o ile są konieczne),
 - techniczna dokumentacja projektowa (w tym projekt budowlany, studium wykonalności, raport z oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko),
 - koszt przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,
- wydatki inwestycyjne:
 - cena nabycia bądź koszt wytworzenia środków trwałych (nowych i używanych), które w całym okresie od ich zakupu/wytworzenia do zakończenia realizacji projektu będą służyły do realizacji projektu oraz będą włączone do rejestru środków trwałych Beneficjenta (m.in. obiekty budowlane wraz z instalacjami oraz niezbędnym wyposażeniem, maszyny, urządzenia, narzędzia, przyrządy i aparatura, wyposażenie biurowe),
 - instalacja nabytych lub wytworzonych środków trwałych,
 - wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (gruntu) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków mogą być uznane za kwalifikowalne do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu,
 - wydatek na najem nieruchomości lub jej części, pod warunkiem, że wynajmowana nieruchomość (część nieruchomości) jest wykorzystywana wyłącznie na cele projektu,
 - koszty robót i materiałów budowlanych związane z budową, przebudową lub remontem obiektów budowlanych, budowli i lokali (w tym prace ziemne, budowlano-montażowe, instalacyjne, przebudowa infrastruktury kolidującej z inwestycją, prace wykończeniowe, prace rozbiórkowe, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia),
 - koszty adaptacji i modernizacji pomieszczeń do specyficznych wymogów technicznych dla danego rodzaju działalności,
 - zakup wartości niematerialnych i prawnych związanych z transferem technologii, które będą ujęte w aktywach nabywcy i będą wykorzystywane wyłącznie przez nabywcę (prawa patentowe, licencje, know-how, nieopatentowana wiedza technologiczna),

- wydatki na zakup specjalistycznych środków transportu związanych z działalnością będącą przedmiotem projektu (tylko w przypadku Beneficjentów, którzy nie prowadzą działalności w sektorze transportu),
- Leasing:
 - ✓ wydatek leasingobiorcy poniesiony na spłatę części raty leasingowej odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa może być uznany za kwalifikowalny pod następującymi warunkami:
 - wydatek leasingodawcy na nabycie przedmiotu leasingu nie został uznany za wydatek kwalifikowalny,
 - przedmiot leasingu został nabyty po cenie rynkowej, a łączna kwota wydatków uznanych za kwalifikowalne nie przekroczy tej ceny,
 - wydatek jest poniesiony w okresie realizacji projektu i dotyczy raty leasingowej, której termin płatności przypada w okresie realizacji projektu,
 - w przypadku gdy przepisy prawa podatkowego przewidują dla umowy leasingu wystawienie jednej faktury w dniu zawarcia umowy, a refundacja następuje na rzecz leasingobiorcy, dowodem poniesienia wydatku jest harmonogram spłat wraz z informacją o płatnościach i wyciągiem bankowym.
- wkład niepieniężny wniesiony przez Beneficjenta na rzecz projektu pod warunkiem, że polega na wniesieniu nieruchomości. W przypadku wniesienia przez Beneficjenta wkładu niepieniężnego do projektu, współfinansowanie ze środków programu operacyjnego nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowalnych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 3.3

- wydatki związane z realizacją projektu:
 - analizy, ekspertyzy, niezbędne do realizacji projektu¹⁰⁹,
 - prace studyjno-koncepcyjne,
 - zakup niezabudowanych nieruchomości, nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę, w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603, z późn. zm.)¹¹⁰,
 - przeprowadzenie ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej¹¹¹ w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,

¹⁰⁹ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

¹¹⁰ Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna na cele realizacji projektu to za wydatek kwalifikowalny może być uznana odpowiednia część ceny nabycia nieruchomości.

¹¹¹ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie projektu za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

- wydatki objęte mechanizmem finansowania krzyżowego ponoszone na zadania związane z wdrożeniem infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu infrastrukturalnego, którego Beneficjentem będą: jednostki samorządu terytorialnego, związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki sektora finansów publicznych (łącznie kwota wydatków objętych mechanizmem finansowania krzyżowego nie może przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych ponoszonych w ramach projektu),
- ***Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu IV

- odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,
- koszty prowizji, pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, ponoszone w ramach wdrażania projektu,
- kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej) oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- podatek VAT, który może zostać w całości lub częściowo odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- nabycie aktywów, które były współfinansowane ze środków krajowych lub wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających datę ich nabycia,
- zakup środka trwałego służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego, służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego,
- pokrycie kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności: podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych,
- opłata notarialna związana z wydatkiem na nabycie nieruchomości,
- opłaty administracyjne związane z uzyskaniem pozwoleń lub zezwoleń niezbędnych do realizacji projektu,
- wydatki na nabycie usług polegających na wykonaniu czynności w ramach obsługi księgowej oraz monitorowania,
- wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu.
- wydatek na nabycie nieruchomości związany z opłatą notarialną,
- koszty porad prawnych,
- koszty doradztwa udzielonego przez ekspertów finansowych lub technicznych,
- koszty obsługi finansowych instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie,

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu IV

- koszt podatku VAT, tylko w przypadku, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta¹¹²,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji projektu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,

¹¹² Jeśli podatek VAT może być częściowo odzyskany, to kwalifikowalna jest ta część podatku VAT, która nie może być odzyskana.

- koszty związane z otwarciem i prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),
- koszty audytu projektu, jeśli audyt jest wymagany postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,
- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - przygotowanie projektu, (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz)¹¹³,
 - przygotowanie dokumentacji projektowej¹¹⁴, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - prace projektantów, architektów,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,
- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - prace ziemne,
 - prace budowlano-montażowe,
 - prace instalacyjne, w tym wydatek na instalację nabytego (zakup lub leasing) w ramach projektu środka trwałego,
 - prace wykończeniowe,
 - modernizacja infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (w tym: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji satelitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej),
 - zakup środka trwałego, który będzie służył do realizacji projektu oraz zostanie włączony do rejestru środków trwałych Beneficjenta¹¹⁵,
 - koszty leasingu, w przypadku gdy projekt przewiduje nabycie praw do korzystania z aktywów w takiej formie, obejmujące: wydatek na zapłatę rat leasingowych ponoszonych przez leasingobiorcę (spłata części raty leasingowej odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa),
- Przy projektach, w których występuje termomodernizacja:
 - wydatki na nabycie materiałów i robót związanych z:
 - ✓ ociepleniem budynku,
 - ✓ wymianą okien oraz drzwi zewnętrznych,
 - ✓ modernizacją systemów grzewczych, systemów wentylacji i klimatyzacji,
 - ✓ wydatki na nabycie środków trwałych i wyposażenia w zakresie systemów grzewczych (w tym źródeł ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji.

¹¹³ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

¹¹⁴ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie dokumentacji projektowej, za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

¹¹⁵ W przypadku zakupu używanego sprzętu lub wyposażenia, różnica pomiędzy jego ceną nabycia a wartością rynkową ustaloną przez niezależnego rzeczoznawcę stanowić będzie wydatek niekwalifikowalny.

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 4.1¹¹⁶

- modernizacja oraz zakup nowych urządzeń medycznych m.in.: sprzętu do diagnostyki, terapii i rehabilitacji,

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 4.2

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (grunt) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę,
- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
 - prace rozbiórkowe,
 - zakup nowoczesnego sprzętu dydaktycznego do szkół,

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 4.2

- W przypadku leasingu zwrotnego wydatek związany z ponownym nabyciem przedmiotu leasingu przez leasingobiorcę

Wydatki kwalifikowalne specyficzne dla Działania 4.3

- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (grunt) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę,
- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
 - prace rozbiórkowe,

¹¹⁶ Katalog wydatków jest zgodny z Wytycznymi IŻ LRPO w sprawie kwalifikowalności wydatków w ramach LRPO 2007 – 2013, który został sporządzony zgodnie z Wytycznymi MRR w tym zakresie .

Wydatki poniesione na mieszkalnictwo kwalifikują się do współfinansowania ze środków EFRR pod następującymi warunkami:

- wydatki te muszą zostać poniesione w ramach projektów wpisujących się w zintegrowane plany rozwoju miejskiego (lokalne programy rewitalizacji) lub osi priorytetowej dla obszarów zdegradowanych lub obszarów zagrożonych fizyczną degradacją i wykluczeniem społecznym,
- alokacja z EFRR na cele mieszkaniowe ograniczona jest do poziomu 3%,
- obszar, na którym realizowany jest projekt spełnia kryteria określone w art. 47 ust.1 Rozporządzenia (WE) nr 1828/2006,
- wydatki ponoszone są wyłącznie na:
 - ✓ renowację wspólnych części wielorodzinnych budynków mieszkalnych tj.:
 - odnowę następujących głównych elementów konstrukcji budynku: dachu, elewacji zewnętrznej, stolarki okiennej i drzwiowej, klatki schodowej, korytarzy wewnętrznych i zewnętrznych, wejść i elementów jego konstrukcji zewnętrznej, windy;
 - instalacje techniczne budynku;
 - działania w zakresie oszczędności energetycznej.
 - ✓ przygotowanie do użytkowania nowoczesnych, socjalnych budynków mieszkalnych dobrego standardu poprzez renowację i adaptację budynków istniejących stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach niezarobkowych.

Wydatki niekwalifikowalne specyficzne dla Działania 4.3

- budowa budynków mieszkalnych,
 - adaptacja, przebudowa, remont budynków administracji publicznej w celach wyłącznie administracyjnych, (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych),
 - zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych),
 - uzbrojenie terenu pod budowę budynków mieszkaniowych,
 - remont, przebudowa indywidualnych mieszkań,
 - rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkalnych, zakup nieruchomości dla celów mieszkaniowych,
 - finansowanie projektów, nie ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (nie znajdujących się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji), nie przyczyniających się do realizacji celów działania,
 - odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,
-
- ***Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu V

- odsetki od zadłużenia lub inne koszty kredytu,

- koszty prowizji, pobieranych w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, ponoszone w ramach wdrażania projektu,
- kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej) oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd,
- podatek VAT, który może zostać w całości lub częściowo odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
- nabycie aktywów, które były współfinansowane ze środków krajowych lub wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających datę ich nabycia,
- zakup środka trwałego służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego, służącego do zarządzania projektem,
- amortyzacja środka trwałego,
- pokrycie kosztów związanych z umową leasingu, w szczególności: podatku, marży finansującego, odsetek od refinansowania kosztów, kosztów ogólnych, opłat ubezpieczeniowych,
- opłata notarialna związana z wydatkiem na nabycie nieruchomości,
- opłaty administracyjne związane z uzyskaniem pozwoleń lub zezwoleń niezbędnych do realizacji projektu,
- wydatki na nabycie usług polegających na wykonaniu czynności w ramach obsługi księgowej oraz monitorowania,
- wydatek poniesiony na wypełnienie formularza wniosku o dofinansowanie projektu,
- w przypadku leasingu zwrotnego wydatek związany z ponownym nabyciem przedmiotu leasingu przez leasingobiorcę,
- koszty porad prawnych,
- koszty doradztwa udzielonego przez ekspertów finansowych lub technicznych,
- koszty obsługi finansowych instrumentów zabezpieczających realizację umowy o dofinansowanie,

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu V

- koszt podatku VAT, tylko w przypadku, gdy został rzeczywiście i ostatecznie poniesiony przez Beneficjenta¹¹⁷,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji projektu,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,
- koszty związane z otwarciem i prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym lub odrębnego rachunku bankowego,
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji finansowych (krajowych lub zagranicznych),
- koszty audytu projektu, jeśli audyt jest wymagany postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu,
- wydatki związane z przygotowaniem projektu:
 - przygotowanie projektu, (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz)¹¹⁸,

¹¹⁷ Jeśli podatek VAT może być częściowo odzyskany, to kwalifikowalna jest ta część podatku VAT, która nie może być odzyskana.

¹¹⁸ Wydatki na analizy i ekspertyzy niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za kwalifikowalne jeśli tak stanowi umowa/decyzja o dofinansowanie projektu.

- przygotowanie dokumentacji projektowej¹¹⁹, w tym: studium wykonalności, ocena oddziaływania na środowisko, dokumentacja techniczna,
 - prace projektantów, architektów,
 - zakup nieruchomości niezabudowanej (grunt) lub zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków (przy czym w przypadku zakupu nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków w wydatkach kwalifikowalnych nie uwzględnia się wartości budynków), nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu, do wysokości 10% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu, przy czym cena nabycia nie może przekraczać wartości rynkowej gruntu, a jego wartość musi być potwierdzona operatem szacunkowym, sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę,
 - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
 - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,
- prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
 - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
 - prace rozbiórkowe,
 - prace ziemne,
 - prace budowlano-montażowe,
 - prace instalacyjne, w tym wydatek na instalację nabytego (zakup lub leasing) w ramach projektu środka trwałego,
 - prace wykończeniowe,
 - modernizacja infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją (w tym: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji satelitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej),
 - zakup środka trwałego (sprzęt lub wyposażenie) nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem projektu (stanowiącego integralną część projektu)¹²⁰,
 - koszty organizacji imprez i kampanii promocyjnych (włączając koszty publikacji i dystrybucji materiałów promocyjnych),
 - koszty leasingu, w przypadku gdy projekt przewiduje nabycie praw do korzystania z aktywów w takiej formie, obejmujące: wydatek na zapłatę rat leasingowych ponoszonych przez leasingobiorcę (spłata części raty leasingowej odpowiadającej spłacie kapitału leasingowanego aktywa)

- ***Priorytet VI. Pomoc techniczna***

Wydatki niekwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu VI

Informacje zostaną uzupełnione w oparciu o szczegółowe wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków opracowane przez IZ LRPO.

Wydatki kwalifikowalne ogólne w ramach Priorytetu VI

Informacje zostaną uzupełnione w oparciu o szczegółowe wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków opracowane przez IZ LRPO.

¹¹⁹ Warunkiem uznania niniejszych wydatków na przygotowanie dokumentacji projektowej, za kwalifikowalne jest wskazanie tych wydatków w umowie/decyzji o dofinansowanie projektu.

¹²⁰ W przypadku zakupu używanego sprzętu lub wyposażenia, różnica pomiędzy jego ceną nabycia a wartością rynkową ustaloną przez niezależnego rzeczoznawcę stanowić będzie wydatek niekwalifikowalny.

7. Pomoc publiczna w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

Informacje na temat występowania pomocy publicznej w poszczególnych Działaniach Programu zostaną uzupełnione po ogłoszeniu wszystkich rozporządzeń Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w tej sprawie.

8. Słownik

Analiza SWOT	Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości regionu wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie.
Audyt	Ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji – ich legalności, gospodarności, celowości, rzetelności. Audyt jest zazwyczaj przeprowadzany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji (audyt wewnętrzny) lub przez firmę zewnętrzną (audyt zewnętrzny).
Adaptacja	Przebudowa pomieszczeń lub budowli w celu spełniania innych niż dotąd funkcji użytkowych, z zachowaniem wszystkich walorów stylowych istniejącej budowli. Adaptacja może polegać także na przystosowaniu istniejącego obiektu do nowych wymagań, bez zmiany jego funkcji (np. wzmocnienie konstrukcji zabytkowego mostu w celu umożliwienia współczesnego ruchu komunikacyjnego itp.).
Beneficjent	Operator, podmiot lub firma publiczna bądź prywatna, odpowiedzialna za inicjowanie lub inicjowanie i wykonywanie działań.
Budowa	Wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego (<i>zgodnie z art. 3 pkt 6 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.</i>).
Budynek zrównoważony	Taki, którego oddziaływanie na środowisko w wyniku zastosowania materiałów zużytych na jego budowę i eksploatację jest minimalne, ale zachowuje jednocześnie walory komfortowego życia wewnątrz.
Cele	Określenie w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowanych efektów, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym.
Cross-financing	Zasada mająca na celu ułatwienie wdrażania jedno funduszowych programów operacyjnych, polegająca na finansowaniu działań, które należą do obszaru interwencji innego funduszu strukturalnego, zgodnie z art. 33 rozporządzenia ogólnego. Zasada ta stosuje się jedynie do działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. Udział środków możliwych do objęcia zasadą jest ograniczona do 10% na poziomie Priorytetu.
Demarkacja	W celu wyeliminowania ewentualnego nakładania się interwencji poszczególnych programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, EFRROW i EFR, Instytucja Zarządzająca będzie stosować się do zapisów „Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej” – dokumentu akceptowanego przez Komitet Koordynacyjny NSRO. Demarkację określają kryteria rozgraniczające, które opierają się

Digitalizacja	głównie na: zasięgu terytorialnym działań, wartości projektów, rodzaju Beneficjenta itd. Wprowadzenie do komputerów tradycyjnych, drukowanych lub rękopiśmiennych wszelkiego rodzaju materiałów, np.: bibliotecznych, filmowych, archiwalnych.
Dotacja	Kwota pomocy publicznej stanowiąca bezzwrotną pomoc finansową.
Dokumenty programowe (operacyjne)	Dokumenty programowe opracowywane są dla potrzeb wydatkowania środków wstępnie przyznanych (alokowanych) danemu obszarowi lub sektorowi przez Komisję Europejską w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Określają w szczególności cele i główne kierunki wydatkowania środków na podstawie analizy aktualnej sytuacji i trendów rozwojowych danego obszaru lub sektora, kryteria i sposoby realizacji projektów, osoby i instytucje odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań oraz szacowaną wielkość i rozbić środków z uwzględnieniem współfinansowania ze wszystkich źródeł budżetowych.
Dyrektywa	Forma aktów prawnych Wspólnoty. Jest prawnie wiążąca, jeśli chodzi o realizację celu i terminu działania, pozostawia jednak adresatom swobodę wyboru środków i metod jej wdrożenia w narodowe systemy prawne.
Działanie	Grupa projektów realizujących ten sam cel. Działanie stanowi etap pośredni między Priorytetem a projektem. Projekty wybierane są w ramach Działania przez Instytucje zarządzającą, zgodnie z kryteriami ustanowionymi przez komitet monitorujący i realizowanych przez jednego lub więcej Beneficjentów, pozwalające na osiągnięcie celów osi priorytetowej, do której odnosi się ta operacja.
Dziedzina interwencji	Konkretne zagadnienie tematyczne w ramach kategoryzacji interwencji Funduszy Strukturalnych, wchodzące w skład dziedziny działalności społeczno-gospodarczej, np.: inwestycje w gospodarstwach rolnych, usługi dla przemysłu turystycznego, budowa dróg.
Edukacja	Proces kształcenia i wychowania obejmujący różne poziomy kształcenia, w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. W systemie tym uczestniczą dzieci, młodzież, i dorośli, nabywając wiedzę ogólną lub zawodową, a także umiejętności.
E-edukacja (e-learning)	Nauczanie prowadzone z wykorzystaniem technologii informatycznych. Definicja ta obejmuje różnorodne działania dydaktyczne (samokształcenie, wykłady on-line, dyskusje i pracę grupową on-line) prowadzone w oparciu o różne technologie i urządzenia (szkolenia w Internecie, firmowym intranecie, na CD-romach, urządzeniach przenośnych).
Ekoton	Strefa przejścia pomiędzy dwiema <u>biocenoza</u> mi (lasem i łąką),

	<p>w której występuje różnorodność gatunkowa (z przyległych biocenoz) a prócz tego występują własne <u>gatunki</u>. Często liczba gatunków i zagęszczenie <u>populacji</u> jest większe niż w graniczących z nim biocenozach.</p>
Elektryczna sieć trakcyjna	<p>Zespół urządzeń umożliwiających dostarczenie energii elektrycznej do pojazdów poruszanych silnikami elektrycznymi. Do tych urządzeń zaliczamy: przewody trakcyjne, słupy trakcyjne, elektryczne podstacje zasilające, kabiny sekcyjne, tory. Najczęściej w sieć trakcyjną wyposażone są systemy transportowe oparte o: kolej, tramwaj i trolejbus.</p>
Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000	<p>Jest przyjętym przez UE systemem ochrony wybranych elementów przyrody, które są najważniejsze z punktu widzenia całej Europy. System ten ma uzupełniać systemy krajowe, będąc merytoryczną podstawą do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu i skutecznym chronieniu określonych obszarów. Sieć obszarów Natura 2000 w Polsce obejmuje obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk; (jest regulowana przez Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).</p>
Ewaluacja	<p>Ocena oddziaływania pomocy strukturalnej Wspólnoty w odniesieniu do postawionych jej celów oraz analiza jej wpływu na problemy strukturalne. Jest ona prowadzona przed rozpoczęciem programu – ocena wstępna (tzw. ex-ante), w trakcie programu – ocena bieżąca (tzw. on-going) i po zakończeniu – ocena końcowa (tzw. ex-post).</p>
Ewaluacja programu	<p>Oszacowanie oddziaływania pomocy strukturalnej Wspólnoty w odniesieniu do celów oraz analiza jej wpływu na specyficzne problemy strukturalne.</p>
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)	<p>Jeden z funduszy strukturalnych, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii. EFRR współfinansuje realizację Celów 1, 2 i 3 polityki spójności UE. W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.</p>
Fundusze Strukturalne	<p>Zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury).</p>
Innowacyjność	<p>Zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych lub zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno-technicznych. W ujęciu OECD innowacja traktowana jest jako pierwsze wykorzystanie technologii lub wiedzy w nowy sposób, zakończony sukcesem rynkowym. Projekty składane w ramach LRPO powinny charakteryzować się innowacyjnością (produktową, procesową lub organizacyjną) rozpatrywaną co najmniej na poziomie danego przedsiębiorstwa, zatem zakres projektu powinien</p>

obejmować wprowadzanie bądź rozwój rozwiązań innowacyjnych, niestosowanych dotychczas w danym przedsiębiorstwie. Jeśli projekt będzie dotyczył innowacji na skalę województwa, kraju lub świata, otrzyma dodatkowe punkty na ocenie merytorycznej.

Inkubator technologiczny

Wyodrębniona organizacyjnie, budżetowo i lokalowo jednostka, która zapewnia początkującym przedsiębiorcom z sektora MŚP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii.

Instytucja zarządzająca

Instytucja zarządzająca, zgodnie z art. 60 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., jest odpowiedzialna za zarządzanie regionalnym programem operacyjnym i jego realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

Instytucja certyfikująca

Krajowy, regionalny lub lokalny organ władzy publicznej lub podmiot publiczny, wyznaczony przez państwo członkowskie do poświadczenia deklaracji wydatków i wniosków o płatność przed ich przesłaniem Komisji Europejskiej.

Instytucja pośrednicząca w certyfikacji

Każdy podmiot lub instytucja publiczna lub prywatna, za której działalność instytucja certyfikująca ponosi odpowiedzialność, lub wykonująca obowiązki w imieniu takiej instytucji w odniesieniu do Beneficjentów realizujących operacje.

Instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami

Instytucja kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami (zgodnie z art. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).

Instytucja otoczenia biznesu

Instytucje nie działające dla zysku oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy: regionalne i lokalne agencje rozwoju, stowarzyszenia przedsiębiorców i osób działających na ich rzecz, izby gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, firmy prywatne świadczące usługi dla przedsiębiorstw.

Instytucje rynku pracy

Instytucje rynku pracy to: publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).

Inżynier Kontraktu

Oznacza osobę powołaną przez Zamawiającego do zarządzania projektem.

Jednostka sektora finansów publicznych	Jednostka wykonująca zadania publiczne i dysponująca środkami publicznymi, objęta katalogiem art. 5 Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, Dz. U. z 2005r. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.
Jednostki naukowe	Podmioty prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub prace rozwojowe: a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, c) jednostki badawczo-rozwojowe, d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, e) jednostki organizacyjne posiadające status jednostki badawczo - rozwojowej, f) Polską Akademię Umiejętności, g) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a-f, posiadające osobowość prawną i siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo – rozwojowego nadawany na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 179, poz. 1484); <i>(zgodnie z art. 2 pkt 9, Ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki, Dz. U. z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 z późn. zm.).</i>
Kategoria interwencji (wydatków)	Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych pomocna przy identyfikacji, badaniu i monitorowaniu działań. Kategorie interwencji są wykorzystywane do wykonywania rocznych sprawozdań dotyczących Funduszy Strukturalnych i ich obciążenia w celu ułatwienia przekazu informacji dotyczących różnych polityk.
Kogeneracja	Jest to <u>proces technologiczny</u> jednoczesnego wytwarzania <u>energii elektrycznej</u> i użytkowej <u>energii cieplnej</u> w <u>elektrociepłowni</u> . Ze względu na mniejsze zużycie paliwa, zastosowanie kogeneracji daje duże oszczędności ekonomiczne i jest korzystne pod względem ekologicznym – w porównaniu z odrębnym wytwarzaniem ciepła w klasycznej <u>ciepłowni</u> i energii elektrycznej w <u>elektrowni kondensacyjnej</u> .
Konkurs	Procedura mająca na celu wyłonienie najlepszych projektów składanych przez Beneficjentów.
Konserwacja zabytków	Zespół stałych i systematycznych działań mających na celu utrzymanie obiektu zabytkowego w dobrym stanie technicznym.
Koszty ogółem	Łączny koszt planowanych działań lub operacji, obejmujący zarówno koszty kwalifikowalne jak i niekwalifikowalne.
Koszty (wydatki) kwalifikowalne	Ogół kosztów, które kwalifikują się do refundacji ze środków Funduszy Strukturalnych, poniesionych w trakcie realizacji projektów

oraz w trakcie wdrażania, zarządzania, monitorowania programów, w ramach których powyższe projekty są realizowane.

Koszty (wydatki) niekwalifikowalne	Wydatki niekwalifikowalne nie kwalifikują się do refundacji ze środków Funduszy Strukturalnych, poniesionych w trakcie realizacji projektów oraz w trakcie wdrażania, zarządzania, monitorowania programów, w ramach których powyższe projekty są realizowane oraz nie stanowią podstawy do obliczania kwoty dofinansowania.
Kryteria wyboru projektów	Określony zestaw wymogów formalnych i merytorycznych, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych.
Kwalifikowalność wydatków	Kryteria dotyczące wydatków ponoszonych przez Beneficjenta w trakcie realizacji projektu, których spełnienie warunkuje otrzymanie refundacji ich części ze środków Funduszy Strukturalnych. Kwalifikowalność to spełnienie przez wydatki poniesione w ramach programów operacyjnych kryteriów: spójności z postanowieniami przyjętego programu operacyjnego, określone szczegółowo przez Instytucję Zarządzającą zgodnie z artykułem 26 ust.1 pkt 6 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, dodatkowych, przewidzianych dla danego źródła finansowania, w przypadku programów finansowanych ze źródeł zagranicznych.
Lokalny Program Rewitalizacji	Lokalny Program Rewitalizacji to program wieloletnich działań w sferze przestrzennej, społecznej i ekonomicznej, prowadzący w danym okresie do rewitalizacji terenu znajdującego się w stanie kryzysowym.
Małe przedsiębiorstwo	Przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 10 mln EUR lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 mln EUR, (wg definicji przyjętej przez Komisję Europejską w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji (WE) NR 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 i rozszerzającego jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju. Dla ułatwienia można posługiwać się definicją zawartą w Interpretacji PARP dotyczącą rozporządzenia WE nr 364/2004 (OJ L 063/2004) oraz definicji MSP).
Maksymalna wysokość wsparcia	Kwota maksymalnej dotacji.
Minimalna wysokość wsparcia	Kwota najmniejszej dotacji.
Mikroprzedsiębiorstwo	Przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 2 mln euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 mln EUR, (wg definicji przyjętej przez Komisję Europejską w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr

364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 i rozszerzającego jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju. Dla ułatwienia można posługiwać się definicją zawartą w Interpretacji PARP dotyczącą rozporządzenia WE nr 364/2004 (OJ L 063/2004) oraz definicji MSP).

Modernizacja	Unowocześnienie (rozbudowa, przebudowa lub nadbudowa) środka trwałego mające na celu zwiększenie jego wartości użytkowej.
Modernizacja sprzętu	Działania mające na celu poprawę parametrów technicznych istniejącego sprzętu.
Monitorowanie	Proces systematycznego zbierania i analizowania wiarygodnych informacji finansowych i statystycznych dotyczących wdrażania projektów, którego celem jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami realizacji. Może ono dotyczyć zarządzania środkami pochodzącymi z Funduszy Strukturalnych lub postępów w realizacji programów i projektów.
MŚP	Kategoria mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, (<i>wg definicji przyjętej przez Komisję Europejską w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 i rozszerzającego jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju. Dla ułatwienia można posługiwać się definicją zawartą w Interpretacji PARP dotyczącą rozporządzenia WE nr 364/2004 (OJ L 063/2004) oraz definicji MSP).</i>
Nowa inwestycja	Jest to inwestycja w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związane z: utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów, lub zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie. Nowa inwestycja obejmuje także nabycie środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostało zamknięte lub zostałyby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki nabywane są przez inwestora niezależnego od zbywcy. Nową inwestycją nie jest: inwestycja prowadząca wyłącznie do odtworzenia zdolności produkcyjnych, nabycie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa.
Obiekt budowlany	Budynek wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, budowlę stanowiącą całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, obiekt małej architektury (<i>zgodnie z art. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.</i>).
Obszary wiejskie i	Jednostki osadnicze poza granicami miast oraz miasta zamieszkane

małe miasta	przez populacje poniżej 10 000 mieszkańców wg faktycznej liczby mieszkańców w dniu 31 grudnia 2005 r.
Obszar interwencji	Grupa kategorii interwencji, odpowiadająca odpowiedniej sferze działalności człowieka, tj. otoczeniu produkcyjnemu, zasobom ludzkim, infrastrukturze podstawowej oraz działaniom przygotowawczym i promocyjnym.
Obszar zdegradowany	<p>Obszar spełniający warunki określone w art. 47 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz.Urz. UE L 371 z 27.12.2006 str. 1).</p> <p>Za obszar zdegradowany, uważa się taki obszar, który spełnia co najmniej trzy kryteria z wymienionych:</p> <ul style="list-style-type: none">a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia;b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia;d) niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji;e) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;f) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;g) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;i) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;j) niski poziom wydajności energetycznej budynków. <p>Decyzją Instytucji Zarządzającej LRPO katalog kryteriów wyznaczających obszary do wsparcia w ramach rozwoju substancji mieszkaniowej został ograniczony.</p>
Ocena oddziaływania na środowisko (OOS)	Badanie polegające na określeniu, opisie i ocenie bezpośrednich i pośrednich skutków danego przedsięwzięcia dla: człowieka oraz komponentów środowiska przyrodniczego (fauny, flory, wód, gleb, powietrza, klimatu, krajobrazu), oddziaływania między tymi elementami. Ocena wpływu na środowisko powinna być wykonana zgodnie z prawem polskim i odpowiednimi dyrektywami UE, dotyczącymi ochrony środowiska.
Okres programowania	Okres obowiązywania dokumentów programowych, stanowiących podstawę ubiegania się o pomoc ze środków Funduszy Strukturalnych.

Obecny okres programowania to lata 2007-2013.

- Organizacje pozarządowe** Organizacjami pozarządowymi są, nie będące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i nie działające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nie posiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 przedmiotowej ustawy (*Zgodnie z art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.*).
- Organ prowadzący szkołę lub placówkę** Należy przez to rozumieć ministra, jednostkę samorządu terytorialnego, inne osoby prawne i fizyczne, (zgodnie z art. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz. U. z 1991 r. Nr 95 poz. 425 z późn. zm.).
- Oś priorytetowa** Jeden z priorytetów strategii zawarty w programie operacyjnym, obejmujący grupę powiązanych ze sobą operacji posiadających określone mierzalne cele.
- Park technologiczny** Zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389 oraz z 2003 r. Nr 39, poz. 335) a przedsiębiorcami, na którym oferowane są przedsiębiorcom wykorzystującym nowoczesne technologie, usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych (*zgodnie z art. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji oraz ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców, Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz 1537*).
- Park przemysłowy** Zespół wyodrębnionych nieruchomości, w którego skład wchodzi co najmniej nieruchomość, na której znajduje się infrastruktura techniczna pozostała po restrukturyzowanym lub likwidowanym przedsiębiorcy, utworzony na podstawie umowy cywilnoprawnej, której jedną ze stron jest jednostka samorządu terytorialnego, stwarzający możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcom, w szczególności małym i średnim, (*zgodnie z art. 1 pkt 1, Ustawy z 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji oraz ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców., Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1537*).

Peryferyzacja	Zepchnięcie podmiotu na odleglejsze pozycje lub miejsce.
Podstawy Wsparcia Wspólnoty (PWW)	Dokument przyjęty przez Komisję Europejską w uzgodnieniu z danym państwem członkowskim, po dokonaniu oceny Narodowego Planu Rozwoju. Zawiera strategię i priorytety działań Funduszy Strukturalnych i państwa członkowskiego, ich cele szczegółowe, wielkość przyznanego wkładu Funduszy i innych środków finansowych. Dokument ten winien być podzielony na priorytety i wdrażany za pomocą jednego lub kilku programów operacyjnych.
Pomoc de minimis	Pomoc, która ze względu na swą niewielką wartość nie wpływa na wymianę gospodarczą między krajami członkowskimi i/lub nie zakłóca konkurencji oraz jest zwolniona z wymogu jej zgłoszenia Komisji Europejskiej. W myśl obowiązujących przepisów graniczną kwotą pomocy <i>de minimis</i> , otrzymanej przez jeden podmiot, jest 200 tys. euro (100 tys. euro w przypadku sektora transportu drogowego) w ciągu trzech kolejnych lat budżetowych.
Pomoc techniczna	Działania z zakresu przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, informacji, promocji i kontroli działalności programów operacyjnych oraz działania mające na celu zwiększenie zdolności administracyjnych do wdrażania funduszy.
Pomoc publiczna	Zgodnie z art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE), pomocą publiczną jest wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych, w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Na podstawie art. 87 ust. 1 TWE uznajemy, iż pomocą publiczną jest wsparcie spełniające jednocześnie następujące warunki: <ol style="list-style-type: none">1. W wyniku udzielenia wsparcia następuje transfer zasobów publicznych2. Wsparcie skutkuje korzyścią ekonomiczną na rzecz określonego podmiotu,3. Wsparcie uprzywilejowuje określone podmioty lub wytwarzanie określonych dóbr,4. Wsparcie zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji,5. Wsparcie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
Pozwolenie na budowę	Decyzja administracyjna zezwalająca na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego (<i>zgodnie z art. 3 pkt 12 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.</i>).
Prace	Działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji

konserwatorskie	zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań (zgodnie z art. 3 pkt 6 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).
Prace restauratorskie	Działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań (zgodnie z art. 3 pkt 7 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).
Pracownik w gorszym położeniu	Pracownik w gorszym położeniu oznacza: <ul style="list-style-type: none">• każdą młodą osobę poniżej 25 roku życia, która nie uzyskała wcześniej swego pierwszego regularnie opłacanego zatrudnienia,• każdą osobę o poważnym stopniu niezdolności, będącej wynikiem fizycznego, psychicznego lub psychologicznego uchybienia, która jest już w stanie wejść na rynek pracy,• każdego pracownika-migranta, który przenosi się lub przenoślił wewnątrz Wspólnoty lub stał się rezydentem Wspólnoty, aby podjąć pracę, a który potrzebuje szkolenia zawodowego i/lub szkolenia językowego,• każdą osobę, chcącą ponownie zacząć życie zawodowe po co najmniej trzyletniej przerwie, w szczególności każdą osobę, która porzuciła pracę na skutek trudności z pogodzeniem życia zawodowego z życiem rodzinnym, przez pierwszych sześć miesięcy po rekrutacji,• każdą osobę po ukończeniu 45 roku życia, która nie zdobyła wykształcenia średniego lub równorzędnego,• każdą osobę niezatrudnioną przez długi okres czasu, to jest każdą osobę, która pozostawała bez zatrudnienia przez 12 kolejnych miesięcy, przez pierwszych sześć miesięcy po rekrutacji.
Prefinansowanie	Oprocentowana pożyczka dla jednostek sektora finansów publicznych podchodząca z publicznych środków krajowych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem publicznych środków wspólnotowych, udostępniana przed uzyskaniem refundacji wydatków ze strony Unii Europejskiej.
Priorytet	Jeden z obszarów programu operacyjnego obejmujący grupę powiązanych ze sobą działań posiadających szczególne wymierne cele.
Projekt	Przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie projektu między Beneficjentem a instytucją zarządzającą.
Projekt generujący dochód	Przedsięwzięcia obejmujące inwestycje w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających lub jakiegokolwiek inne odpłatne świadczenie

usług, z wyjątkiem projektów podlegających przepisom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 Traktatu.

**Prognoza
Oddziaływania na
Środowisko**

Badanie polegające na określeniu, opisie i ocenie bezpośrednich i pośrednich skutków danego przedsięwzięcia dla: człowieka oraz komponentów środowiska przyrodniczego (fauny, flory, wód, gleb, powietrza, klimatu, krajobrazu), oddziaływania między tymi elementami, dóbr materialnych i dziedzictwa kultury, ocena wpływu na środowisko powinna być wykonana zgodnie z prawem polskim i odpowiednimi dyrektywami UE, dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego.

**Prawo do
dysponowania
nieruchomością na
cele budowlane**

Należy przez to rozumieć tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego, przewidującego uprawnienia do wykonywania robót budowlanych (*zgodnie z art. 3 pkt 11 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.*).

**Publiczne Punkty
Dostępu do
Internetu**

Publiczne Punkty Dostępu do Internetu (PIAP) charakteryzują się następującymi cechami: łatwa dostępność, powszechność świadczenia usług („otwartość” dla wszystkich), możliwość bezpłatnego lub po niezbyt wygórowanej cenie skorzystania z nowoczesnych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT).

**Program
operacyjny**

Dokument przedłożony przez państwo członkowskie i przyjęty przez Komisję Europejską określający strategię rozwoju obejmującą spójny zestaw Priorytetów, które mają być osiągnięte za pomocą jednego z Funduszy lub, w przypadku celu Konwergencja”, za pomocą Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przebudowa

Wykonywanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu budowlanego, z wyjątkiem charakterystycznych parametrów, jak: kubatura, powierzchnia zabudowy, wysokość, długość, szerokość bądź liczba kondygnacji; w przypadku dróg są dopuszczalne zmiany charakterystycznych parametrów w zakresie niewymagającym zmiany granic pasa drogowego (*zgodnie z art. 3 pkt 7a Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.*).

Przedsiębiorstwo

Podmiot zgodnie z art. 1 Załącznika I do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001. Podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną. Zalicza się tu w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne zajmujące się rzemiosłem lub inną działalnością, a także spółki lub konsorcja prowadzące regularną działalność gospodarczą.

Przedsiębiorstwo niezależne	Każde przedsiębiorstwo, które nie jest zakwalifikowalne jako przedsiębiorstwo partnerskie lub też jako przedsiębiorstwo związane, zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) NR 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 70/2001 i rozszerzającym jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju.
Przedsiębiorstwo zagrożone	Przedsiębiorstwo uważa się za zagrożone, jeżeli ani przy pomocy środków własnych, ani środków, które mogłyby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli, nie jest ono w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko – lub średnioterminowej. <i>(zgodnie z Komunikatem Komisji w sprawie Wytucznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, D. Urz. UE, C 244 z dnia 1.10.2004, str. 3, pkt 9).</i>
Region	Podporządkowana bezpośrednio szczeblowi centralnemu jednostka terytorialna, posiadająca reprezentację polityczną. W Polsce obecnie rolę regionów pełnią województwa.
Regionalny Program Operacyjny	Dokument służący realizacji Narodowego Planu Rozwoju, składający się ze spójnego zestawienia priorytetów operacyjnych i działań, odnoszący się do województwa, przygotowany przez zarząd województwa.
Remont	Wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym <i>(zgodnie z art. 3 pkt 8 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.)</i> .
Renowacja	Odświeżenie, odnowienie, restauracja.
Rekultywacja	Obejmuje zespół działań zmierzających do przywrócenia naturalnego ukształtowania terenu i/lub osiągnięcia przez glebę lub ziemię zawartości substancji zgodnych z wymaganymi standardami.
Rewaloryzacja zabytków	Polega na poprawie wizualnych walorów zabytków (odnowienie fasad, pojedynczych elementów i detali. W przypadku obszarów zabytkowych lub zespołu zabytków pojęcie to oznacza także uporządkowanie i harmonizację przestrzeni zabytkowej. Pojęcie rewaloryzacji może również odnosić się do wzmacniania innych wartości zabytków, np. informacyjnych. Wówczas pojęcie to może odnosić się w szczególności do stosownego oznakowania zabytków, ustawiania tablic informacyjnych.
Rewitalizacja	Kompleksowe, zintegrowane, kilkuletnie, lokalne programy inicjowane przez samorząd terytorialny dla realizacji działań

technicznych, gospodarczych i społecznych przy uwzględnieniu zasad: spójności terytorialnej i ochrony środowiska naturalnego na zróżnicowanych obszarach, takich jak: zdegradowane dzielnice miast lub obszary przemysłowe i powojkowe.

Roboty budowlane	Należy przez to rozumieć budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego. (zgodnie z art. 3 pkt 7 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo Budowlane, Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.) Określenie stosuje się również w odniesieniu do prac budowlanych podejmowanych przy zabytku lub w jego otoczeniu. (zgodnie z art. 3 pkt 8, Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
Rozwój regionalny	Wzrost potencjału gospodarczego regionów oraz trwała poprawa ich konkurencyjności i poziomu życia mieszkańców, co przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
Rozwój zrównoważony	Rozwój społeczno-ekonomiczny, zachowujący cechy trwałości w długim okresie oraz nie działający destrukcyjnie na środowisko, w którym zachodzi.
Równoważna Liczba Mieszkańców (RLM)	Jeden równoważny mieszkaniec to ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażony jako składnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania na tlen w ilości 60 g tlenu na dobę (zgodnie z art. 43 pkt 2 Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, Dz. U. z 2001 r. Nr. 115 poz. 1229 z późn. zm.).
Różnorodność biologiczna	Zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami, oraz zróżnicowanie ekosystemów. (zgodnie z art. 5 pkt 16 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dz. U. z 2004 r. Nr 92 poz. 880 z późn. zm.).
Sektorowe programy operacyjne	Programy operacyjne przygotowywane i zarządzane przez właściwe organy administracji publicznej, realizujące zadania horyzontalne w odniesieniu do całych sektorów ekonomiczno-społecznych.
Sieci TEN	Sieć infrastruktury transportowej obejmujące połączenia transportowe w ramach Unii Europejskiej.
Specjalistyczne środki transportu	Środki transportu przeznaczone do wykonywania innych prac niż przewóz osób, niezbędne dla sprawnego przebiegu procesu technologicznego lub gospodarki magazynowej w zakładzie (np. wózek widłowy) a także specjalistyczne środki transportu związane z dostawą surowca lub zbytem produktów, zapewniające spełnienie warunków bezpieczeństwa przewożonego ładunku (np. samochody chłodnie).
Spółeczeństwo informacyjne	System społeczeństwa o wysokim stopniu rozwoju technologicznego, gdzie zarządzanie informacją, jej jakość, szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności zarówno w przemyśle,

jak i w usługach, a stopień rozwoju wymaga stosowania nowych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i użytkowania informacji.

Sprawozdawczość	Sprawozdawanie przez Instytucję Zarządzającą postępu z wdrażania programu operacyjnego.
Studium wykonalności	Dokument opracowywany na etapie przygotowania projektu, weryfikujący, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom potencjalnego Beneficjenta. Dokument studium powinien stanowić swoisty plan projektu, zawierając dane – szczegóły operacyjne wdrażania danego projektu: uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym. Dokument studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, jest więc uzasadnieniem celu realizacji projektu.
System informacji przestrzennej (GIS)	Jest to system pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych, w których zawarte są informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o obiektach wyróżnionych w części przestrzeni, objętej funkcjonowaniem systemu.
Szerokopasmowy dostęp do Internetu	„W warunkach polskich za dostęp szerokopasmowy można rozumieć dostęp z przepływnością powyżej 56 kbit/s, co w praktyce oznacza dostęp łączem stałym. Potrzeby użytkowników w tym zakresie dotyczą co najmniej 256 kbit/s”.
Szkoła wyższa	Jednostka działająca na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, (<i>Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz 1365 z późn. zm.</i>).
Środek trwały na stałe zainstalowany w projekcie	Środek trwały, którego użycie do innych zadań niż te założone w projekcie grozi niezrealizowaniem celu projektu.
Średnie przedsiębiorstwo	Przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz jego roczny obrót nie przekracza 50 mln euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 mln euro, (<i>wg definicji przyjętej przez Komisję Europejską w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji (WE) NR 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 i rozszerzającego jego zakres w celu włączenia pomocy dla badań i rozwoju. Dla ułatwienia można posługiwać się definicją zawartą w Interpretacji PARP dotyczącą rozporządzenia WE nr 364/2004 (OJ L 063/2004) oraz definicji MSP</i>).
Technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)	Szeroki zbiór sposobów, mechanizmów i usług przeznaczonych do korzystania i zarządzania informacją.

Telematyka	Są to rozwiązania telekomunikacyjne, informatyczne i informacyjne oraz rozwiązania automatycznego sterowania dostosowane do potrzeb obsługiwanych systemów fizycznych – wynikających z ich zadań, infrastruktury, organizacji, procesów utrzymania oraz zarządzania.
Termo modernizacja	Jest to poprawienie istniejących cech technicznych budynku, które w efekcie końcowym powinny zmniejszyć ilość energii oraz wysokość kosztów związanych z jego utrzymaniem. Zakres termomodernizacji obejmuje: zmiany w strukturze budowlanej, w systemie ogrzewania i wentylacji, a także w instalacjach ciepłej wody użytkowej.
Transfer technologii	Celowe i ukierunkowane przekazywanie wiedzy do procesu technologicznego (produkcyjnego) celem udanego urynkwienia powstałego produktu i/lub postępowania.
Transport intermodalny	Przewóz ładunków wykorzystujący więcej niż jedną gałąź transportu, optymalnie przy wykorzystywaniu jednej jednostki ładunkowej, np. kontenera na całej trasie przewozu.
Umowa o dofinansowanie	Umowa zawarta z Beneficjentem, na podstawie której, Beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach PO/RPO.
Usługa internetowa on-line	Usługa publiczna, której realizacja osiąga 4 poziomy: Poziom 1. Informacja – ogólnodostępny serwis informacyjny nt. usługi publicznej, Poziom 2. Interakcja – możliwość pobrania formularzy i aplikacji, Poziom 3. Dwustronna interakcja – procesowanie formularzy obejmujące autoryzację, Poziom 4. Transakcja – obsługiwane transakcje, podejmowanie decyzji on-line, dostarczanie usług oraz obsługa płatności. Usługa publiczna zrealizowana oznacza uruchomienie usługi na poziomie 4.
Wdrażanie	Urzeczywistnienie projektu programu. Etap wdrażania następuje po etapie programowania.
Wniosek	Dokument – formularz składany przez wnioskodawcę w celu uzyskania wsparcia ze środków pomocowych.
Wniosek o płatność	Wniosek o refundację wydatków składany w celu refundacji wydatków faktycznie poniesionych, potwierdzonych za pomocą faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą.
Wnioskodawca	Podmiot ubiegający się o wsparcie w ramach danego Działania.
Wsparcie	Pomoc finansowa na realizację projektu udzielana w ramach Działania w formie dotacji stanowiącej refundację poniesionych kosztów kwalifikowalnych.
Wsparcie	Bezpośrednia, bezzwrotna pomoc kapitałowa wspomagająca

pomostowe	„przetrawianie” przedsiębiorcy do uzyskania przez niego płynności finansowej. Beneficjent Ostateczny otrzymuje, przez okres pierwszych 6 m-cy działalności (liczonych od zarejestrowania firmy zgodnie z obowiązującymi przepisami), pomoc kapitałową w formie comiesięcznych dotacji w wysokości 700 zł (kwota zbliżona do wysokości obligatoryjnych opłat dla przedsiębiorcy nie zatrudniającego pracowników, ponoszonych niezależnie od poziomu przychodów w postaci składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz fundusze poza ubezpieczeniowe).
Wskaźniki	Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte w wyniku realizacji danego projektu, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (w szczególności ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska).
Wskaźniki bazowe	Wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze realizacji projektu, mierzone przed rozpoczęciem oraz w trakcie jego wdrażania, w celu oszacowania zachodzących zmian, nie wynikających jednakże z realizacji inwestycji.
Wskaźniki produktu	Wskaźniki odnoszące się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość firm, które uzyskały pomoc).
Wskaźniki programu	Wskaźniki ustalone przed, lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz oceny jego wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów. Do wskaźników tych zaliczamy wskaźniki wkładu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.
Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki odpowiadające bezpośrednim natychmiastowym efektom wynikającym z programu. Dostarczają one informacji o zmianach dotyczących ostatecznych Beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych,) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).
Współfinansowanie ze źródeł krajowych	Wkład środków krajowych do programów lub projektów realizowanych przy udziale środków pomocowych.
Wydatki publiczne	Publiczny wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu państwa, władz regionalnych lub lokalnych, Wspólnot Europejskich, związany z Funduszami Strukturalnymi i Funduszem Spójności oraz wszelkie wydatki o podobnym charakterze. Za wydatek o podobnym charakterze uważany jest każdy wkład w finansowanie operacji, pochodzący z budżetu podmiotów prawa publicznego lub stowarzyszeń lub związków jednej lub więcej władz regionalnych lub lokalnych, lub podmiotów prawa publicznego działających zgodnie z dyrektywą 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi.

Zabytek	Nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. (zgodnie z art. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
Zabytek archeologiczny	Zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem. (zgodnie z art. 3 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)
Zamówienia publiczne	To umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane. (Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, Dz. U. z 2004 r. Nr 19 poz. 177 z późn. zm.).
Zbiorowe zaopatrzenie w wodę	Działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody, prowadzoną przez przedsiębiorstwo wodociągowe – kanalizacyjne. (zgodnie z art. 2 pkt 21 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Dz. U. z 2001 r. Nr 72 poz. 747z późn. zm.).
Zewnętrzne źródła dofinansowania przedsiębiorczości	Instrumenty zewnętrznego finansowania przedsiębiorczości są rozumiane w ramach RPO jako regionalne i lokalne fundusze poręczeniowe, mikropożyczkowe, pożyczkowe.